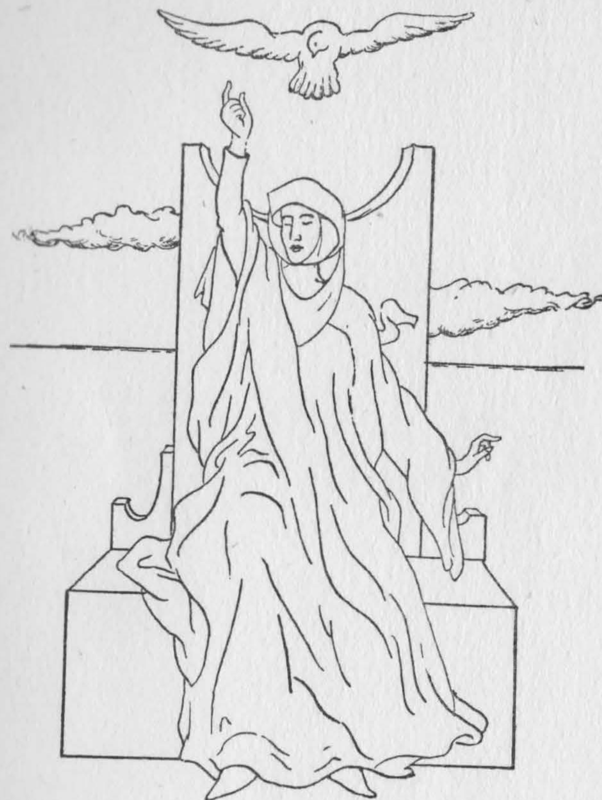
Het Boek van Bloemardinne

door

Marc. Eemans

COLIBRANT

HET BOEK VAN BLOEMARDINNE

MARC. EEMANS

HET BOEK VAN BLOEMARDINNE

CARMINA NEFANDA

Colibrant

LIER

Frontispice-tekening van de auteur

*„Waar de Geest des Heren is,
ziedaar is vrijheid."*
H. Paulus (2 Cor. 3.17)

*„Gij zijt goden, en gij zijt allen
kinderen des Allerhoogsten."*
Psalm LXXXII, 6 Joh. X, 34

Aan Dr Juliane Gabriels, deze bijdrage tot een „mystisch-pantheïstische" Bloemardinne-cultus.

GETUIGENIS

Ten selven tide regneerde een secte van ongelovige binnen der stat Bruesel, opgestaen nyewelinghe bi valscher leringe van enen wive, geheyten die Bloemardinne, die alsoe seer was vermeert bi bedriechnis des viants van der hellen, dattet scheen, als si ghinc ten altaer om tonfaen dat h. sacrement, datse daertoe waert geleydt al gaende tussen twee seraphinne.

Dit valsche wyff veel scrivende was van den vrien geest ende vleyscheliker onreynder minnen (diese hier vrou Venus minne, die den seraphinnen toebehoort, soe si seyde) ende si bedroech te dien tide menighen mensche diese in grooter weerden hadde.

Ende si hadde dese manyer datse plach te sitten in enen silveren setel wanneer si scriven of leren soude, welken setel oec na hare doot, om die groete fame die van haer ghinc, namaels der hertoghynnen van Brabant wert ghepresenteert. Der welker faem waert oec alsoe groet gheacht, dat enighe (bi haerder lere bedroegen), die croepel waren, hoepten datse souden mogen genesen worden biden genaken van haren doden lichame.

Mer dese goede oetmoedige Jan van Ruusbroec, als hi deze dolinge vernam, soe stelde hi

hem metter waerheit daerteghen, als een man verlicht van den heilighen geest (al had hi veel adversarise) ende ontdecte dese verborgen valsheit, die onder dese valse leer verborgen was. Ende dit valsche wyff, alsof si had verlicht geweest vanden h. geest, een tyt van iaren veel menschen had geleert, die daerbi bedrogen waren. In denwelken de voorscreven here Jan van Ruusbroec claerlyc thoende, dat in hem was die geest der wysheit en der stercheit, want hi hem nyet en ontsach enich ontmoet van sinen wedersaken, noch en was oec bedrogen metten decsel der valscher lere.

Ende ic derre nochtan metter waerheit segghen dat na die experientie oft ondersueken, dat ic daer af mocht hebben, dat die voorscreven valsche schriften scenen alsoe bedect van buiten met enen clede der waerheit, dat luttel iemant ter kennisse van haerder bedriechlycheit had connen gecomen dan bi hulpe desgheens, die alle werheit leert ende verlicht die verstentenis der oetmoedigheit.

Pomerius

Leven van Jan Ruusbroec
Kon. Bibliotheek, Brussel,
Hs nr 11988

I

WE zijn niets zonder Minne, maar Minne is niets zonder ons. We zijn er om de Minne en Zij is er voor ons.

Waarom dan in wanhoop verkeren, mijn goede vrienden? Laat soms de Minne op haar wachten? Geeft soms het heil van 't gebed u geen voldoening meer? Is zelfkastijding u dan geen balsem meer voor uw dorstige zielen?

Waarom hoor ik uw zang niet meer? Zou Vrouw Erbarmen u ook het zingen hebben afgeleerd? Luistert dan toch naar mijn lied, want Vrouw Erbarmen heb ik steeds misprezen, om uitsluitend het Hooglied der Minne te huldigen. Uw zielen zijn de snaren van mijn zang, die tot in de eeuwigheid zal blijven natrillen. Maar de Minne heb ik niet altijd bezongen, want de Minne heb ik niet altijd in mijn leven kunnen ervaren. Er is inderdaad voor mij ook eens een tijd van schuimleven geweest : het was de tijd van mijn jeugd. Die jeugd is één roes van onbevangen genieten geweest, met klatergoud van festijnen en eindeloze danspartijen op 't wufte geluid van trommel en fluit. Ganse nachten heb ik met fuivende vrienden doorgebracht, terwijl verleidelijke nimfen, met gloeiende blos en druivedronken, heel naakt,

ons met geile bedoelingen op lage bedden, diep als schunnige dromen, uitstrekten om ons tot de zonden des vleses te noden.

In de badstoven onzer goede stede heb ik hele dagen vertoefd, er me wulps vermeiend in de vele genietingen die er een onbekommerde jeugd kwistig worden bedeeld. Eerloze uren heb ik er gesleten met de zelfvoldaanheid van een al te wereldse freule die meende 't hoogste geluk in pand te hebben genomen, zonder dat een enkele bevrediging haar zou worden geweigerd.

Bij mooie lentedagen of onder zomerse zonnen ben ik dikwijls, in galant gezelschap, in de buurt van 't lommerrijke Zoniënwoud op valkenjacht uitgetogen, om dan bij valavond in landelijke kroegen te vertoeven, er de ganse nacht in overdaad verspillend tot bij het eerste zonnegloren van de volgende dag. Triomfen van vuile pret en plompe lach waren het hele nachten door in het licht van de maneschijn, die zich kwistig in zilveren misten over de velden uitgoot. Het was slechts wanneer de natuur reeds juichend om ons heen ontwaakte dat onze schorre kelen eindelijk zwegen en onze wankele benen de al te lang verschoven rust opzochten.

Waarlijk walgend waren die nachten, beneveld door verbrassing van alle slag, maar onuitsprekelijk heerlijk en lekker als wijnschuim vond ik ze in de roes van mijn jeugd.

Andere dagen nam ik met hoofse voornaamheid deel aan zeer geleerde en dubbelzinnige disputen over de natuur en de wendingen der wereldlijke minne, die we dan naar zuiderse leest wensten in te richten, om nog voornamer en pedanter te doen. Belachelijk, ja potsierlijk was deze geveinsde voornaamheid, want we wisten maar al te best dat ons „wijsgerig" dispuut ons toch uiteindelijk in de bedstede van een onzer tegenstrevers moest brengen, om er enige van de vele manieren der aardse minne op de dierlijkste wijze te nutten, te ervaren en aldus te huldigen en te bezegelen.

Met de kostbaarste, nieuwmodische klederen, en beladen met pronkerige juwelen, heb ik me eveneens getooid om een pralerig tornooi bij te wonen. Als een kaartenspeldame hield ik me stijf en fier op het verhoog, te midden mijner naijverige en preutse vriendinnen. Maar zodra er bloed in het strijdperk vloeide, bezat ik mezelf niet meer, want dit bloed jaagde mijn zinnen op, om me onmiddellijk in een bronstig ijlen en hijgen te brengen. Met mijn beide handen greep ik dan mijn borsten waarvan de puntende tepels als bezeten waren van de geilste strelingen. In mijn ingewanden was het alsof ik zou bevallen. Ik kneep dan mijn ogen dicht en de geur van 't verse, warme mannenbloed maakte me dronken. Het is zelfs gebeurd dat ik in bezwijming viel, zo hevig was de bronstige brand in mij...

Op de zeven heuvelen van de stad ging ik graag in mijn loomheid het schouwspel der

nijvere stede van een der talrijke moestuinen of wijnvelden uit gadeslaan, maar geen enkele heuvel was me zo vertrouwd als de Galgenberg, want daar kon ik lang het krijten van de gieren als hemelse muziek in mijn hart opvangen. De uitwasemingen der zich ontbindende lijken, die er aan de galgen hingen, waren mij eveneens liever dan de fijnste oosterse geuren !

Ik hield van al hetgeen naar verdorvenheid zweemde en dikwijls uitte ik de wens, al was het maar voor een poos, een dikke, vuile en harige spin te mogen worden of een venijnige adder, een bloedzuiger of dies meer, een *mantis religiosa,* waarvan de gruwelijke koppeling me een benijdenswaardig gebeuren leek. Ik riep heel de fabelachtige bestiaris op, die dan mijn vrienden deed walgen en met schrik belaadde, om me eindelijk in het beeld van de basiliscus te verdiepen, omdat dit wonderbaar beest alleen reeds door zijn giftige blikken de mensen kon doden.

Ach, had ik toen maar een basiliscus kunnen worden, hoe overdadig gruwelijk ware ik niet met mijn evennaasten geweest...

Een echte feeks was ik, een feeks getooid met de kostelijke bekoring van een overdadige jeugd. Ik was de mooiste, de heerlijkste jonkvrouwe die men kon vinden, wel twintig mijlen in het rond. Van heinde en ver kwamen de edelste ridders me ter hand staan. Maar al te dikwijls is het gebeurd dat twee mededingers voor mij in een bloedig krijt zijn gesprongen.

Doch steeds heb ik ze met minachting bejegend, want geen man heeft me ooit door zijn warme, brandende liefkozingen kunnen weerhouden, geen enkele is me in het spel der liefde de meerdere geweest, want nooit heb ik gegeven, steeds heb ik genomen en kwistig verbrast... De zonde woonde in mij. Ik was de zonde zelf en het levend symbool van al hetgeen laag is, en vuig, en verwerpelijk in de menselijke ziel...

En toen zijn ommekeer en boetegang gekomen en is al het slechte in mij, als een wonder, tot hemelse Minne opgeklaard. Mijn hatelijke ziel is in een reinigend bad van zelfkastijding tot zuiver kristal verpuurd, terwijl mijn lichaam als een gebed van verrukte vlammen in God is opgelaaid.

Maar luistert allen, mijn trouwe volgelingen, naar 't verhaal van dit heugelijk gebeuren :

Weer was het een zonnige zomerdag, vol aardse zaligheden, en met enige vrienden, begeleid door trommel- en fluitspelers, waren wij naar 't Zoniënwoud getogen, om er te gaan genieten van de frisheid onder de hoge beukenbomen.

In 't malse gras ener delle gezeten, dronken we gouden wijn uit vaders wijngaard geperst. Die wijn dronken we in fijne kristallen roemers die schitterden en tintelden in de zon, als overheerlijke juwelen. De roes fladderde reeds in nevelende wiekslagen voor onze ogen en de wereldse geneugten der liefdespelingen lachten

ons toe. En toen is het groot wonder geschied.

Een bovennatuurlijk gebeuren was het, en zo onverwacht, zo ondoordringbaar, onverklaarbaar magisch... Mijn volle wijnroemer is plots heel lichtend geworden en een ster gelijk, die flitsend straalde en verblindend was. Mijn roemer was een smeltkroes geworden, zodat de wijn er in een oogwenk aan 't koken ging, om van goud in karbonkelrood te veranderen en dan eindelijk tot bloed te verkoelen, bloed dat in mijn roemer aanzwol, overliep en mijn handen met zwoel vocht kwam besproeien. Na een poos waren mijn brocaten klederen eveneens van 't steeds aanzwellend bloed doordrenkt, terwijl de fijn-groene weide door karmijnrood zwenkgras overwoekerd werd.

Het werd als van een apocalyps... en verschrikt-gillend sprong ik recht, terwijl mijn vrienden al huilend wegliepen en hun paarden angstig briesend wegstormden. Een diepe duisternis streek toen over mij heen en zware regendruppels kwamen met doordringend geweld op mij neer. Bliksemschichten en donderslagen herschiepen de delle tot een hel van brakend vuur en razend gehuil. De regen sloeg in striemende geuten om mij neer en een ijzige kilte, als van uit de diepste onderwereld aangespoeld, ging door mijn lichaam heen en drong me langs alle poriën binnen. Ik beefde en sidderde èn van angst èn van koude, maar als een boomtronk vastgeankerd in de aarde, bleef ik daar, de beide handen voor de ogen.

Hoelang ik aldus gebleven ben, kan ik onmogelijk zeggen. Een hele eeuwigheid is het echter voor mij geweest. En toen is plots weer een grote stilte over heel de delle gekomen, een stilte zo zacht strelend en zalvend als engelenmuziek.

Verlegen gingen mijn ogen weer open, maar de duisternis was gebleven en het is in die nacht dat, van het andere uiteinde van de delle uit, een fladderend licht verscheen, een licht dat snel naderde en een blanke vogel bleek te zijn, een gehoornde vogel met een staart die wiegelde en kronkelde als van een paradijsvogel. Heel zacht kwam de vogel rond mij gezwerkt om mij te wenken, en ik begreep aanstonds dat ik hem volgen moest.

Een witte hengst, al even maagdelijk als de vogel, kwam toen uit het kreupelhout, opdat ik hem bestijgen zou. Ik werd als door een gebiedende macht in het zadel getild en met de witte vogel vooraan reed ik aanstonds door het stille woud weg. Langzamerhand begon nu de duisternis te wijken voor een jong en nieuw zonnegloren, en duizenden fijne geuren stegen van de aarde op. Ze waren als een verpurende arbeid voor mijn zinnen die verwend waren door muskus en andere wufte oosterse aromen.

In het nieuwe licht bleek alles rond mij nu een nieuwe kleur te hebben en mijn kleed van zwaar brocaat, dat daar zo even nog met bloed was bemorst, was nu sneeuwwit en als uit het fijnste, lichtste linnen geweven.

De draf van de witte hengst was sneller geworden en mijn blonde haren, die zich hadden losgewrongen, golfden als weelderig koren in de wind, in een wind die waaide van uit mijn diepste zelf, ja, van uit mijn hoogste geest die door de luchten vaarde.

Onze tocht, met de gehoornde vogel vooraan, ging nu stedewaarts, de richting van de zevende heuvel op, waar het steen van vader in de weer hoogzomerse zon stond te blaken.

De briesende hengst bleef voor het steen halt houden, terwijl de gehoornde vogel met zijn snavel driemaal op de zware eikendeur tikte, en het was als van een æolische harp wat de echo mij bracht... De deur ging langzaam open. Door de lage gewelfde gang liep de hengst, in een korte draf, naar 't uiteinde van het binnenhof, tot vlak bij de eretrap, waar een schildknaap, geheel in 't wit uitgedost, op mij stond te wachten.

De schildknaap hielp mij eerbiedig uit het zadel en zodra de hengst zich van zijn last voelde ontdaan, rende hij in een dolle vaart weg, en als een vuurpijl verdween hij aan de horizont, in 't zonnegoud opgelost.

Voorafgegaan door de gehoornde vogel besteeg ik statig, en als in een droom, de brede eretrap. De deur ging stil voor mij open en een stem, helklinkend als van een klok is dan door mijn ganse lichaam getogen, om me ten slotte in het oor te fluisteren dat vader plots heel ziek was geworden, dat hij voorzeker dood

ging en dat hij sedert van morgen naar mij had verlangd, zo diep-vurig, dat zijn verlangen wonderen had kunnen verrichten...

Hij had de charadrius, die aan zijn geest was ontstaan, naar mij uitgezonden, samen met de blanke Sleipnir van zijn heiligste doodverlangen. En nu begreep ik welke wonderdieren me in de delle waren komen noden tot de heiligende liturgie, die zich plechtig en geheimnisvol afspeelde in vaders witte pronkkluis.

Vader had naar mij verlangd... Was dit echter niet het hoogste wonder van deze heugelijke dag? Hij, die nooit naar mij had gevraagd of uitgezien, en die me steeds in 't wilde had laten opgroeien met de vele verleidingen van een warme jeugd in mijn meisjeshart! Vader had naar mij verlangd en hij had me de witte charadrius, samen met Sleipnir gestuurd... Ik wilde nu onmiddellijk bij hem, om hem te omarmen en hem te zoenen, om hem te zeggen : „Vader"... Zoals het een kind betaamt, met vroomheid en liefderijke erkentelijkheid in de bevende stem.

Door de charadrius voorafgegaan, ben ik dan gekomen in een lage, grote, geheimzinnige kluis, die ik tot dan toe nooit had betreden. De muren waren witgekalkt, met hier en daar een rood hiërogliefisch of kaballistisch teken, en zwarte en witte tegels waren er als een hiërofantische vloerbekleding. De tegels waren aldus geplaatst dat ze een doolhof vormden met de geheimste bedoeling bedeeld. Links en rechts

tegen de wanden, waren er vrienden en magen, in wit overkleed gehuld, op lage banken gezeten. Allen waren ingetogen en prevelden onbegrijpelijke woorden als van een litanie die van oudsher bij deze plechtigheid behoorde.

Aan het uiteinde van deze lange kluis, die wel een zaal kon zijn, was mijn vader op een zilveren katheder gezeten. Hij tuurde voor zich uit, naar links gekeerd en keek door een groot open raam de wijde velden in. De witte vogel was thans in de nok van de katheder en ook hij tuurde langs het raam de verten in. Dit hele tafereel ontroerde me zo fel, dat ik weldra niet meer wist wie of wat ik was. En ik stond daar als een klein kind dat verwonderd opkijkt naar de eerste sneeuw die door de wind wordt opgejaagd.

Ik wilde plaatsnemen, heel achteraan in de kamer, en in stille verwachting de liturgie van dit gebeuren volgen. Ik zag daar mijn vader zitten. In wit hermelijn was hij gehuld en boven dit hermelijn uit stak moede zijn kale hoofd met de grijze kroon van overgebleven haar. Zijn hoofd tekende zich majestatisch af op het zilver van zijn katheder. Zijn adem steeg in witte damp, als bij vriesweer. Van op mijn plaats zag ik scherp het gans tafereel dat daar zo eenvoudig en toch zo bevangend op iedereen inwerkte. Ik was als verlamd door een onverklaarbare gewaarwording bij het stille gebeuren in de verwachting van de Dood die komen moest.

Alle aanwezigen keken thans met ondervragende ogen naar de charadrius, die zich in zijn grote witte vlerken hulde, alsof hij voor eeuwig wilde inslapen, zonder zich verder om vader te bekommeren. Zou vader dan door de onverschilligheid van de vogel tot in de eeuwigheid moeten wachten, of zou hij vaders kwaal door zijn open snavel in zich opnemen, om ze in de heetblakerende zon te laten wegflakkeren, of wel... o zege! zou de vogel eindelijk toch de uiteindelijke overwinning in de Dood bevestigen?

Met angstig vragende ogen keken wij allen naar de vogel, maar hij bleef ondoordringbaar in zijn geduldig lotsgeheim...

De witte schildknaap had me teken gedaan dat ik naast mijn vader moest komen zitten en aan zijn rechterzijde zetelen. Heel voorzichtig en als glijdend over de wit-zwarte vloer, trad ik naar voren, om aan vaders voeten te gaan hurken en in mijn beide handen nam ik zijn koude, verlamde rechterhand tegen dewelke ik vurig mijn brandende en bevende lippen drukte. Een traan moet uit mijn ogen gerold zijn, ik weet niet juist meer... maar toen heb ik plots begrepen hoe innig ik hem liefhad.

Vader keek strak voor zich uit, het zonnige landschap in. Hij verroerde niet. Hij sprak niet. Maar hij keek voor zich uit... en wachtte.

Ja, hij was in de verwachting van de Dood, van zijn eigen Dood, die van het landschap uit tot hem moest komen, 't en zij de charadrius...

Maar voor hen die de geheimzinnige tekens op de muur konden lezen, stond er heel duidelijk geschreven dat het grote, verlossende uur nakend was, en onafwendbaar.

Hoe vaders dood mocht worden, wist ik niet. Hoe deze er kon uitzien, was me een geheim en nochtans keek ik nu eveneens de velden in, naar de Dood die komen ging. Ik zou hem wel van ver herkennen, want nu voelde ik langzamerhand dat de dood van mijn vader me sedert altijd vertrouwd was, alhoewel tot nu toe ondoordringbaar als een sacrament.

Vader was in de verwachting van zijn Dood en ik begreep dat ze niet als een smartelijk gebeuren mocht worden beschouwd, maar als een serene oplossing in iets hogers. Vader ging niet dood, maar hij was in de verwachting van de Dood, van de Dood gebouwd naar de gestalte zijner eigen onsterfelijke wezenheid.

Ik begreep dat de Dood voor mijn vader een nieuw geboren-worden betekende, dat hem naar een nieuw en hoger leven moest voeren. Die Dood was van mijn vaders nietzijn en leefde dan ook van mijn vaders niets. En nu begreep ik plots waarom mijn vader me van jongsaf èn van zijn nietzijn èn van zijn Dood had gesproken, ze beiden steeds lovend, om ze beiden sedert altijd in zichzelf te bezitten en te voeden, als Prometheus zijn arend...

In de lage ruimte der pronkkluis ging de innerlijke liturgie van de vrienden en de magen haar gang. Niets zag men van die liturgie,

maar ze was er aanwezig : heel diep inwerkend, en men hoorde ze, en men voelde ze in zichzelf, van het Introït van de Genesis van de innerlijke mens af, tot de verheerlijking van elk der zeven sleutels die de Tempel van de Dood in eenieders mystieke ziel opengrendelen.

Men hoorde nu rond mijn vader de ijzige stilte der Verwachting... o de pracht van deze herschepping ! En nog koortsachtiger hield ik mijn vaders hand in de mijne, allebei mijn ogen op het landschap gericht, dat zo vol aan onbeschrijfelijke, diepe weelde was.

Tot nogtoe, alhoewel ik hem nog niet had zien opdagen, had ik nooit zo diep de wezenheid van de Dood aangevoeld. Nu begreep ik zeer duidelijk dat de Dood een louterende mogendheid was, vol reine berusting, een berusting die ons komt van het heiligend gevoel zich stervend te voelen leven en langzaam te verhemelen...

De innerlijke liturgie van de Dood bleek nu stilaan ten einde te lopen, want de charadrius, die tot nogtoe onbeweeglijk was gebleven, begon zijn vlerken open en dicht te slaan, om dan plechtig en statig zijn vlucht te nemen langs het open raam, in serene deining, heel hoog... zonnewaarts.

Amper was de vogel uit de zaal van de liturgische verwachting, of er werd zwaar en langzaam op de deur gebeukt, en in de verte begonnen aanstonds de klokken over de ganse stede te luiden. En de slagen op de deur zelf klonken

als het statig-moeë getamp van een doodsklok.

Iedereen in de kamer was nu vol eerbied rechtgestaan, en vader gaf teken, dat men de deur zou openen. Een oogwenk van verwachtende stilte, en toen werd het een zeer zacht geruis van een aankomende stoet jonge maagden, geheel in 't wit gekleed en beladen met volle armen rode en zwarte anemonen. De stoet betrad de kluis, terwijl een ruiter met gouden harnas, en stralend als een zonnegod, die gezeten was op de witte hengst die me in het Zoniënwoud was komen halen, uit het zadel trad. De pluimen van zijn helm raakten de lage gewelven van de kluis, toen hij tot voor de troon van mijn vader kwam. Knielend viel hij neer om mijn vaders tabberd in volle ootmoed te zoenen. Maar dan, weer rechtstaande, trok hij zijn gouden zwaard uit de schede, om mijn vader in majestatische bewoording, en met echt vorstelijke gebaren, tot ridder te slaan...

„Ik maak U tot Ridder van de Dood, Heer," sprak hij tot mijn vader. „In naam van ons aller Meester, neem ik U op in de grote gemeenschap van hen die de mens in zich hebben overwonnen, om het Verscheiden in volle deemoed te ontginnen. Kom, Heer, en geef me het erepand van uw ziel, opdat ik ze zou kunnen neerleggen in 't Empyreum van de Gelukzaligen."

Terwijl hij sprak, stond mijn vader recht, stralend van het innerlijke licht dat hem plots bewoonde. En het was als de transfiguratie van

mijn vaders stoffelijk hulsel ; het werd als zijn hemeling en zijn uiteindelijke goding. Maar uit aarde gekneed, bleef hij echter tot de aarde behoren, zodat hij nu langzaam, na zijn lichtende verheerlijking, te gronde zeeg, om zijn aardse menszijn met het hemelse te verwisselen.

Nu mijn vader daar onbeweeglijk lag en reeds dood was, boorde de gouden ridder met zijn gouden zwaard naar het hart van zijn aardse hulsel, en een bloedfontein borrelde naar omhoog terwijl de officiërende schildknaap de kristallen roemer, die ik in de delle had achtergelaten, naar het gulpende bloed uitstak, om het tot de laatste druppel op te vangen.

„Drink nu uit de graal," zei de gouden ridder, en het was tot mij dat hij zich richtte, „drinken moet je dit levenssap om heilig te worden en als waardige dochter van een grote vader het nieuw leven tegemoet te treden. Dit levenssap zal je van je talloze bezoedelingen van binnenuit reinwassen. Drink."

Bevend trad ik nader. Met toeë ogen nam ik de graal in ontvangst en koortsig dronk ik hem in één teug leeg.

Ik weet niet meer wat er toen gebeurd is, maar ik moet, dronken, buiten de geest zijn geraakt... En het is in mijn bedstede dat ik terug tot het leven ben gekomen. Twee serafijnen waren aan mijn hoofdeinde gezeten en twee aan mijn voeteinde, en alle vier zongen ze een wonderbare muziek, zoals ik er voorheen

nooit een had gehoord, zo zoet en zacht was ze. Ze was als de muziek der sferen die me voortaan zou wiegen.

Ik was een andere vrouw geworden, die met nieuwe ogen de wereld bekeek en die alles met de wijsheid van het gedronken levenssap zou ervaren en tot diepere weelde opvoeren. Van toen af heb ik nog slechts de hogere regionen van de mens bewoond, om te beginnen met het doodserlangen en te eindigen met de weelden van de Godschouwing.

Daarop zal ik verder en uitvoerig terugkomen, mijn getrouwe volgelingen, om U thans nog slechts te zeggen dat de liturgische dood van mijn vader, overal in onze goede stede, als een mirakel van sint Machiel werd geloofd, want iedereen had in de gouden ridder de schutsengel der stad menen te herkennen.

Maar ik, ik weet wel anders... Het geheim moet ik echter bewaren, tot wanneer andere mensen waardig zullen worden geacht op hun beurt de Graal te ledigen en in de gemeenschap van de Ridders van de Geest te worden opgenomen, in afwachting dat ook zij, elk om beurt, tot Ridders van de Dood zullen worden geslagen.

Maar thans is het uur mijner dagelijke oefening in de Geest gekomen. Ik wens U dan ook goed heil op de wegen van de goddelijke Navolging, in uw diepste zelf, en tot de hoogste volmaaktheid toe.

II

HET leven is van onze dromen, maar onze dromen reiken veel verder dan ons leven, daar ze in het diepste van onze werkelijke ziel wortelen. Onze ziel straalt uit Godesziel, want al hetgeen straalt komt van de hoogste Ziel. Ziel in de Ziel : god in God, en Minne als het bindend vuur van hun veelomstreden wezenheden.

De Minne, ze komt en ze gaat, ze is als de zon. Ze is van de krankheid der ziel en als een eindeloze zwangerschap, zonder uiteindelijke verlossing, en toch komt steeds de Minne als ebbe en als vloed in de nacht van de ziel.

Komen en gaan is het lot van de Minne, eeuwig. Verbeiden, steeds verbeiden, ach, en waarom nooit stil staan, zoals de Ster eens stil bleef staan ?

De mens dient in ons overwonnen te worden. Maar wie heeft er ooit van deze overwinning gehoord, die is van het hogere nietsworden in ons ? Uit de hemelse Maagd is de diepste bron van dit nietsworden geboren, opdat het zou kunnen besloten worden in het kleine Hofje, waar destijds de vele bloemen van de Minne geplant werden, en die daar thans in volle weemoed van wijsheid tot witte bloesems van zijn

en nietzijn opengebloeid zijn. De hemelse Maagd in ons heeft dan onze late zielen bevallen en van overal zijn de nevelen over ons gekomen, zodat we thans in volle rust kunnen bidden :

„O God, vergeef ons indien we Uw Hel met de vele sieraden onzer meest gruwelijke verbeelding hebben getooid, om van de eerste hellekringen uit naar verdere cirkels over te waaien, waar nog slechts de verschrikkingen van onze haat tot Uw uiteindelijke gestrengheid zouden huizen.

„In Uw Hel, o God, hebben we het slechte vuur van onze zielen aangestoken en er de vele kwellingen der zonden in geworpen, opdat de aarde eindelijk bewoonbaar zou worden voor de reine gemoederen die hoger snakken dan de modderpoelen van de dagelijkse verdoemingen.

„Uw Hel, o God, is van ons niets, en zij is in ons niets, zoals de twee andere woonsten van het hiernamaals die de Kerk ons heeft geschonken, om binnen de perken van haar schamele theologie te blijven.

„Maar uw Serafijnen, o God, hebben ons de diepere orkanen van Uw hoogste Godzijn onderwezen en thans kunnen en mogen we tot U spreken, niet als arme en nietige schepselen tot hun Schepper, maar wel van beeld tot evenbeeld en van pool tot tegenpool. Twee tegenpolen zijn we, God, twee polen die elkaar tot het werkende leven oproepen... Onze pool is van U, o God. We leven in U, en alles wat van

onze volheid uitstraalt is van U, maar dan ook voor U, want indien we niet zijn zonder U, is U ook niet zonder ons..."

„Heiligschennende, zelfs Godschennende hoogspraak is dit alles," zal de Kerk me in 't gelaat werpen, want ze is onfaalbaar in haar mensenvernedering, daar ze slechts deemoedige slavenzielen kan dulden. Door list en misprijzing, door laster en schandvlekking zal ze mijn woorden dood krijgen, zoals ze reeds met meester Tanchelm's woorden heeft gedaan. Maar U, God, U bezit de schijnwijsheid der theologanten niet en U begrijpt me dan ook. We spreken van beeld tot evenbeeld, van pool tot tegenpool. Onze woorden zijn van ons beider grootheid en kunnen elkanders licht ook best verdragen...

„Uw Serafijnen hebben me geleerd hoe in het Boek Genesis te lezen, zodat ik thans in volle kennis van zaken van 's werelds oorsprong kan spreken, evenals ik, dank zij uw Serafijnen, over tal van andere hogere problemen waarheid kan verkondigen, zonder me daarom op het ijdel gepraat van schoolse geleerden te steunen. Heel wat heb ik van uw Serafijnen in de geest ontvangen, zodat ik thans mijn gang kan gaan, zonder naar betweters om te kijken.

„Thans weet ik dat de mens een sterfelijke godheid is, terwijl ik eveneens kan getuigen dat de dood slechts een attribuut is van het eeuwig leven. Wanneer ik dan ook zeg dat de mens een sterfelijke godheid is, beweer ik in

feite dat de mens, door zijn sterfelijke natuur, van trede tot trede een steile trap bestijgt, een trap die hem tot de uiteindelijke volmaaktheid in zijn Schepper opvoert. De dood is geen vernietigend iets, want in het heelal gaat niets van iets tot niets.

„De verwezenlijking van mijn werkend leven is U, God, en de verwezenlijking van het wereldgebeuren in het eeuwig leven. De wereld, in zijn gebeuren, is van de aarde en de aarde is van de hemel, terwijl de hemel op zijn beurt van het eeuwig leven is, als verwezenlijking van de hemel in de hoogste betekenis van de mens. Die betekenis van de mens ligt in zijn ratio, zijn ratio in zijn ziel, en zijn ziel in de geest. Maar de geest kan zonder zijn lichaam niet verder, want zijn geest dringt langs alle poriën in zijn lichaam binnen, gestalte gevend aan het bloed, dit bloed dat in alle uiterste uiteinden van het vlees vloeit, zodat ten slotte de geest het lichaam draagt en het bloed de geest zelf is. Doch er dient eveneens geweten te worden dat de geest niet door middel van het bloed leeft, noch het bloed door middel van de ziel, want het bloed is slechts de bepalende kracht van het aardse leven en het is zodoende alléén van de aarde, terwijl geest en ziel, zij, van de Schepper zelf zijn en dan ook van zijn vormende en scheppende Wil leven. Geest en ziel zijn één in de Schepper en het leven in Hem, zonder ons zelf, van zijn eeuwige wijsheid in ons. Maar wij, mensen, leven we ten

slotte niet eveneens buiten en zonder ons zelf, in God?

Tot daar echter mijn wellicht ontwijdende bewoordingen van hetgeen boven de woorden staat, om U thans van de staat van Genesis te getuigen en U te zeggen dat de mogelijkheid van gebeuren reeds te lang onvruchtbaar was gebleven, toen eindelijk de Verkondigers van het Leven aan de Schepper zijn werkende taak kwamen melden:

„Wij bidden U, Heer," waren hun woorden, „te willen schouwen naar al hetgeen in uw scheppende Hand berust, maar dat, tot nu toe, nog niet tot de vruchten der Schepping werd opgeroepen."

Bij die woorden kwam een glimlach op het gelaat van de Schepper en aanstonds ontviel aan zijn Hand het wonderbare werk van de Schepping.

Al het lichte en etherische kwam naar boven, terwijl het zware als fundament tot het water zou dienen. En alles werd door het vuur gescheiden en als door zijn geest tot het leven opgeroepen. Zodat de Wijze der Wijzen terecht heeft mogen schrijven: „Het is niet God die het Al in zijn Schoot heeft verwekt, maar het Vuur dat steeds aangaat en dan dooft, om nog hoger op te laaien, het Vuur dat steeds wordend is en dat steeds en steeds zichzelf in het andere tot zichzelf bekeert".

De hemelen begonnen toen om de aarde te wentelen en de hemellichamen in de duisternis-

sen te schitteren, zodat het licht geleidelijk uit de Hand van de Schepper over het heelal neerstreek. En de viervoetige dieren, zowel als de zwemmende, de vliegende en de kruipende kwamen tussen het jonge struikgewas te voorschijn of te midden van de dichtste oerwouden, en de bloemen begonnen te bloeien en de vruchten te rijpen.

Eindelijk kwam toen de bekroning van al dit scheppende leven met de verschijning van beide geslachten in de mens ; en man en vrouw werden geschapen om in de geest van de Schepper te heersen en zijn werk naar zijn Geest in hun geest te beëindigen. Hun geest werd als een hechte bron van schepping, zodat alles uit die bron kon opwellen, en het goede en het kwade, en de arbeid van de handen, en de rust na het spel, en dan ten slotte de goede liefde tot het vlees die bevruchtend is en die de generaties, van schouder tot schouder, door de eeuwen heen, tot het heden heeft gebracht.

Aldus zag de scheppende Daad er ten eersten dage uit, maar niet alles kwam van de Hand van de Schepper, want veel, heel veel ontsproot verder én aan zijn Woord én aan zijn Glimlach. Zo is het dat de Schoonheid werd geboren van het licht dat uit zijn Glimlach straalde, en de Schoonheid gaf het leven aan de kunsten en ze schonk hen de vele mogelijkheden het werk van de Schepper naar waarde te loven en naar de Geest van de Schepper zelf te verheerlijken.

Voorts schiep het Woord van de Schepper de

ziel van de mensen, alsook haar hechtste oerwoonst, opdat niets in het heelal levenloos zou blijven. Ten slotte in zichzelf en door de Wil van de Verkondigers van het Leven bevrucht, schiep hij het onafwendbaar mysterie van de hemelse harmonieën met hun wentelende planeten ter beduidenis van de Dierenriem, die als macrocosmos de microcosmos van de mens zou beantwoorden.

Aldus kwam de Schepper er ook toe zijn Wijsheid in het leven van de getallen te bevestigen en de taal van de getallen doorheen heel het geschapene te strengelen, opdat alles in enkele tekens zou kunnen omschreven worden en begrepen.

Maar ik loop hier ver vooruit op het werk van de Schepping en zou in feite hebben moeten beginnen met een uitweiding over wezen en natuur van diegenen die ik de Verkondigers van het Leven heb genoemd en die niets anders zijn dan de engelen van de hoogste Rei, die zetelen in Gods Raad en zijn geboden sterken. Het zijn de Serafijnen, Cherubijnen en Tronen, waarvan men de diepere eigenschappen in de wijze geschriften van de Areopagiet kan lezen.

De Serafijnen zijn het Licht, maar ook het verterend Vuur. Ze zijn onbekommerd en hemels, en ze snakken naar al wat hartverzengende liefde is. Hun hartstochtelijke weelde baart in beelden en vlammende woorden. Ze verheerlijken en verwarmen al de lagere essen-

ties, die ze met hun bloed verhogen om ze tot hun eigen heerlijkheid te doen oplaaien. En dit louteren verzengt alle gedachtenis aan lagere liefde, doen of laten, om de door hen bevruchte wezens in lichtende voornaamheid van alle aardse kleinheid te bevrijden.

De Serafijnen zijn de warmte van de Minne. Ze vergezellen dan ook steeds de minnende zielen op het enge pad dat godewaarts leidt. Ze zijn de lichtbakens en de tekens die wenken en leiden, die het goddelijk licht tot in de verste uithoeken van de mens bestendigen om het in serafijnse liefde te vermenigvuldigen en elke vuurgenster aan het onontbeerlijke geschikte deelachtig te maken.

De Cherubijnen zijn te midden van de hemeltransen verheven om er Gods gelaat te kennen en te verheerlijken, en om er het licht dat uit dit gelaat straalt in zijn allerhoogste pracht te bewonderen en tot in de ongeschapene schoonheid van alle zijn te huldigen en te loven. Ze bezitten de jongste sprankels van Gods Wijsheid en boetseren dan ook hun wil naar Gods opperste Geneugten, om die Geneugten aan de lagere essenties kwistig als een allesverzadigend manna uit te delen. Ze zijn zijn Vloed, maar ook zijn Ebbe.

De Tronen zijn hoogste heerschappij, want ze zetelen boven alle aardse gebondenheid en leven van de tucht die door Gods wil tot in het oneindige wordt uitgestraald. Ze dragen Gods geheimenissen, ze dragen de Godheid zelf,

om ze overal te verkondigen, tot in de laatste zintuigen van de mens. Ze zijn de tolken van Gods leven en daarom dan ook de eigenlijke en uiteindelijke Verkondigers van het Leven.

Maar het Leven is niet alleen van God, noch van zijn hogere Verkondigers, maar ook van de Mens. Ja, van de Mens, 't is te zeggen van de Mens die weet, en die weet dat het niet alleen Hij is die een schepsel van de scheppende Wil is, maar dat God eveneens een schepsel is, geboren uit zijn eigen, schamel mensenwoord... Slechts een hersenschim, een mooie, hartverterende chimera is dan die God, een chimera die de bergtoppen in het diepste zelf van de mens doet ontwaren en die de kraters zijner zielsvulkanen met de scherpste kleuren van ongenaakbare weelden verlicht. Deze chimera wordt dan met al de menselijke deugden beladen en steeds opwaarts tot in de hoogste lichttransen opgejaagd, om er in volle pracht te tronen te midden van het Empyreum der menselijke dromen, en omringd door zijn reien Engelen en Gelukzaligen, als een Tyran te midden van zijn onderhorigen...

God is de wil tot macht in de ziel van de schamelste sterveling. Hij is zijn uiteindelijke toeverlaat en zijn schild tegen de angsten van de wereldstilte. Hij is de veilige haven. Maar de Godheid is eveneens het opperste sieraad van de wonderlijkste geneugten in de geest van de mensen die volgens de hoogste geboden van hun innerlijk leven opbloeien. De Godheid is

de trots van het mensdom en haar heirkrachten zijn de Verkondigers van 's mensen koenste en beste betrachtingen, en die Godheid huist niet boven, maar in ons, in het diepste diepe van ons eigen wezen.

God, een chimera in ons?

Ja, en waarom niet? Wijzelf, zijn we geen chimera's in het diepste diepe van onszelf? Alleen het heiligend warme bloed, dat we in onze aderen voelen vloeien, als het hoogste pand van het Leven, belet ons voor immer in het niet te verzinken...

Edoch, hebt U reeds het bloed van God zien of voelen vloeien? We kennen wel het graalsymbool, maar dit symbool komt dan van ons eigen bloed, omdat Gods bloed van ons eigen bloed is en in ons bloed als de hoogste sublimatie van dit bloed opgaat.

Laat ons dan ook nooit of nimmer ons lichaam verachten, waarin dit bloed van God kan stromen en dan ook steeds stroomt.

„Lichaam ben ik, en het bloed van dit lichaam," kan de mensgeworden Godheid zeggen, en wij, op onze beurt, kunnen dan als gegode mensen antwoorden dat wij én van het Lichaam én van het Bloed van God zijn, en dan ook van zijn Geest en van zijn Zijn, en van zijn Woord...

„Zieken en stervenden waren het," verkondigde de wijze Meester van Röcken, „die verachtten lijf en aarde en vonden het hemelse uit en de verlossende bloeddruppels: maar ook

nog deze zoete en duistere giften namen zij van lijf en aarde!

„Hun ellende wilden zij ontlopen, en de sterren waren hun te verre. Toen hebben ze gezucht: „ach, dat er toch hemelse wezens waren om in een ander zijn en een ander geluk binnen te sluipen!"

Maar zij waren te ziek en te doodop, die zieken en stervenden, om deze hemelse wezens zelf te kunnen verdichten... En toen zijn de profeten en de godscheppende heerserszielen gekomen. In een weelde van woorden en beelden hebben zij het werk van de scheppende godheid tot de oermythen van de mensheid opgebouwd. De noodlijdende zielen hebben ze een Hemel geschonken, waar het leven kan worden ontvlucht, terwijl ze voor de zwarte en vurige zielen eveneens een Hel hebben geschapen, waarin alle kwaad zou worden bestraft.

In hun onuitputtelijke mildheid hebben die Scheppenden de hele kosmos geordend en in de ondoordringbare wetten van hun God geklonken. Een meesterstuk van heldhaftige verbeelding is het geworden. Men denke maar eventjes aan de Hemelbouw en -verhoudingen, waarin onze aarde het midden van het wereldruim is geworden, met de zeven schalen of bogen waarlangs Maan, Mercurius, Venus, Zon, Mars, Jupiter en Saturnus in eenparige beweging hun wenteling volbrengen. En dan hebben we als achtste boog de schaal van de vaste sterren en als negende de kristallen hemel waarin alle

puurheid en reinheid hun oerbeeld hebben gevonden, en waar de Engelen rond het Opperwezen zelf zijn geschaard. Hoe wonderbaar groots en plechtig is dit alles niet?

En de Skalden onzer voorvaderen hebben ons eveneens de Walhal geschonken, waartoe slechts de zielen van de koene helden toegelaten werden, van de helden die met het zwaard in de hand zijn gesneuveld. Deze Hemel van de helden is me natuurlijk het liefst, want wellicht ben ik van Walkurenaard en loop ik in de Walhal geen kans met de tamme zielen van slaafse mensen in contact te moeten treden, zoals het jammer genoeg het geval is in het Empyreum van onze al te goedhartige Kerk.

Van het grootse verdichtsel der Genesis heb ik hierboven reeds enkele woorden gewaagd, maar mijn dichterlijke verbeelding is waarlijk te klein voor de pracht van deze scheppende daad, die als een zang is die verder reikt dan de povere bewoording van de Schrift.

De godgeleerden, de theologanten zijn dan achteraf op de wereld gekomen om al deze wonderlijkheden in zeer ingewikkelde traktaten op te bergen. In zwaarlijvige in-folios hebben ze dit alles voor de nageslachten opgetekend en er zijn er zelfs bij geweest die de Tafelen der Wet hebben verkondigd, alsof ze van mond tot mond met de Godheid hadden gesproken. De theologische wijsheid is uit dit al geboren en van eeuw tot eeuw is ze tot een meer en meer ingewikkelde wetenschap geworden. Kerken

zijn er uit geboren met haar eigen ritualen en theologieën. Van Kerk tot Kerk is er geredetwist over de natuur en het wezen van hun respectieve Godheid, met verketterende vermaledijdingen aan alle zijden.

Maar laat ons niet langer stilstaan bij deze bespottingen van de Godheid, om de ware Godzoekers en Godschouwers tegemoet te treden. Indien tot nu toe de Godheid slechts als hersenschim in de verbeelding of in de geest van massa en enkeling heeft vertoefd, is Ze in het hart en in het bloed van deze begenadigde zielen tot werkelijkheid opgeklaard. In hen is God waarlijk God geworden, en met een stem die komt van andere wereldsferen uit, hebben ze bevend gepsalmeerd: „Ziel in Ziel en God in God, o allerzoetste geheimenis van ons bloedend bloed..."

Minne is het louterend teken van hun bloed. Maar Minne komt en gaat, en ze is als de Lente. Ze is van de krankheid der ziel, en als een eindeloze zwangerschap, zonder verlossing... Doch men kent de vrucht van deze zwangerschap en, zoals de vrouw het kind in haar schoot voelt leven, leeft God in de schoot van de godschouwende mens... Wie zal ooit durven bewijzen dat God slechts een schepping van de geest is, een chimera, vermits Hij daar in ons beukt en zwoegt, en Hij van ons bloed en van ons lichaam is? We gaan groot van de God die in ons leeft, en fier dragen we Hem door de wereld, Hij toch het hoogste goed en het uit-

eindelijk doel van ons waarachtig en allerdiepste zelf!

Maar gij, mijn trouwe volgelingen en toehoorders, gij zijt het waarom en het nut van al hetgeen ik hier neerpen. Gij zijt mijn verantwoording. Ik bid en smeek er U dan ook om, gelief mijn woorden in eenvoud te verstaan, om ze niet te draaien naar de wind der dagelijkse bevindingen. Ketters zullen ze wellicht klinken in de oren der doven, en zwart als de duistere nacht zal mijn godschouwing zijn in de ogen van de blinden. Maar ik weet waar ik sta. Ik sta rotsvast in de leer waaraan ik U deelachtig maak en die uit het diepste van mijn geloof komt. Geen schijnwijsheid is mijn deel hier op aarde, maar wel de Minne, en de Minne is het hoogste goed. De Minne komt en gaat, ik weet het, en misschien heb ik gesproken terwijl nu juist niet de Minne, maar de IJdelheid mij bezielde...

Diegenen die het beter weten en in de echte Minne opgaan, zullen me wel vergeven, indien ik slechts onzin heb verkondigd, en de anderen, ja de anderen, wat kunnen die mij deren? Ze zijn immers slechts de verachters en de verguizers van al wat goed en rein is en heilig in de mond van de Godzoekende en -schouwende zielen...

Gevolgd door U allen, mijn getrouwen, sta ik sterk en pal. Uw liefde is mijn voedsel en Uw vertrouwen het vuur dat mijn Zielebrand aanwakkert en oplaaiend verpuurt op 't steile

pad dat me, van goddelijke burcht tot goddelijke burcht, tot de hoogste top van de allesomvademende Minne leidt.

Alvorens U thans te verlaten, veroorloof me U nog te vragen steeds kuis en terughoudend in uw doen en laten te zijn en zelf in uw aardse liefde tot het vlees nooit iets anders in uw medeminnaarsbronst te betrachten dan een betere kennis van de God in ons. Weest geen beunhazen van de liefde, zoniet zoudt U ook nog de beunhazen van de Minne kunnen worden en daarom een gruwel in de ogen van uw en mijn God, en ver beneden de Weg ter Hoogte die U ten slotte naar de Vreugde des Paradijses dient te brengen.

Voor de kleine Senta.

III

WE zingen niet meer hetzelfde lied. Het is dan ook niet meer nodig te leren hoe men van het een tot het ander lied opgaat, langsheen de talrijke trillingen van de ziel.

We spreken niet meer dezelfde taal. Het is dan ook niet meer nodig je te leren hoe men soms zijn lichaam ontvluchten kan om het aan het misprijzen van zijn evenmens over te laten. En toch zou ik je de wonderbare gestalten van je diepere wezen hebben willen tonen, om je te laten voelen hoe men zich tegenover zijn lichaam kan gedragen wanneer men van zware ingetogenheid tot nog grotere volmaaktheid van Minne wil opgaan.

Dat de grote Zanger het me vergeve, maar soms ervaar ik in mijn hart de woest-zwoele noodzakelijkheid van zelfkastijding en dan zou ik me willen geselen tot de uitputting toe. Edoch ik voel er aanstonds eveneens de moeilijke, bezielende en duizelingwekkende snoodheid van, en dan roep ik de gestalten van mijn Engelen op, opdat ze me in het uur van deze beproeving zouden bijstaan...

Het lied wordt dan in mijn keel gezuiverd en gereinigd. Het wordt in lang gedweep opgeblazen en als een hert door de duistere woor-

den over de akkers aller liefden voortgejaagd.

En soms vraag ik me plots af, in de nacht van mijn geest, hoe het komt dat ik ben van niet te rillen en dat ik leef van niet te sterven, ik arme vrouw, die weet dat ze sterven zal, maar die nog niet sterven kan, omdat ze nog te teer is en te onervaren om in het alomvademend geestesgebeuren van haar Heer en Meester op te gaan.

Neen, lieve vrienden, het gaat niet meer over de echo van mijn smart, noch over het verlangen naar diepere vroomheid, maar wel over deze hachelijke alleenspraak waarin het steeds en steeds over de laatste onbeholpenheid der onbeholpenheden gaat :

Je bent het verbod en ik ben het lied...

Met ijle oren heb ik lang naar die stem geluisterd. Elk woord van die zang begreep ik wel niet, maar elk geluid is toch in mij gedrongen en was als de echo van iets dat uit de verste sferen kwam. Hetgeen ik echter van deze zang kon begrijpen, heeft me geleerd van een menselijk gelaat tot de laatste ervaring van het diepste aanvoelen op te gaan, om dan verder, langsheen dit gelaat, tot de grootste geheimen van het Hooglied op te laaien.

O Verborgenheid van dit onbekend gelaat !

Maar je glimlach kind, blijft me steeds een troost... Ik min je teer, ik min je zoet, en toch blijft mijn minne steeds als een zwaar geheim

tussen mijn hart en je ziel... Ik baad in je ogen en ik schouw in de matheid van je voorhoofd, o engel mijn, o serafijn!

Het lied van onze minne! Op de citer van mijn offeranden had ik reeds gezongen hoe goed en hoe heerlijk het is steeds in de innerlijke en uiterlijke pracht van het goddelijk gebeuren te mogen pralen, en reeds had ik er een onverwacht beginsel van de stilte uit opgebouwd...

Maar waartoe goed?

Ik had je nochtans beloofd, o kleine seraf, je enige geheimen te ontsluiten aangaande de aard en de natuur van alle bestaan, of beter nog, aangaande het begrip van de menselijke knechtschap, en dit dan in verband met een zeker gevoel tot de stilte en al het vleselijke dat er in geklonken ligt.

Het vlees, zal je antwoorden, is een wijziging van het lichaam in de richting van een stoffelijk aanschijn van het leven.

Het vlees kan slechts vlees zijn, ook slechts as, maar het blijft niets, niets, zolang het niet in verband staat met een doel, met een liefde of de dood, bijvoorbeeld. Soms kan het echter ook tegelijkertijd én vlees zijn én as: op het ogenblik der volbouwing.

Edoch, het begrip van volbouwing ontsnapt maar al te dikwijls aan de mens, om er dan het beurse begrip van onsterfelijkheid voor in ruil te geven. Vandaar de wrange smaak die men kent aan het lichaam van de mens die

naar onsterfelijkheid streeft. Die mens bestaat dan als totaal aan tijd en ruimte ontheven, om eveneens noodzakelijkerwijze aan het wondere van het vlees, dit eerste beginsel van alle grootheid, te ontsnappen.

Ja, soms wordt een mens onbegrijpelijk voor zijn evenmens, doch het is dan slechts omdat hij zich in diepere minne op een trage ontginning van zijn volmaaktheid heeft toegelegd, ofwel ook nog op het aanleren van een zekere en al te gewone dood...

„Minne," onderwees reeds de Wijze der Wijzen, „is volmaaktheid in God, maar onvolmaaktheid in de laatste geneugten van geest en vlees." Men zal me dan ook begrijpen, wanneer ik vrijelijk kom getuigen voor een vleselijke geneugte in God, buiten alle dierlijke of al te stoffelijke betrachting om.

In waarheid, kind, een stoffelijke betrachting tot de vleselijke geneugten in God kan slechts beschouwd worden als een lomig flauwen van de Minne: het is dan als een liefde van mens tot evenmens die tot mindere volmaaktheid teruggaat.

De volmaaktheid van de Minne, de hogere volmaaktheid van de Minne althans, vindt steeds haar oorsprong in een geneugte van vlees tot vlees en van geest tot geest, tot God. En van orewoet wordt er dan in stilte gepreveld... Op het ogenblik van de geneugte is het vlees dan geen vlees meer en de geest geen geest, doch loutere naaktheid van 't Oerwezen in ons.

En in feite, de naaktheid is steeds de voorstelling van het beeld der laatste mogelijkheid van zijn in ons.

In de menselijke naaktheid onderscheidt men gewoonlijk de vele regionen van het lichaam als een aureool van leven en verzuchting rond Scorpio's deel, maar in dit onderscheiden kan ik slechts een arm voorwendsel tot geestelijke grofheid zien, want het lichaam is slechts een attribuut van Scorpio's deel.

Laat het mij thans in alle oprechtheid verklaren, doch een mens, zie je, is nooit vrij. Hij vindt steeds zijn knechtschap in de naaktheid, vooral wanneer deze naaktheid in de glorie van de minne opklaart. Sedert altijd is er nochtans in de mens een groot, zeer groot gevoel voor de naaktheid, gevoel dat steeds gepaard gaat met een blinde aanbidding van het vlees. En ik ook, als mens en als vrouw, zou me gedurende uren en uren in de aanschouwing van een naakt lichaam kunnen vermeien, want immer brengt de naaktheid me tot steeds hernieuwde ingetogenheid en zodoende ook tot hetgeen men de geest van het vlees pleegt te noemen : de blanke en edele carnatie van de zachte huid van het beminde lichaam. Het is dan niet meer de stof van de naaktheid die ik omvadem, of ook : ik sta dan niet meer buiten het vlees van het aanschouwde lichaam, doch er midden in, als in een roes van goddelijke geneugten.

De mens leeft alléén hier op aarde om aan de wondere bouw van zijn lichaam in onver-

poosd gewroet te arbeiden. In stille gelatenheid gehoorzaamt hij dan aan de verre stemmen van het heelal, en microcosmos in de macrocosmos is hij als een klein en nietig iets dat steeds verder en verder, langs het steile pad van inkeer tot nog moeilijker ingetogenheid oplaait, en van minne tot minne vergaat.

De minne, als aards evenbeeld van de hogere Minne, is een speels en wispelturig gebeuren, dat komt en gaat en weer verdwijnt, zoals het gekomen is. Deze minne is eveneens als een krankheid. Ze is als een ongenaakbaar hunkeren naar hetgeen, steeds onbevlekt, in onze diepste wezenheid naar het zich steeds weigerende hongert. En zo is het dat de ziel steeds verder van het vlees over de minne hort en in de zee van haar lichtende luiers vergaat.

Je naakte lichaam, kind, dient gered te worden. Het moet Godes gebod worden, zoniet zullen de duistere machten het in hun wulpse dromen verkrachten... Maar ach, je lichaam is reeds koud : ik weet niet meer hoe het te benaderen : het ontsnapt aan mijn liefkozende handen, het duizelt weg... en het is als in luwte opgenomen, om eindelijk tot nog betere naaktheid op te groeien. Het heeft het verzaken geleerd en, het woord onzer zeer hoofse Dame indachtig, heeft het alles om alles opgegeven, om dan ook van alle ware bevrediging af te zien.

Thans is de zee als het evenbeeld van de minne geworden. Maar de zee omarmt de min-

ne geheel, en uit de golven van de zee herwordt steeds opnieuw de minne. Doch uit de zee, doorheen de minne, kind, ontstaat eindelijk de jongste naaktheid van je lichte lichaam dat nu schijnt te zweven en als zielloos, onbeweeglijk, boven de golven ligt uitgestrekt. Het bonst tegen mijn ingewanden aan en het is als een zwangerschap die me door 't schouwen van je zielloos lichaam bevalt... Thans zie ik klaar en duidelijk hoe het aan de greep van de zee ontsnapt, zonder dat de zee het in haar innerlijke wording heeft kunnen bevinden. Het beeld van je naaktheid ondergaat het gevoel van een verledene betrachting van de zee. Edoch, je geest wil voor zich alléén het bezit van de zee en daartoe zal hij het magische wonder van de stilte aanwenden, want onder de druk der stilte wil hij tot zichzelf opgaan, en loutere geest in eigen geest.

Kom dan toch met je naaktheid in mij, o kind! Hoor toch de zware arbeid van de stilte die tegen mijn ingewanden beukt. Hoor toch de roep van mijn stilte... Zeg, waarom beantwoordt je de vrome ingetogenheid van deze stilte niet? Je geest vleit zich toch immers tegen de stilte aan, en reeds voelt hij zich als een broze vlucht van vliedende wolken boven de hoogste top van alle geboden!

De woestijn van de minne overzwoelt thans het lichtlaaie mijner innigste verhevenheid, en jij en ik, we gaan in volle roes van zijn het uiteindelijke pad van de verlichting op. Hand

in hand gaan we, terwijl tortelduiven in de lucht zweven en we 't Hooglied van de Godheid in volle gelatenheid bevruchten, want alles in alles is als het al van het Al voor immer in ons vaardig geworden.

Aan alle zonde voorbij, staan we aldus tegenover onszelf, in de hoogste onschuld van 't loutere Paradijs... en we gaan, gaan, en eindelijk in Vreugde gaan we met toeë ogen de Weg ter Hoogte tegemoet.

IV

VAN zilver is de katheder van mijn leer, maar God is het gouden licht mijner volgelingen. Een vuurpijl in de nacht is het geprevel van hun gebeden en God het bloedend doel, en tevens het vuur van deze pijlen. Maar de wenteling van Gods wiel is de natuurlijke beweging mijner volgelingen te midden het leven van hun evenmensen.

Indien ik me bezin over al hetgeen ik van op de katheder, in oerdrang steeds verkondig, moet ik tevens zeggen dat het rad van de zon in Godes tuin als Minne opklaart. Maar jij, ziel van mijn ziel, wees de naarstige tuinier die de Tuin eerst oprakelt, om er slechts dàn de vele bloemen der Godheid te plukken.

Ik bewandel Godes tuin, en in mij hoor ik dan plots een stem die zegt : „Het heil van je ziel moet je wel zeer nauw aan het hart liggen, maar nog duizendmaal liever moet je het heil van de zee zijn".

Nooit heb ik nochtans het heil van de zee in mijn ziel bevonden, zodat ik mij tot de stem in mij richtte en vroeg : „Zou ik soms blind zijn voor het heil van de zee, ik die steeds te diep in de ogen van mijn goede volgelingen peil ?"

En de stem die mij antwoordde : „In de diepere wateren van de zee wordt het bloed van de zonden gereinigd, maar helaas, de zon is vandaag, verkeerd, in het westen opgegaan, en langzaam neigt ze thans oostwaarts, de eeuwige rust tegemoet..."

„Waarom dan," wedervoer ik vol drift, „worden de zondaars en de ketters steeds naar de brandstapel verwezen, wanneer slechts de zee de bezoedelende zonden van hun daden naar waarde zou kunnen verheerlijken ?"

Mijn stem, die van diepe verontwaardiging beefde, trilde hoog boven de katheder van zilver, tot in de diepste duisternis van de nachtelijke gewelven, en de volgelingen rond mij waren als angstige hinden op het ogenblik van de bronst.

„We hunkeren naar het gelaat van uw ziel," riepen ze me in vervoering toe. „We lopen steeds achter de schaduw van uw menszijn, en toch blijven we steeds ten achter in de hoge psalmen van uw zang..."

En ik : „Misprijst daarom echter mijn zang niet ! Ik beef en ril en zieltoog, om beter het geluid van de samenzang te verheerlijken en hem tot Gods troon te kunnen dragen. Kinderen mijn, laat me steeds te midden van uw wonder vertoeven, ik de schamele hoedster en voedster van uw aller gebeden ! Steeds zal ik de drempel van uw begeerten in liefde schoon houden..."

En toen is opnieuw een wonderbaar gebeu-

ren in mij opengegaan. Een wentelende trap is uit mijn ingewanden hemelwaarts gevaren en op de treden van die trap waren het de gestalten van u allen, mijn liefste volgelingen, die te midden van een goddelijke melodij tot een betere stee opwaarts stegen.

Veel sterren waren er in de hemel, maar de wolken bleven zo laag dat de musicerende engelen in de hemeltransen gezeten het lied van de vlietende sterren uit het laatste boek der nachtelijke Genesis moesten aflezen.

Ik weet niet hoe het toen gekomen is, maar mijn ogen waren drooggeweend en uw stappen, op de hoge wenteltrap, dreunden hijgend rond mijn slapen. Het was een getamp als van duizenden klokken in de verte, op een koude winterdag, en toch was het een lente van fijngroen in de weide waar de Fontein van de Verrijzenis haar prille deugden aan al de mensen van goede wil kwistig wegschonk.

Aan de voet van die fontein zat een Wijze, in de lectuur van een oud perkament gedompeld. Maar plots stond hij recht en zich wendend tot hen die de wenteltrap wilden betreden, sprak hij met een stem als van een storm :

„Oerbron van vuur is God, want God is de bloedende Dromer onzer heilige dromen.

„De menselijke ziel die naar het bloed luistert, spreekt tot de Godheid. Maar helaas, waarom vluchten al deze blinde zielen steeds hemelwaarts in de hoop het opperste geluk

eindelijk in zich te kunnen opnemen ? Waarom plukken ze niet eerder de tengere bloempjes die deze weide versieren en die als de hechtste getuigenis van de aardse wijsheid zijn ?

„Wie Minne wil worden moet zich in zinnen bevrijden en haar diepste weelde in zijn handen prangen, want in het nieuw begin alléén kan men Minne in liefde aanstaren. Orewoet zal uw Minne dan zijn, o blinde zielen, en ze zal zich over u ontfermen, maar eerst zult U nog uit uw verblindheid moeten opstaan en dronken de dans van de geestelijke roes uitdansen...

„Danst, danst..."

En terwijl de Wijze sprak en mijn volgelingen tot de dans van de geestelijke roes opriep, werden zijn ogen als lichtende schichten. Zijn woorden brandden in de mond van mijn volgelingen en verschroeiden hun tong. Hun wil was als gebroken door het toverwoord van zijn bedwelmende rede, zodat ze gelaten en gedwee de een na de ander, de wenteltrap verlieten, om zich als verloofden van de Minne bij de woorden van de Wijze te voegen en hun opgetogen heir ging toen over de weide, in de richting van de nieuwere horizonten. Vooraan, achter de Wijze, kwamen de trompetters van de Wijsheid vergezeld van de landsknechten van de Dood, terwijl een menigte van ridders, op witte merries gezeten, het fanioen van goud droegen waarop het woord „Vreugde" in letters van vuur en bloed stond geschreven.

En plots begon de dans, de heilige dans van de Verrijzenis, waarvan tot nu toe alléén de fontein, in het midden van de weide, het kostbaar rhythme had gepreveld.

Hoe die dans te beschrijven? Elke beweging wilde eeuwigheid worden, want wij hebben u lief, o eeuwigheid! Uw zegel op de zwarte lippen onzer koorts was als een zaligheid van vuur en als een hoon voor de vermolmde dromen van ons brein.

Maar de dans!

De dans was de ring van de steeds hernieuwde wederkomst alsmede de zwangerschap van bebloede voeten in het hoogtijleven van verleden en toekomst. De dans, de dans nu van opaal te midden van het lichtend verschiet van het stille verwulfsel der Vreugde was als een windhoos van overdadig levensgenot en als een goddelijke Arbeid van scheppende drang.

Mijn volgelingen dansten voorbij mijn ogen en hun feestvreugde trilde diep in mijn ingewanden, terwijl de veelkleurige wenteltrap, die er uit opgestegen was, als een regenboog vervaagde, om eindelijk in zongeschater op te klaren.

„Kom, dans met ons de dans van de Verrijzenis," riepen ze me allen toe, en de Wijze, op zijn beurt, wenkte me zacht. Maar hoe zou ik mijn zilveren katheder in tegenwoordigheid van mijn volgelingen hebben verlaten, zonder aanstonds in hun ogen tot mindere waardigheid af te dalen?

De Wijze echter, die mijn aarzeling begreep, verliet de ronde van de dansenden, om mijn koude voorhoofd met de top van zijn rechter wijsvinger aan te raken en me onmiddellijk tot een gouden ikoon te herscheppen.

Niet alleen én mijn lichaam én mijn gemoed waren van goud geworden, doch ook én mijn geest én mijn ziel, zodat ik daar stond te schitteren als een zon, terwijl ik zacht, op mijn beurt, in de dans opgenomen werd en de planeten en de sterren rond mijn zon aan 't wentelen gingen. De hemeltransen dwarrelden verder de Verrijzenis in, en ze scheurden open voor de bestarnde dieren van de hemelriem, die zich tegen mijn gouden lichaam kwamen vleien, zoals beschreven en getekend op het oud perkament van de Wijze.

De Ram was warm en droog, hij behoorde tot de natuur van het vuur en kwam huizen in mijn koel hoofd.

De Stier was koud en droog en behoorde tot de aarde, om ter hoogte van mijn hals te komen staan.

De Tweelingen waren tevens én warm én nat. Ze waren van nature uit dubbel, tweeledig en verdeeld, en waren als de lucht, om langsheen mijn armen tot op mijn schouders te klimmen en er eindelijk het gewenst verpozen te vinden.

De Kreeft, koud en nat, die borst en maag beheerst, stond in tegenstelling tot de Leeuw, die vurig over mijn rug de wake hield.

De Maagd, maar waarom was de Maagd zo ijskoud en droog als de kille aarde van de dood? Als een kind wilde ze in mijn buik om er in mijn ingewanden te huizen...

De Weegschaal helde van links naar rechts. Vochtig en koud, zoals het de lucht betaamt, was ze, om rond mijn navel het uiteindelijke zwaartepunt te vinden.

En daar was U dan heel diep tot in mij gewrongen, Scorpio's deel, koud en vochtig, maar ook als het oord der aardse minne uitverkoren...

De Schutter met zijn boog, én warm én droog, verschroeide mijn dijen, terwijl de Steenbok, in koude rillingen, van knie tot knie sprong en de Waterman, tussen mijn benen in, alhoewel hij tot de natuur der lucht behoort, het water van zijn urne op al de Vissen van mijn voeten uitgoot...

Aldus was mijn wezen van goud door de twaalf tekens van de Dierenriem getooid, en dit naar de diepere wet van het geheime weten waarvan sprake op het perkament van de Wijze, op hetwelk eveneens stond geschreven:

„God is een vermoeden, maar ik wil dat dit vermoeden begrensd zij in de denkbaarheid."

Hoe men het ook draaie en kere, dit vermoeden bracht de dansende schaar van ons allen tot op de gelukzalige eilanden, waar de denkbaarheid tot het vervloekte en het ketterse overslaat. En verder las ik nog al dansende:

„God is een vermoeden: maar wie dronk alle ellende van dit vermoeden zonder te sterven? Moet de scheppende zijn geloof ontnomen worden en de arend zijn zweven in arendsverten?

„God is een gedachte, die maakt al het rechte krom en alles wat staat draaiend. Wat? De tijd zou weg wezen, en al het vergankelijke slechts leugen?

„Dit te denken is wervel en duizeling voor menselijk gebeente en ook der maag een braken: waarlijk een draaiziekte heet ik het, zoiets te verkondigen."

Edoch, zou ik de leer van de Wijze tot in het oneindige volgen en steeds verder doorheen de hemelbeelden draaien? Of zou ik niet eerder mijn eigen zilveren katheder opnieuw bezetten, om er mijn eigen woorden te verkondigen in de zoete Brabantse taal?

En reeds zat ik opnieuw gerust te midden van mijn dagelijks gedoe, heel ver van al dit gelanterfanter van wonderbaar gebeuren. Mijn eigen perkament aflezend, verkondigde ik dan ook als volgt mijn wederlegging van de hierboven uiteengezette dwaalleer:

„God is in waarheid slechts de Vrije Geest in ons, doch wij ook zijn niet God zonder meer, maar wel de Vrije Geest in God.

„De geest in God is steeds vrij, ook waait hij waar hij waaien wil en vergoddelijkt hij in ons én onze zonden, én onze driften.

„De Minne van de Vrije Geest is het begin van onze wijsheid in God. In Gods liefde ver-

zwolgen, kunnen we nog onmogelijk de zonde in het diepste van ons hart bevinden, want alle verlangen van het vlees kan slechts in Gods liefde haar bevrediging vinden.

„Onnodig de Kerkvaders, noch de Wijzen te beluisteren, om te weten hoe de Godheid aan te voelen en te loven. Volstaat het inderdaad niet in zichzelf de roep van de Godheid te horen om dan zichzelf in serafijnse liefde te bevruchten ?

„Ja, het volstaat diep te minnen en elke dag God naar ons beste weten te verheerlijken in het gezang van onze goede vreugden. Voor het overige kan men gerust God uit de ganse natuur leren en zijn gelaat in elke bloem lezen, ofwel in de milde stralen van de zon. God is in waarheid meer dan een vermoeden, want hij is in ons...

„Zijn wij niet denkbaar zonder Hem : zonder onze drang naar Hem, is Hij immers ook niet denkbaar, zodat het bestaan van ons beiden wel zeer eng aan elkaar verbonden ligt.

„In onze vreugde is God ook Vreugde, maar in onze smart is Hij ook Smart, en in onze snoodheid is Hij ook slechts Snoodheid. Hij is al hetgeen we zelf zijn : het Goede en het Kwade, want zijn Menswording is niet louter allegorisch geweest. God heb ik zien sterven en millioenen mensen met mij, in ons... En eens zullen we allen zoals God sterven, om dan in loutere Godheid te verrijzen en het Al in de liefde der Minne te omarmen."

Terwijl ik mijn perkament afrolde en mijn stem door de vier windhoeken in bedwelmend gezwoeg weergalmde, verlieten al mijn volgelingen, op hun beurt, de dans om hun begeesterende blikken naar het wentelen van de sterren te wenden en het Hooglied van ons gebeuren te zingen als slotaccoord van al het heugelijke dat ik hierboven in zo trouw mogelijke bewoordingen neergeschreven heb.

En zo is het, mijn goede vrienden, dat U thans allen voor eeuwig in mijn innerlijkste wezen heel eng aan elkaar verstrengeld blijft.

V

Anima in sanguine.

VREUGDE, vreugde in uw zielen, o mijn heerlijke magen, want vandaag heb ik een zeer godvruchtig schrijven van Meester Eckehart van Hochheim ontvangen, waarin hij me in volle wijding schrijft :

„Wees gegroet genadige vrouwe mijn, want het bloed is het hoogste goed wanneer het tenminste recht wil. Doch het bloed kan eveneens de grootste en laatste schande zijn in de mens die God heeft verloochend. Verloochen dan ook nooit God in uw bloed, en luister steeds naar de aderslag in uzelf, zelfs wanneer hij de wet der menselijke geboden tegenspreekt om U tot de Vrijheid des Geestes te noden.

„Bezoedel nooit uw bloed door vermenging in de schande van bloedvreemde krachten. Doch het is heiligend, van ontevredenheid in eigen bloed, naar andermans bloed te hunkeren, ja zelfs het in gulzige wulpsheid te genieten, voor zover dit bloed echter een mens toebehoort, die niet in de ban van onze Godheid vertoeft.

„Ons lichaam moet in vrijheid opgaan en boven alle wereldse geneugten uitgroeien. Het moet uit het bloed tot het opperste Bloed in het Vlees van de Almachtige opbloeien, om van magische ingetogenheid tot de hoogste

vrijheid in de dagelijkse vroomheid tegenover de Godheid en haar gestrenge geboden te komen.

„Het bloed is ons een dæmiurgus op de wegen van de menselijke volmaaktheid. Men dient het inderdaad slechts te horen leven in de harteklop, om God te voelen en te ervaren. Aldus kunnen wij God slechts kennen wanneer we ons bloed zullen hebben leren kennen. Wij zijn de kinderen van ons bloed en dan eveneens de kinderen, of beter de bloedsprankels van God. Eens zal ook de dag komen waarop we het bloed Gods heel en al zullen geworden zijn, om het op ons eigen kruis in het hart der lammeren Gods te laten overvloeien.

„Ons bloed is het brouwsel van de Goddelijke Brouwerij, of beter nog : het sap van de Goddelijke Wijnpers. Elkeen die het drinkt wordt als druivedronken in God, en die roes in God is niet alleen de roes van het bloed, maar ook de roes Gods.

„Doch hebt U reeds de druivedronkenschap der Godheid in U ervaren, o mijne overheerlijke zuster in God ? Die dronkenschap is gloeiender en ook wilder en onstuimig-warmer en rinser dan alle gevoelens in aardse wijnroes genoten. De rinsheid is steeds het meest kenmerkende attribuut van de Goddelijke roes in ons, en hoe warmer ons bloed, hoe rinser de roes...

„Deze druivedronkenschap in God, moet ons echter niet doen vergeten dat de Godheid even-

eens in volle nuchterheid van zijn kan ervaren worden, al was het maar langs de haast onbekende en toch zo simpele wegen van de magische kennis. Het is langs deze wegen dat we, inderdaad, het dichtst bij God komen.

„Magische ening, ja, en waarom niet, mijn goede vrouwe Bloemardinne ? Het is langs de wegen van het magische dat wij ons het nauwst aan het onzichtbare en het onzeglijke verbinden, om dan de grote vlucht in alle heimelijkheden te ondernemen !

„En eerst, laat ons schouwen in volgende heimelijkheid : indien God mens is geworden, waarom zou Hij niet eveneens én steen, én plant, én oerelement worden ? Hebt U er reeds aan gedacht wat al wijsheid een God-steen zou kunnen omvatten ? Die God-steen zou, na lange eeuwen in de oerschoot van de aarde te hebben vertoefd, eindelijk tot het licht komen om ons in een stichtend steenzijn voor te gaan. Hij zou ons een leer verkondigen die verder dan alle menselijke leer over de steenkunde zou reiken, en terwijl Hij daar zou liggen te blakeren in de zon, zou zijn stilzwijgende aanwezigheid van de hoogste wijsheid getuigen, voor diegenen althans die al de tekens van de geheimenissen kunnen ontcijferen. Om de Goddelijke essentite van die God-steen te kunnen benaderen, zouden wij echter zelf steen moeten kunnen worden, was het maar slechts door con-naturaliteit, om dan als steen te kunnen leven, te lijden en lief te hebben, en om

als steen te sterven en tot een nog hogere gestalte van steenzijn te herrijzen. In onze menselijke taal omschreven en met onze schamele menselijke geest aangevoeld, is dit steenzijn van de Godheid echter een zo ondoorpeilbare geheimenis, dat de woorden ons waarlijk ontbreken, om haar te ontcijferen en haar in volle liefde van eigen steenzijn te ervaren en te omschrijven...

„Wat de planten betreft, wie zou haar geestes- en zieleleven nog durven negeren of verder het gebeurlijk plantworden der Godheid in twijfel trekken ? De planten zijn van ons vegetale leven zelf. Waarom zouden ze dan niet eveneens van het vegetale leven der Godheid zijn ? Trouwens, staan de planten niet dichter bij God dan wijzelf, zij die spreken zonder woorden en die stilzwijgend in haar bloemen de hoogste heerlijkheid Gods verkondigen ? En de planten, dragen ze niet eveneens de heilige dauw op haar tengere leden als een zichtbare getuigenis van haar bestendige Godsverheerlijking ? En ook, zingt niet de Godheid zelf doorheen het plantenrijk, wanneer de wind een heel woud doet ruisen ? Edoch, men moet de diepere voelhorens van de magische kennis bezitten, om de zin van dit lied te benaderen en er de godsbelijdenis der planten in te horen. En daar is dan, ten slotte, het verduldige sap dat in de planten steeds van God is en tot God terugkeert, zoals het trouwens eveneens steeds vergaat met het komen en gaan in de vier

oerelementen waaruit het Al werd geschapen.

„Ja, mijn zuster, we weten allen het goddelijke én van de lucht én van het vuur, én van het water, én van de aarde, maar hebben wij er ooit aan gedacht dat God zelf wel eens slechts lucht, vuur, water of aarde zou kunnen zijn of worden, om ons onder de bestaanswijze van een dezer elementen de weg naar het eeuwig leven te tonen?

„O, de zee, de zee... zowel als het bergland of de woestijn! Al de landschappen van de aarde wonen in de pracht van de Godheid. Hun ademhaling – en vooral het hijgen van de zee – is als de steeds hernieuwde melodij van Godes milde schikkingen. Doch, we hebben eveneens hun stilte, die U vooral doorhuivert op de hoogste en ijlste bergtoppen, te midden van het geheim der wolken. En is ze niet als het teken der bestendige aanwezigheid van het ongenaakbare in God?

„O zuster mijn, weet U me te zeggen waarom er zoveel schoonheid te midden der zichtbare werelden aan onze ogen wordt ontrold? Zou het niet zijn om ons het onzichtbare beter te doen aanvoelen en ons zodoende God beter te doen loven? Maar noch God, noch de Mens heeft het onzichtbare totaal gewonnen of verwerkt. Er is slechts het vuur, het steeds herlevende vuur dat én aangaat, én vergaat, om nog hoger op te laaien, en dat het onzichtbare soms verlicht, om het ons dan te tonen onder de gedaante van een simpele boom, van een

boom die steeds veranderend is en steeds anders, omdat hij steeds groeiende en wordende is, en als het vuur zelf nooit aan zichzelf gelijkend... Het onzichtbare is als het barende in ons. Het komt niet naar buiten, noch in gestalten, noch in woorden, noch in begrippen, maar het woelt daar in onze flanken en als in de pijnen van de baring die vergeten worden, zodra ze voorbij zijn. En in die pijnen is het dat men voelt leven hetgeen nog niet is, doch worden moet. Het Onzichtbare is ten slotte slechts een zelfbegoocheling, want het is slechts het zichtbare dat zijn eerste lettergreep bewaard heeft en slechts daarom ondoordringbaar, onbegrijpelijk... De tekens van het onzichtbare zijn niet het onzichtbare zelf, maar de som van al hetgeen onzichtbaar blijkt, want het onzichtbare is niet de baring zelf, maar wel oorsprong van baring; niet het gebaarde, maar het beginsel van hetgeen kan gebaard worden; niet het licht, maar de bron van het licht. En ten slotte de geslotenheid, o beminnelijk beeld van het heilig Ouroboros in ons!"

Tot daar, mijn goede vrienden, hetgeen ik vandaag las in het epistel van de verre Meester. Elk woord van dit schrijven zou in de geest dienen gelezen te worden, om ons als voedsel te zijn in onze oerdrang naar het licht en de bron van het Licht.

Lang heb ik reeds over de woorden van de Meester nagedacht. Reeds heb ik ze gewikt en gewogen, om plots met hen tot de ijlte van

God zelf in een allesverblindende vleugelslag op te wieken. En toen is me een andere uitlating van de Meester indachtig geworden, om ze wel tot tienmaal toe in mijn diepste innerlijke te herhalen : „Zorg er voor dat God steeds groter en goddelijker worde". En toen is het dat ik heel goed heb kunnen ervaren dat de mens steeds meer en meer in zijn niet-zijn vergaat en verdwijnt, naargelang de goddelijke majesteit groeit en nog helderder en grootser voor onze ogen oplaait. En ik heb toen eveneens, op mijn beurt, het visioen van de profeet in mijn dwepende geest ervaren. Ja, mijn goede vrienden, U mag het allen weten : God is het gans andere in ons, want God is het Wezen boven het wezen, en boven dit wezen zag ik Hem gezeten op een troon van zonnegloren, met ontelbare Serafijnen rondom hem. En elk van deze Serafijnen had zes vleugelen van vuur. Met twee van deze vleugelen hielden ze hun gelaat omsloten, en met twee andere vleugelen waren hun voeten bedekt, en met de twee laatste vleugelen, die waren als van een rode paradijsvogel, vlogen ze rond de stralende en verblindende Godheid. En deze Serafijnen zongen een lied vol onbegrijpelijke accoorden, die slechts door de heiligste toehoorders in de rei der Godsvrienden konden begrepen worden en die ik U onmogelijk zou kunnen herhalen of verklaren. En toen zei ik als verloomd en met de woorden van de profeet : „Helaas, duizendmaal helaas, te onzuiver zijn de lippen van

mijn mond om God te loven en te prijzen..."

Met nog gloeiende as is toen een Serafijn tot mij gekomen, om er mijn mond mede te ontsmetten en me op de lippen te zoenen met de vurige liefde van een geluwde woede, die is de woede van de verbitterde God in ons.

„Neen, neen..." heb ik toen zacht gekreund, om aan mezelf te verzaken en in de stralende God heel en al op te gaan, want de hechtste drang naar de ijlte is en blijft toch immers God in het diepste van onze heiligende woede tot Hem.

En toen is er een andere stem, een stem van kristal in mij opgegaan, die zegde : „Slechts door het Geheim houdt de wereld stand. Alle waarheden blijven in de sluiers van de wijsheid gehuld. De grote sluier zal niemand afrukken, maar steeds zullen er uitverkorenen zijn, om enkele sprankels van het Licht in volle waarheid te ervaren."

Een van de Serafijnen Gods heeft mij toen gewenkt, om me te brengen in een kleine kluis, die helder was en lichtend als duizenden zomerzonnen. En in die kluis was er een boek van zeven sloten voorzien, waarvan aanstonds de Serafijn het eerste slot ontsloot, om me te tonen wat er daar in gouden letters op purper perkament stond geschreven. En ik las er dat er eens een dag zou komen waarop er geen natuur meer op aarde zou zijn, daar zich langzamerhand alles tot een spiritueel gebeuren, zonder physische eigenheden, zou oplossen.

En ik las verder : „De stof is in de ziel ; de ziel is in de geest ; de geest in God en God in zijn Eeuwigheid”.

Zou dit een van de sprankels van het Licht zijn, waarvan de stem van kristal in mij had gewaagd ?

Doch toen opende de Serafijn het tweede slot en ik las : „De Eeuwigheid is van onze eigen schepping ; de schepping is van onze liefde en de liefde van onze vroomheid”.

En de Serafijn opende het derde slot opdat ik lezen zou : „De vroomheid is van onze weelde ; onze weelde is van onze armoede en onze armoede van ons opperste Licht.”

Verder kon ik niet meer, want ik duizelde van het al te felle licht dat uit het boek opging, zodat de Serafijn me sussend met zijn vlerken moest omsluiten, me zeggend : „Ja, mijn teer geliefde kind, ik weet het : men beweert dat je reeds levend bent wanneer je nog steeds vertoeft in het voorgeborchte van de daadwerkelijke schepping.”

Bij deze woorden schrikte ik op, om luid te weeklagen : „Ware ik maar dood, dan zou ik reeds levend zijn... Helaas, helaas, duizendmaal helaas, de gouden Ridder van de Dood heeft me nog niet tot zijn wapenzuster geslagen. Neen, o neen, ik ben nog niet waardig naast mijn vader in het Empyreum van de Doden te tronen...”

Ik heb toen opnieuw moed gevat, want steeds wanneer ik de naam van mijn vader oproep,

voel ik me plots gesterkt en mijn wil naar de macht in het Ridderschap van de Dood wordt er door beheerst.

Ik wenkte dan mijn Serafijn het vierde slot te ontsluiten en ik las : „In onze dood berust het losgeld van alle Licht”.

En ik herinnerde me toen hoe eens een profeet de dood van de zon had voorspeld, een dood echter die aan de zon meer licht en stralende waarheidsglans moest verlenen.

Toen ik voor het eerst van die dood hoorde, heb ik geglimlacht, want ik dacht — zoals iedereen — dat de zon slechts bij het einde van de tijden zou uitdoven, om dan als een koude steen in de zeeën der oneindigheden te ploffen, terwijl alle leven uit het heelal zou verdwijnen...

Nu begreep ik dat de dood van de zon eveneens een magische betekenis kon hebben en dat ze, na drie dagen tot het rijk der schimmen te hebben behoord, in nog schitterender licht kon herrijzen.

Ja, de Dood is het losgeld van alle Licht, zodat ten slotte de dood van de zon als een hoger symbool van haar allesomprangende vruchtbaarheid kan heten. En opnieuw kwam me het woord van de innerlijke stem te binnen : „Slechts door het Geheim houdt de wereld stand”.

De Serafijn ontsloot nu het vijfde slot, opdat ik het volgende zou lezen : „Het Licht straalt uit het hogere Wezen van elke ziel in

ons". En inderdaad, ik straalde, straalde weer als een gouden ikoon, thans van een innerlijk licht, dat nog helderder blakerde dan de lichtende kluis waarin me de Serafijn had gebracht.

Thans werd het zesde slot ontsloten, en ik las : „De ziel is van de Geest Gods, ze is van het onblusbare vuur van zijn eeuwige Goedheid."

Maar hoe dit vuur te benaderen, wanneer men voor eeuwig heeft moeten verzaken aan alles wat de menselijke geneugten uitmaakt ?

Ik hunkerde nu naar het ogenblik waarop het laatste slot zou ontsloten worden. Helaas, de Serafijn weigerde beslist me dit laatste gedeelte van het boek te tonen, onder voorwendsel dat het nog moest geschreven worden. Doch ik begreep maar al te best dat het slechts een voorwendsel was... maar ik durfde niet aandringen, want ik hoorde nog steeds de stem in mij, die me had gezegd dat het slechts door het Geheim is dat de wereld kan stand houden. Waarom wou ik nu dit laatste slot eveneens ontsloten zien ? Wellicht was het omdat ik reeds te veel sprankels van het Licht in ontvangst had mogen nemen, zodat ik er nog meer durfde verhopen.

De Serafijn sloot thans het boek, om het opnieuw te verzegelen tot aan de tijd van het Einde.

Alvorens van mij afscheid te nemen, overhandigde hij me echter nog een perkamenten

rol, waarop allerlei geheime tekens stonden met het opschrift : „O goddelijke wijsheid der getallen !"

Veel zal ik U heden niet over die wijsheid mededelen, toch U kunt van nu af aan vernemen dat Vier het getal van ons lichaam is, uit hoofde dat ons lichaam bestaat uit de harmonie der vier oerelementen die U kent. Drie is het getal van onze ziel, naar het voorbeeld der Drieëenheid gericht. En wanneer we Drie en Vier tot een geheel bundelen, komen we tot het heerlijkste aller getallen : een getal dat niet alleen al de dagen van de week omvat, maar ook het hele stelsel van onze zo fijn geordende planeten-cosmos.

De ons zo onmisbare planeten, zijn ze inderdaad niet zeven in getal, om het lot der mensen, hier op aarde, onder haar heilzame invloed te houden ? Van de wieg tot het graf vergezellen ze ons op onze aardse wegen tot aan de uiteindelijke verlossing in het opperste Goed.

En inderdaad, gedurende zijn eerste vier levensjaren wordt het wezen van het kind door de zilveren Maan beheerst, om daarna tot aan de leeftijd van veertien jaar bij de kwikzilveren Mercurius in volle jeugdroes aangeschreven te staan. Doch, tot de leeftijd van een-en-twintig jaar wordt de jongeling in het bronzen spel van Venus betrokken, om de vele verlokkingen en bekoringen van het vlees onder de wulpse geestdrift van de liefdeplaneet

te huldigen... Ach, Venus, felle ster, die de dichters doet dromen en de geliefden als een pand van heil schitterend in het oog wordt geprent !

Doch nu komen de mannejaren onder het milde teken van de gouden blakering der Zon. Kwistig giet de Zon haar schat van bralle glorie uit over de volle levensvreugde van deze vruchtbare jaren, gedurende dewelke het levenssap langzaam naar het kruinpunt stijgt.

Dan hebben we gedurende vijftien jaar de rijpheid van al hetgeen onder het teken van de Zon heeft mogen gedijen, en die jaren van rijpheid staan daar sterk als het harde staal van Mars. Strijd woelt er in die jaren, want de mens wil het onderspit niet delven. Hetgeen hij veroverd heeft, houdt hij vast in zijn vuisten, vuisten die gebald zijn en als zware mokerslagen op alle veegheid kunnen neerslaan.

Maar dan naakt tóch de majestatische gang van de ouderdom, die onder het teken van Jupiter staat, want de haarlokken van de mens zijn sneeuwwit als het tin van Jupiter geworden. De ogen echter kijken nog kloek vooruit : ze staren met Olympische koenheid naar het verleden terug en blijken thans de kalme weelde van het reeds ervarene in volle bevrediging te genieten. Gedurende twaalf jaar beheerst Jupiter aldus de wijsheid van de oudere jaren, de thans reeds zichtbare einders tegemoet. Maar voor vele grijsaards is de dood nog ver van nakend op het einde van dit

twaalfjarig bestand, zodat menig mens de zevende trap des levens aan Saturnus' hand zal betreden. Zwaar zijn zijn schreden geworden, zwaar als lood, als het lood van deze planeet... Pijnlijk, moeilijk baant de ouderling zijn weg door allerhande ziekte en kommer, indien hij niet — zoals mijn lieve vader — zijn laatste krachten besteedt aan de verduldige ontginning van een diepere wijsheid, van een wijsheid die hem voorbereiden moet op de vrome liturgie van de Verwachting des Doods.

En dan weertrilt, verrukkelijker dan ooit en tot in de verste hemeltransen, het septuagesimaal accoord van het menselijk Hooglied.

Vergeeft het mij, o mijn geduldige vrienden, U hier met zoveel schoolse wijsheid overstelpt te hebben, doch het geheim van de getallen en hun overeenstemmende planeten blijkt me van zo 'n heerlijke waarde voor een dieper begrip der goddelijke wijsheid dat deze kleine uitweiding wel niet helemaal overbodig zal wezen. Men kan trouwens niet immer en altijd God in het diepste van zijn Wezenheid zonder bemiddeling aanschouwen. Wellicht berust het opperste goed in het genieten van God in orewoet, maar men kan Hem eveneens doorheen de ratio in zijn geheimenissen trachten te begrijpen en te ervaren.

Ik heb U hier enige sleutels tot deze geheimenissen gegeven. Tracht die sleutels goed te gebruiken. De sloten zijn echter zeer broos, al te broos. Vergeet het niet, en ze kunnen ge-

makkelijk in onbruik komen. Houdt U dan ook immer en altijd rein en maagdelijk, opdat uw aardse handen die sleutels nooit in staat van zonde zouden aanraken.

Maagdelijk... zult U me antwoorden, en de liefde, de liefde tot het vlees, wilt U ze ons thans verbieden? Ach, mijn goede volgelingen, alsof men niet maagdelijk kan arbeiden in de geneugelijke werken van de liefde?

Maagdelijk zijn, is niet zich onthouden van liefde in de zinnelijke roes tot zijn evenmens, maar wel de onthouding van alle gure bezinking in deze liefdesroes. Geniet dus gerust *onze* serafijnse liefde die is van de hemelse Venus in ons, geniet ze, o mijn overheerlijke volgelingen, want de zonde in de wereldse minne berust niet in de daden van deze minne, doch in de onkuisheid van de geest die men deze daden toedraagt.

De minnedienst, vergeet het niet, vraagt steeds de vroomste toewijding... tot in het meest vleselijk orgasme, dat U als een ware eredienst tot het hoogste Schepsel aller geschapenheden moet huldigen en heiligen. Zo zij uw orgasme steeds tot loutere maagdelijkheid opgevoerd, en thans, mijn goede volgelingen, komt ons de tijd van het afscheid en blijft er me nog U goed heil te wensen op de wegen aller maagdelijkheden.

„Vaartwel en leeft schoon," het zij mijn vroomste minnewens tot U allen.

VI

HET was de eerste Zondag van de Advent en ik had de eerste kaars in de groene luchter aangestoken, de eerste kaars van de Boodschap van het herboren Licht, toen ik me plots bevangen voelde en in mijn zilveren katheder moest gaan rusten, om niet in bezwijming te vallen.

Mijn naaste volgelingen, die ik uitgenodigd had met mij de wijding van de eerste Adventzondag te komen eren, waren nog niet aangekomen, zodat het nog zeer stil was in de kamer en alles in het plechtigste halfduister gehuld. Buiten de kaars die heilig in de luchter brandde was er nog de knarsende lichting van het haardvuur, met ijle vlammetjes die dansten en in het niets vergingen. En terwijl ik daar zo bevangen in mijn zilveren katheder zat, volgden mijn moede ogen het rille spel van deze vlammetjes. Hun ijlheid leidde toen langzaam mijn geest tot de visie der mensenzielen, die als tengere vlammen de weg van de zeven zielentransen opgaan.

Mijn geest is als buiten zichzelf gekomen en op het eerste gezicht was het in mijn visioen als één wemeling van millioenen vlammetjes, die ordeloos door elkander vlogen en een onmeetbare vuurpoel baarden, een vuurpoel die

van de aarde tot in de hoogste hemeltransen steeg. Reeds vroeg ik mij angstvallig af hoe het mogelijk kon zijn zich een weg te banen door die chaos van zielevlammen heen, toen een klein vlammetje op mij kwam toegefladderd en me wenkte het te volgen, zeggend met een ware koninklijke stem, die verwonderde door het contrast met het broze van het vlammetje zelf: „Virgilius' ziel ben ik. Reeds heb ik een groot dichter op de wegen van de Goddelijke Spelingen, over Hel en Vagevuur, naar de hoogste regionen der hemelse godschouwingen mogen leiden. Thans is het me door de Allerhoogste geboden U eveneens van dienst te zijn. Vóór meester Dante Alighieri ben ik onder mijn menselijke gedaante verschenen, om aan zijn groots verdichtsel meer menselijke geloofwaardigheid te verlenen. Voor U echter, gij zuiver-louter zielevlamsel, mag ik gerust in mijn naakt zielezijn verschijnen. Mijn zielelichtje zal U voldoende zijn om U te leiden door het verblindend licht der zeven zielentransen heen en U te helpen in de verheven verkenning van de hele lichtende zielencosmos.

„Veel woorden ter verklaring zal ik U niet behoeven te geven, want naar gelang U van zielentrans tot zielentrans zult opgaan, zal U alles als vanzelf duidelijk worden. U zult slechts dienen te zien en te schouwen om te begrijpen.

„Maar alvorens verder te gaan, zeer genadige vrouwe Heilweich, mag ik U noden U van Uw wereldse gewaden te ontsluieren, om nog slechts

als ziel tussen de zielen, als vlam te midden van de vlammen te leven?"

Amper had Virgilius' ziel me deze woorden gezegd, of ik voelde me verijlen tot louter vuur zelf en als zielevlam verhief ik me boven mijn aardse hulsel dat daar, buiten de geest, in de zilveren katheder, onder de groene Adventluchter, als dood werd achtergelaten.

„Wees gegroet, o koninklijke ziele Heilweich," was thans de groet van Virgilius' ziel, en vlammetje naast vlammetje, dikwijls tot een groter vlam in elkaars vuur verstrengeld, schreden we de eerste of laagste zielentrans tegemoet.

Maar waarom had Virgilius' ziel me als een „koninklijke" ziel begroet? Ik ben immers niet van koninklijken bloede... Neen, maar zoals ik het weldra zou ervaren, was mijn ziel „koninklijk", omdat ze tot het wezen van een godminnende vrouw behoorde...

In de laagste zielentrans, waar Virgilius' ziel me bracht, waren de zielen zo talrijk dat men ze onmogelijk zou hebben kunnen tellen. Als naarstige mieren in een reusachtig nest wemelden ze door elkaar. En alhoewel ze vlammetjes waren, leken ze meer op grauwe mieren dan op de lichtende vlammen van ons beider koninklijke zielen. Het waren hier, inderdaad, slechts zeer duistere zielen, zielen die blind waren en die maar al te dikwijls in haar verblindheid tegen de hoge bergklippen van de nog nabije aarde te pletter vlogen.

Het waren hier de zielen van de mensen van het laagste alooi, van de moordenaars, de rabauwen en de galeiboeven, van de sletten en de hoeren, alsook van de godlasteraars en de ketters, ja, van al diegenen die de aarde tot een poel van zonde en schande maken.

Telkens wanneer de Goddelijke Voorzienigheid het nodig acht een nieuw schepsel van lagere gesteldheid op de aarde te werpen, wordt er hier naar een ziel gegrepen, om ze het op haar wachtende lichaam toe te wijzen, opdat ze dan op de aarde haar kans zou vinden, in de werken van rechtvaardigheid of barmhartigheid, een hogere zieleadel te verkrijgen.

Maar weinig talrijk blijken de zielen te zijn, die van die goddelijke gunst wensen gebruik te maken, om zich in adel op te werken en aldus een meer heugelijke zaligheid te genieten. Ze zijn zo weinig talrijk dat men hun adeling na eeuwen en eeuwen nog meent te moeten verheerlijken hier op onze toch zo aardse aarde. Men denke maar eventjes aan het late berouw van de „goede" moordenaar die naast Christus op het kruis is gestorven en waarvan de Schrift ons de geheugenis heeft menen te moeten bewaren...

En niettegenstaande hun afschuwelijk tekort, schenen de hier ronddwalende zielen niet het minste besef van haar staat van onwaardigheid te hebben, want het is juist in deze zielentrans dat ik de meest lachende en speelse zielen heb ontmoet.

Ik wens er hier, inderdaad, de aandacht op te vestigen, dat de zielen, welke de zielentrans ook zij, waarin ze vertoeven, altijd een eigen persoonlijk karakter in pand hebben en het ook uitstralen, een karakter dat haar van alle eeuwigheid toegewezen is. Aldus zijn er warme en koude zielen, trage en vlugge zielen, alsook harde en weke, of wenende en lachende, speelse en stoere zielen. En al die zielen zullen vroeg of laat tot het lichaam gaan dat haar toegewezen wordt, zodat de trage zielen bij een traag lichaam zullen behoren, en een lachende of wenende ziel bij een lachend of wenend lichaam. Natuurlijk, naar gelang we de hogere zielentransen bereiken zullen zich de lagere karaktertrekken minder en minder vertonen. Zoals te verwachten, zullen stoerheid en hardheid vooral tot de natuur der heldhaftige zielen behoren, terwijl de stralende gelukzalige zielen slechts in de twee hoogste zielentransen kunnen thuishoren.

In de laagste zielentrans dus, was het één overdaad van lachende en speelse zielen, maar in een voortdurend genot van de brallerigste genietingen : schunnigheden vierden er hoogtij naast al de andere zonden, zodat al de menselijke beschamingen er aan mijn ziel voorbijgingen en ik me plots mijn jeugdzonden herinnerde in een helse farandole van schalmeiende roeskreten...

Beschaamd ben ik dan verder naar de tweede trans gegaan, die de trans der naarstige zielen is.

In deze tweede zielentrans waren de zielen al even talrijk als in de eerste, en men vond er van alle slag en karakter, zodat de Voorzienigheid hier gerust kon komen putten, om de wereld met allerlei soorten mensen te bevolken. Het is in die trans dat de zielen van de vele ambachtslieden aanwezig zijn, alsook van boeren, handelaars en winkeliers en alle andere kleine lui die van het zweet huns aanschijns op aarde moeten leven.

Het is in deze laag dat men het zaad vindt voor al hetgeen zowel in het goede als in het slechte op aarde wil gedijen. Hoe dikwijls wordt er, inderdaad, niet onder die kleine lui een kind geboren, in de wieg gelegd om van uit deze trans, wegens moord of een andere euveldaad, naar de laagste zielentrans verdreven te worden. Maar andere zielen worden er dan, in weerwil geborgen om zich in het leven als edele, heldhaftige, wijsgerige, ja zelfs koninklijke zielen te ontpoppen.

Indien de zielen van de laagste trans me als zeer kleine en duistere vlammetjes waren verschenen, dan waren hier de zielen in de meest bonte kleuren getooid en het was er als een krioelende wemeling van ontelbare pepels.

Nieuwsgierig bleef ik naar het veelkleurig en naarstig toneel kijken, maar Virgilius' vlammetje wenkte me dat we hoger moesten, naar de trans van de geleerde zielen, die de zielen zijn van de clerus, de wetenschapsmensen en de ambtenaren.

In die trans waren het ernstige bijen die in feite rond mij gonsden, zo sekuur waren hier de zielenvlammetjes. Ze zinderden van de beste eigenschappen, maar ze waren allen zo eenvormig bleek-geel als oud perkament. En geen enkele lachende ziel was hier te bespeuren : slechts uiterste ingenomenheid, zodat er hier menig vlammetje was dat haast zou vergeten zijn zielevuur te onderhouden en op het punt stond uit te doven...

Welk een contrast met de vlammetjes van daareven en wat groter verschil nog met de vlammetjes van de vierde zielentrans, die de trans der edele zielen is, het is te zeggen van de zielen die geroepen zijn om op aarde een lichaam van adellijken bloede te komen bewonen.

De zielen van de vierde zielentrans schitterden fijnblauw als turkoois, zoals het blauwe bloed der adellijke geslachten. Er waren vlammetjes die ons voorbijgingen door talrijke andere vlammetjes omringd, die ze deemoedig en overdreven hoofs volgden.

„Het is de ziel van een keizer of van een koning door de hovelingszielen omringd," gaf me toen Virgilius' ziel te verstaan, en ik moest glimlachen om het statige gedoe van deze zielen vol ijdele pronk, en reeds vergeleek ik mijn „koninklijke" ziel bij al die zielen van keizers of koningen...

„Zo vlug niet," berispte me nu Virgilius' ziel. „En eerst, meen niet dat een „koninklijke"

ziel een koningsziel is: 't is een ergerende vergissing, U totaal onwaardig, o ziele Heilweich! Dit zult U later begrijpen...

„En, ter verklaring van hetgeen U hier ziet: zoudt U op aarde niet vol ootmoedigheid voor de hofhouding van een keizer staan? En is de ziel niet de essentie van het ware teken van al hetgeen op aarde gebeurt? Herinnert U zich niet Plato's grootse allegorie met de schimmen die slechts de schaduw van het werkelijk gebeuren zijn? Een keizerlijke hofhouding van zielen voert ons dan ook terug naar de echte wezenheid ener hofhouding, zoals ze in waarheid is, wanneer men ze van de aardse sluiers ontdoet. Maar ik begrijp uw dwaling. Uw aardse wezen laat U nog te verblind. Vergeet het niet, hier heeft alle schijn opgehouden. Hier is U in het rijk van de loutere wezenheid, en de wezenheid schakelt het hiërarchisch eerbetoon niet uit. Integendeel, want in de wezenheid is alles hiërarchisch beklemtoond, zoniet zoudt U thans niet aan mijn zijde de wegen van de zeven zielentransen kunnen bewandelen. Ware er geen hiërarchische orde, zou alles in een chaos zonder naam of wezenheid verspreid liggen, en de taak van de scheppende Hand heeft er steeds in bestaan in die chaos de orde te verwekken, na alles naar de sedert immer aangewezen plaats te hebben verwezen.

„Al hetgeen U hier thans in een groots vuursymbolisme ziet vertolkt, is ten slotte maar de weerspiegeling van het geestesprocessus van uw

hoogste vergeestelijking, die, wijsloos onbepaald, door de stonden heen vliet en zich van de taal der beelden bedient, om de onontbeerlijke orde in de vertolking van het geschouwde te beproeven...

„Vrouwe Heilweich, wees dan ook voortaan zeer voorzichtig in uw verhouding tot de beelden die ik in Uw diepste wezen oproep..."

Na deze welverdiende berisping, voerde me Virgilius' ziel naar de kring van de rode zielen, die de trans van de heldenzielen is.

Alles was er strijd en koene kamplust, en men zou zich in de Walhal onzer voorvaderen hebben gewaand. Maar hier waren het nog niet de zielen van de krijgers die op het slagveld zijn gesneuveld, doch wel de zielen die vroeg of laat in het lichaam van een held moeten huizen. In afwachting van dit begenadigd uur vermeiden zij zich in het sterkend spel van de dagelijkse strijd.

En inderdaad, in de vijfde zielentrans heb ik slechts vlammetjes ontmoet die tegen elkaar oprukten, in volle levenspret tegen elkaar aanbotsten, om nog één hoogoplaaiende vuurpoel te vormen. Maar het ging hier niet om een strijd op leven en dood, zodat de strijdscharen na een poos weer uit elkaar rukten en de strijdende zielen in een triomfantelijke optocht, zowel van overwinnaars als van overwonnelingen, straalden.

Het was een echt vuurwerk, waarvan het schouwspel me met verwondering sloeg. En

lang nog zou ik het hebben blijven bewonderen, had Virgilius' ziel me niet gewenkt en me de weg naar een steile trap getoond, die we langzaam bestegen, terwijl de strijdende zielen geleidelijk achter ons in de verste verschieten verdwenen.

Na een lange uitputtende tocht, gedurende dewelke Virgilius' ziel me dikwijls heeft moeten aanmoedigen, zijn we eindelijk voor een zilveren deur gekomen die als vanzelf voor ons is opengegaan, terwijl een hemelse muziek ons is komen verwelkomen. We waren thans beland in de zielentrans van de wijzen en van de dichters, en hun mooie vlammetjes waren van zilveren schittering, net als de deur van hun hemelse woonst zelf.

Zilveren fonteinen speelden er in de maneschijn van een diepblauwe nacht, terwijl van uit alle schaduwen de oerbeelden der dichterlijke verbeelding opdoken, ofwel de oerbegrippen van het wijsgerig denken. Metaphysische bespiegelingen, doorzichtig als helder kristal, spreidden er zich ten toon, ter bewondering en ter stichting van de zielen die in dit paradijs van geestelijke geneugten woonden, in afwachting dat ze op aarde zouden neerstrijken, om er de mensheid te vergasten op de onuitputtelijke schatten van de geest. En ik zag hier het archetype van de grote wijsgerige drieëenheid waarvan Meester Thomas van Aquino ons onlangs de diepste arkanen heeft verklaard, o mooie geheimenis van het Ware, het Goede en

het Schone ! Het was een waarlijk verblindende schittering van onuitsprekelijke weelde die hier als het ware symbolisch stond te bloeien in tal van mij onbekende bloemen en vogelen : veelkleurig en rijk verscheiden. Maar zodra ik die bloemen en vogelen van dichtbij wilde bewonderen, moest ik tot mijn spijt vaststellen dat heel deze wereld van wonderbare schoonheid slechts ideëel was, en daar uitsluitend stond te prijken ten dienste van de zielen van die zesde zielentrans en als dagelijkse verrukking in het heerlijk schouwspel harer geestelijke geneugten. Aldus leefde deze wonderbare wereld slechts van de uitstralingen van deze zielen zelf : buiten die uitstralingen waren ze van alle bestaansmogelijkheid gespeend en waren ze zelfs niet denkbaar...

Maar thans enige woorden over die zielen zelf, om eerst te zeggen, zoals U het trouwens reeds weet, dat ze van een zilveren schittering waren in de lazuren nacht waarin ze vertoefden. En hun schittering was één bekoring voor mijn bewondering.

En daar er een goddelijke voorbeschikking in de wereld van de zielen bestaat, wist Virgilius' ziel me de wereldse naam en de komende werking van talrijke zielen te noemen. Maar hoe zou ik ze hebben kunnen onthouden ? En zelfs moest ik ze onthouden hebben, waarom U hier een lange lijst van namen en werken geven, waaraan U toch niets zoudt hebben ?... Het zal dan ook volstaan U te zeggen dat mij

veel namen werden genoemd die een Dietse klank hadden, waaronder me er twee bijzonder hebben getroffen, omdat hun schittering waarlijk luisterrijk was en die twee namen luidden : de een Vondel, en de andere Gezelle. Het waren twee dichtersnamen met een echt prinselijk aureool... En andere Dietse namen, heel talrijk, werden me nog genoemd, zodat ik kon vernemen dat vele zilveren zielen vroeg of laat een lichaam zouden bewonen, geboren in onze zo geliefde lage landen bij de zee... Geloofd zij de Heer !

Ik was vol fierheid en zou me nog gedurende uren hebben kunnen verdiepen in de bewondering van al hetgeen er hier te aanschouwen viel, maar ik wist dat ik nog naar hogere transen diende te stevenen, om me eindelijk bij de koninklijke zielen te gaan vervoegen.

Door Virgilius' ziel voorafgegaan, ben ik dan ook zonnewaarts gevlogen in een straal van gouden pracht, want voortaan zouden we nog slechts te midden van gouden weelde vertoeven, daar de zevende trans geheel en gans in zonneglorie baadt.

Onze vlucht tot die trans blijkt me een hele eeuwigheid te hebben geduurd, zo hoog is hij in de hemelen gelegen. Maar zodra wij in zijn nabijheid kwamen, werden we verrukt door de reusachtige weermuren waarachter zich die hemelse stad had verschanst. Duizenden en duizenden hoge torens verhieven zich van mijl tot mijl, en er waren poorten, aan burchten gelijk, die als spelende orgels in het luchtruim weerklonken onder het gestreel van de wind. Heel die zielentrans baadde trouwens in muziek en die muziek scheen als van æolische harpen te komen, zo etherisch was ze in haar allerfijnste accoorden. En alles wat nu voor ons te voorschijn trad, blonk en schitterde van het edelste goud. Wouden van roodgouden bomen en tempels van goud waren er ten alle kanten, tempels veel mooier en grootser dan onze schoonste en verhevenste kathedralen, en wouden zo toverachtig diep en ondoordringbaar dat zelfs de wonderbaarste sprookjeslanden er geen dergelijke moesten bezitten. En de koninklijke zielen die we er mochten begroeten hadden wondergouden vlammetjes die schitterden zoals mijn vlammetje en dat van Virgilius, zodat ik nu, door vergelijking, met zekerheid wist dat we beiden, Virgilius en ik, koninklijke zielen waren. Ja, langzaam klaarde nu zelfs mijn geheugen op en kon ik me herinneren dat het van hier uit was dat ik mijn vlucht had genomen, om me op de aarde bij mijn lichaam te gaan vervoegen, toen ik in het ouderlijke steen aan de schoot van mijn lieve moeder ben ontstegen. Ja, het is waarlijk in die hemelse regionen van kommerloze vrede dat ik gedurende eeuwen op mijn aardse geboorte heb gewacht. En mijn herinneringen welden weelderig naar boven...

„Kom," zei ik tot Virgilius' ziel, „laat ons naar het forum dezer gouden stede gaan, om er

het oerbeeld van de Graaltempel te bezichtigen en er de levenszuil van de Wijsheid te bestijgen, tot in de kruin van de hemel, van waaruit men het hele rhythmische stelsel der goddelijke schepping in ogenschouw kan nemen."

Virgilius' ziel boog zich instemmend, en samen gingen we door lanen van gouden licht, bewoond door gouden vlammetjes die majestatisch aan ons voorbijvlogen en ons als bekenden voorkwamen. Aldus vlogen we naar het forum van die zielentrans : het was een plein dat wel honderd mijlen in het vierkant had, met aan het Oostfront de machtige architectuur van het oerbeeld van de Graaltempel, Corbernicus geheten, en in het midden van het plein de levenszuil der Wijsheid.

De mensenogen kunnen zich onmogelijk de reusachtige, ik zou haast zeggen, de goddelijke proporties van die gebouwen inbeelden, en inderdaad, ze zijn geheel en al buiten de menselijke schaal gebouwd en in een vormentaal, die de grenzen van de optische gewaarwordingen overschrijdt, om tot loutere harmonieken van ideëele vormbetrachtingen op te klaren.

Op de drie andere zijden van het forum waren het monumentale portieken, met een binnenwand van het helderste goud waarop de namen van al de koninklijke zielen stonden gebeiteld. De namen van de zielen die op de aarde heilig zouden worden verklaard, stonden er in letters van een nog helderder schrift en ze schitterden er in de hoogste glorie.

Aan elk van de vier hoeken stond een gigantische toorts geplant, waarvan de vlammen heel hoog in bedwelmende wierookwalmen opstegen. En rond elke toorts was er een heel leger van Serafijnen aan het werk, die er de vlammetjes van de jongste koninklijke zielen bij aanstaken, alvorens ze processiegewijze tot het altaar van het Vormsel, dat aan de voet van de levenszuil der Wijsheid prijkte, te brengen. Het was op dit altaar dat de koninklijke zielen door Gods eigen Wil in zijn Genadekeus werden bekrachtigd.

En ik herinnerde me heel duidelijk hoe ik, nu reeds ettelijke jaren terug, dezelfde zielegeboorte op dit zelfde forum in vreugdige genade had mogen genieten...

„Maar de andere zielen," vroeg ik toen aan Virgilius' ziel, „de zielen van de andere zielentransen, aan welke toortsen worden dan die zielen aangestoken ?"

„'t Is waar, vrouwe Heilweich," antwoordde me Virgilius' ziel, „de al te grote wemeling van zielen heeft het ons aldaar niet mogelijk gemaakt te zien dat een weerspiegeling van dit hoogste forum op elk van de zes andere transen te vinden is, en elk van die forums is dan door het goddelijk prisma weerkaatst in de kleur eigen aan elke zielentrans. Aldus is het forum van de heldhaftige zielen bloedrood en dat der naarstige zielen bontkleurig als de regenboog. Aan elke hoek van elk dezer zes forums bevindt zich een toorts door Serafijnen bediend en in

het midden van elk dezer forums staat er eveneens een altaar van het Vormsel, waar Gods Wil elke ziel in zijn Genadekeus komt bekrachtigen.

„Wat er omhoog is, is er omlaag. Zo belieft het steeds Gods hoogste genade."

Op een ander punt wilde ik thans eveneens mijn nieuwsgierigheid voldoening geven, en aldus stelde ik aan Virgilius' ziel de vraag of er van nu af aan, voor na de aardse dood van elk van ons, een bijzondere plaats voor de weer vrijgekomen ziel was weggelegd, in afwachting van het Laatste Oordeel?

En ziehier het antwoord me door Virgilius' ziel verstrekt:

„Uw vraag, vrouwe Heilweich, peilt naar tot nu toe nooit ontsluierde geheimen. Herinner U dan ook de stem van kristal die eens in U is opgegaan om U kond te maken: „Slechts door het geheim houdt de wereld stand." Edoch, van op de hoogten waar we ons thans bevinden overvademt men heel wat meer ruimte dan van op de verre aarde. In zijn opperste goedheid verleent me dan ook de Heer U te zeggen dat elke ziel, na haar aardse taak te hebben volbracht, naar de zielentrans van haar geboorte terugkeert, 't en zij ze, ter beloning of bestraffing van haar aardse werken, naar een hogere of lagere zielentrans verwezen wordt, dit in afwachting van een nieuwe geboorte op aarde of, wanneer ze totaal uitgediend heeft, van het uiteindelijk Gericht.

„Slechts de koninklijke zielen genieten het voorrecht, indien ze God op aarde in volle ootmoedigheid hebben gediend en verheerlijkt, onmiddellijk na hun aardse taak, in het Empyreum der Doden opgenomen te worden. Maar wee de koninklijke ziel die op aarde mocht falen en God in verbolgenheid brengen! Onmiddellijk wordt ze, onder het uitschot der zielen, naar de laagste zielentrans verwezen, in afwachting van de helse tormenten die haar na het einde van de tijden in de onderwereld opwachten."

Na deze lering met de grootste aandacht in ontvangst te hebben genomen, ging ik me nog verder verdiepen in de schouwing van mijn koninklijke zusterzielen, waaronder er enige waren die schitterden van een waarlijk goddelijk licht en die daadwerkelijk op aarde het lichaam van enige der meest begenadigde heiligen gingen toebehoren. In haar zielewoonst waren deze zielen van nu af aan reeds verzwolgen in de heiligste ening met God, zodat haar leven in deze zielentrans nog slechts symbolisch was, zo heel en al waren ze reeds bewogen in de Alziel van de God in haar.

En op haar beurt zou mijn zielevlam zich in die Vlam zijn gaan neerstrijken, ware Virgilius' vlammetje me niet komen herinneren dat de tijd was gekomen om terug aardwaarts te keren om er mijn arm menselijk lichaam onder de groene Adventluchter te gaan opzoeken.

De terugvaart geschiedde met een duizelingwekkende snelheid, zodat ik me in een plotse ruk weer op aarde bevond.

Toen mijn moede ogen weer opengingen, waren mijn naaste volgelingen in angstige zorgen rond mij geschaard. Ze hadden me op mijn bedsponde uitgestrekt en me met de levenssappen van Oosterse plantenaromen gewassen, cyprus en nardus, kalmus, mirre en aloë.

Ik voelde me zo zwak van die betoverende zielereis dat ik amper heb kunnen glimlachen om mijn goede vrienden voor al hun angstige zorgen te bedanken, en toen ben ik in een diepe slaap gevallen die tot 's anderdaags middag heeft geduurd.

Die eerste Adventavond is aldus voor mijn volgelingen een avond vol zorgen geworden... En toch is hij een heugelijke gebeurtenis in mijn zielenonderricht geweest, want toen ik uit mijn zware slaap ben getreden heb ik hun verteld hoe ik, samen met Virgilius' ziel, de wegen van de zeven zielentransen heb bewandeld, dit tot grootste stichting van mijn geestelijke telgen.

VII

U schrijft me, mijn vrienden, dat heel wat duistere punten in het relaas van mijn zielereis naar de zeven zielentransen zijn te vinden en dat U er, onder meer, te vergeefs in gezocht hebt naar een uiteenzetting van de oorzaak die er zekere zielen toe aanzet te falen in de levenstaak die haar op aarde was aangewezen.

En inderdaad, mijn goede vrienden, ik ben zo verblind geweest door al hetgeen ik op die reis heb gezien, dat ik heel wat punten heb vergeten te laten ophelderen door mijn zo gewillige gids.

In mijn verbeelding echter kan ik onmiddellijk tot Virgilius' ziel terug en zal dan ook aan het licht van mijn innerlijkste zelf een antwoord op uw nieuwsgierigheid trachten te vinden. Trouwens, al hetgeen ik U hier ga verkondigen komt niet uitsluitend uit mijn eigen zielservaring, want veel heb ik eveneens, door geboorteprivilegium, aan de grote wijsheid van mijn goede vader te danken : door het bloed gaat de wijsheid, inderdaad, van de vader op het kind over, en hetgeen ik niet zelf in mijn eigen leven vermocht te ervaren, heb ik dan toch in het leven van mijn voorvaderen kunnen aanvoelen...

En daar is dan ook vader's librije waarvan de zware verluchte folianten me zoveel wijsheid hebben gebracht. En het is nu precies uit die folianten dat ik het volgende wil overschrijven: „Al hetgeen op onze aarde gebeurt vindt zijn oorsprong in de transen waaruit onze zielen komen en er is niets dat ons van daaruit komt dat er niet naar terugvloeit. De reis van de ziel hier op aarde dient als een vuurproef te worden beschouwd. Het is, inderdaad, in haar aardse werken dat de ziel zich in haar wezenheid staalt. Indien ze faalt, is het een bewijs dat ze niet helemaal van God was, noch van het onblusbaar vuur zijner eeuwige Goedheid."

Ja, het is in haar aardse vuurproef dat de ziel de deugd van haar vrije wil heeft te verkondigen. Doet ze 't niet, dan toont ze ons hoe onwaardig ze is zich een uitwaseming der Godheid te noemen. U mag het inderdaad nooit vergeten, mijn goede volgelingen: de ziel is een uitwaseming van God, ja, ze is zelfs een van zijn dierbaarste bestaanswijzen, voor zover althans ze zich in opperste wijsheid als goddelijk kan vertonen. En hier moet er U, ter opheldering, van de Drieëenheid Gods worden gesproken, die is van zijn opperste bestaanswijze, waarin al zijn andere bestaanswijzen dienen gezien te worden, hoe luttel ze ook mogen wezen. Men verplaatse zich dan ook in de geest naar de oertijden terug, toen de Godheid nog geheel en gans tot haar wijsloze

onbepaaldheid behoorde en nog niet tot de scheppende daad van het leven was afgedaald.

De Godheid is toen begonnen met het baren van de gebaarde God in Haar, Die men de Zoon noemt en Die alles is wat in Gods schepping wordt geschapen en gebaard.

En de Godheid is dan verder gegaan, want uit de paring van de wijsloze God in Haar met de gebaarde God in Haar is de Heilige Geest Gods in Haar geboren, zodat de bestaanswijzen van God zich verder, voor de eeuwigheid der tijden, drievuldig zullen openbaren: én in de Vader, én in de Zoon, én in de Heilige Geest.

De Vader bleef het wijsloos onbepaalde; de Zoon werd het Vlees en het Woord, waarin al het geschapene kon wortelen en waaraan de Heilige Geest de goddelijke gaven des geestes kon verstrekken.

De Zoon is wonderbaar schoon en boven alle aardse schepselen verheven, zoals het een gebaarde Godheid betaamt, zodat de Vader de mens ten slotte naar zijn goddelijk beeld schiep, opdat hij de Zoon, al ware het reeds naar zijn eigen gedaante kon vereren en loven. De Heer schiep dan de mens naar het beeld Gods, en Hij schonk hem een lichaam dat van de aarde was, doch ook een geest, die was van de Heilige Geest, opdat de mens zich boven de aarde zou kunnen verheffen en dan in de Zoon én lijden én sterven.

Aldus is het dat de Almachtige de mens én

van geest én van stof heeft gemaakt, van een onsterfelijke ziel en van een sterfelijk lichaam, opdat aldus een wezen, van nature uit tweeledig, het onsterfelijke hemelse zou kunnen loven, maar ook heiligen en bestieren al hetgeen sterfelijk aards is ; en men versta hieronder dan niet uitsluitend hetgeen gedurende de Genesis uit Gods handen is ontvallen, maar wel al hetgeen van mensenhanden, door Gods genade, is mogen komen en de naarstigste arbeid van de handen toebehoort.

Daarom, mijn goede volgelingen, laat ons nooit de arbeid der handen versmaden, en zelfs wanneer we heel en al in het schouwende leven opgaan en in God zelf komen leven, moeten we nog dagelijks de arbeid van onze handen weten te heiligen.

Werken en schouwen, beide gaven deugdzaam in de mens vereend, ziedaar het heilig en zalig leven in God. Hoe innerlijk verdiept ze ook wezen mag, moet onze liefde tot God steeds gepaard gaan met de vrome wens God te dienen in het verlangen om door de arbeid onzer handen onze evenmensen in hun nood te helpen. Het is in die arbeid dat onze liefde haar kracht en haar heiligende waarde moet bewijzen, dewijl hier alleen de ziel in volheid kan leven die heel en al van God is vervuld en in zijn Liefdewil overstroomt in de hulpvaardigste aller vaardigheden.

Dienen, eeuwig dienen is het lot van de mens, en het is om te dienen dat hij op aarde

is verwekt, om God te dienen en Hem in eeuwig psalmzingen te loven ; om zijn evenmens te dienen en op de weg van de eeuwige genade in de reinste ootmoedigheid te helpen voortschrijden.

God heeft de mens tot koning aller creaturen gemaakt, en als meest geliefkoosde van zijn aardse bestaanswijzen heeft Hij hem de vrije beschikking over een eigen wil gegeven.

Ik weet niet of U het wel goed beseft, mijn allertrouwste volgelingen, welke goddelijke genade het voor de mens mag wezen over een eigen wil te beschikken ? Deze wil heeft de mens vrij van alle afhankelijkheid gemaakt en hem tot heer en meester over zijn lot verkoren. Een vuurproef voor de ziel is de genade van die vrije wil ; maar, helaas, te weinig zielen weten die proef triomfantelijk te doorstaan. Ze laten zich te gemakkelijk door haar betrekkelijke verhevenheid boven de andere creaturen bedwelmen en menen zich een God in 't diepste van hare wezenheid. Hun vrijheid maakt de mensen verblind en verwaand, zodat ze maar al te dikwijls povere schijn voor rijke waarheid nemen.

Aldus is de zonde geboren en is de mens maar al te dikwijls tot de natuur van de laagste aller creaturen vervallen : door God te lasteren en te tergen, zonder aan zijn uiteindelijke Woede te geloven. En dan valt plots Gods Woede op die zondige zielen neer, en, in stede van zich na de dood bij de gelukzalige zielen

in het Empyreum te gaan vervoegen, worden ze naar een lagere zielentrans verwezen, in afwachting van een nieuw herboren-worden hier op aarde.

Maar dat dit alles niet naar de letter, doch wel naar de geest begrepen worde, zoniet zou heel die zielentransen-affabulatie al te gek worden. Als een grote allegorie zie ik slechts dit alles uit mijn koortsige verbeelding groeien, en met bijwassen die me zelf tamelijk hermetisch-ondoordringbaar lijken, zo ondoordringbaar dat ik me ten slotte afvraag of mijn verbeelding me niet al te gemakkelijk in de dwaaltuin van loutere beeldspraak, zonder inhoud, heeft doen verzanden... Maar hoe steeds het kaf van het koren te scheiden? Want niet alle koren is gemakkelijk van het kaf te onderscheiden. Het bestaan van schijnkoren is reeds sedert heel lang door alle botanici van het metaphysisch weten verkend. Maar de te talrijke variëteiten van dit schijnkoren heeft het tot nu toe echter onmogelijk gemaakt er een methodische catalogus van aan te leggen, zodat we nog steeds te dikwijls het kaf voor het fijnste koren menen te mogen nemen.

Maar de taal van het hart, die ik U ten slotte toch spreek, is ze wel vatbaar voor de dwalingen van loutere metaphoren, zonder de minste grond van waarheid? Ik geloof het niet, zodat U gerust mijn meest glossolalische ontboezemingen voor geïnspireerd kunt houden en vatbaar voor verklaring.

„U hebt ons reeds veel van de zielen en haar zieleleven gesproken," hebt U me eveneens gezegd, „maar U hebt tot nu toe totaal verwaarloosd te spreken over het aardse hulsel dat de lichamen voor die zielen zijn."

En in waarheid, mijn trouwe vrienden, tot nu toe heb ik U nooit van dit aardse hulsel gesproken, omdat ik maar al te best weet dat al hetgeen slechts van de aarde is van alle betekenis is ontbloot en totaal waardeloos voor de echte Godschouwende zielen.

Doch, aangezien uw nieuwsgierigheid eveneens naar de lichamen gaat, luistert dan naar hetgeen stond geschreven in een der kostbaarste boeken uit mijn vaders librije :

„Dat men het wete, maar alle lichamen, zowel van mensen als van dieren, zijn geschapen volgens de eeuwige wetten van het geschikte.

„Door Gods wil, zoals de Genesis het ons trouwens in Bijbelse bewoording verhaalt, zijn alle levende wezens hier op aarde gebracht :

„En God zegde : „De aarde brenge levende zielen voort naar haar aard : vee en kruipend en wild gedierte van de aarde, naar zijn aard ; en het was alzo."

„En voor elke levende ziel, van mens of dier, vond de scheppende wil van God het gepaste lichaam, elk naar zijn aard ; en elk lichaam werd gewrocht, geperst en geboetseerd uit het samenvloeien en het vermengen van de vier elementen. En zodoende ontstond er een iets als een damp, dat men vlees heeft genoemd en

menten, vermengt zich met de ziel in een intieme versmelting van het onsterfelijk met het sterfelijk principe, en het is de kwaliteit van deze versmelting die het op- of derwaarts stuwt. De ziel behoudt haar onsterfelijkheid, doch, zodra er iets in het evenwicht van die versmelting hapert, verliest de damp zijn volle waarde en worden de natuurlijke wetten van de verhouding ziel - lichaam verbroken ; het vuur en de lucht willen opwaarts met de ziel, terwijl aarde en water ze omlaag willen krijgen in de modderpoel van hun eigen ondergeschiktheid. Aldus gebeurt het dat soms de ziel alle hogere betrachtingen verzaakt, om zich de laagste geneugten te laten welgevallen."

En ziedaar, mijn goede vrienden, hetgeen ik U vandaag wenste te onderrichten. Ik weet het wel, de wijze theologanten zullen de schouders ophalen, anderen zullen zelfs grimmig naar de pen grijpen, dewijl ze de waarheid over alle geheimenissen in eigen pand hebben en moeilijk kunnen dulden dat andere lichten in de nacht opgaan. Maar ik heb U in volle vertrouwen mijn leer getoond, mits U ten minste nooit vergeet dat het hier uiteengezette substantialismus naar de geest en niet naar de letter dient begrepen en onderwezen te worden. En moesten er hier soms dwalingen te vinden zijn door een al te willekeurig beroep op de te enge menselijke verbeelding, dan zegge men het Johannes na : „En indien iemand

afdoet van de woorden van dit boek, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is. Die deze dingen getuigt, zegt : „Ja, Ik kom haastiglijk. Amen..."

VIII

DE nooit verzadigde honger naar U, o Heer, is het licht van al ons doen en laten : wees dan ook barmhartig voor onze goede honger en geef ons de spijs van uw Minne in de barre nacht van onze vertwijfelingen...

Ik ben moe van al mijn zuchten en geween, want al te lang reeds hebben mijn tranen mijn nachtelijke bedstede doorweekt en hebben ze mijn ogen doorknaagd.

Vanavond heb ik dan het licht van uw Gedachtenis aangestoken, o Heer, en van op de zeven heuvelen onzer goede stede is mijn licht beantwoord geweest, zodat heden over de ingeslapen stad het lichtfestijn uwer Gedachtenis aangestoken werd. En meer nog, boven de stad komt straks maneschijn en zullen de sterren als zoveel lichtjes uwer Gedachtenis zijn. Voorwaar, een echt lichtfestijn wordt het, zowel op aarde als in de hemelen !

Maar zal de Heer ons daarom barmhartiger wezen en eindelijk onze honger naar Hem komen verzadigen ?

Een woestijn is zijn Hart, maar onze liefde is een zee, en zonder die zee is zijn Hart niet denkbaar onder de mensen...

Ons lichtfestijn heeft de gelovigen opgeroepen en thans gaan onze toortsen door de straten van de stad naar de hoogten van de Coudenberg, onze hertogelijke vrouwe tegemoet. Op haar witte draver komt ze reeds aangereden en haar luisterrijk gevolg van ridders en maagden is eveneens door lichtende toortsen omkranst.

In de hemelen is de maan thans opgegaan en heel dicht in haar buurt flikkert reeds een ster zo hel als de ster der Wijzen.

Het wordt een heugelijke nacht : niet alleen de nacht der lichten van al ons doen en laten, doch ook een nacht vol geheimenissen waarvan echter slechts onze hertogelijke vrouwe en ikzelf één van de talrijke sleutels zullen mogen in ontvangst nemen.

Onze lichtstoet van knarsende toortsen is dan naar de Coudenbergpoort getogen, waarvan de zware poorten voor onze optocht werden ontsloten, en door het heuvelend land is onze stoet van fakkeldragers naar het diepe Zoniënwoud gegaan. En niettegenstaande de overtalrijke fakkels was het een stille pelgrimage van ingetogen ruiters die wisten dat hun rit hen moest leiden naar een eenzame kluis waarvan ze de drempel niet zouden mogen betreden, maar die ze met de vuurkring van hun fakkels tegen het geweld der kwade geesten zouden moeten beschermen.

Die kluis was gelegen ergens in een ver dal *viridis vallis* geheten, waar zeer moerassige gronden aan het woud een weelderige praal van

hoog lover en dicht struikgewas verleenden. In deze kluis, die wit gekalkt was en die daar plots als een groot zeil in het licht van onze fakkels verscheen, woonde een man die zich van de wereld had teruggetrokken om de Heer in volle ootmoedigheid te kunnen dienen, en ver van het wereldse gewoel der mensen. Een oude, grijze en door de ontberingen en zelfkastijdingen uitgeputte kluizenaar was hij echter niet, doch wel een man schoner dan welke andere sterveling, en hij was van zijn schouderen en opwaarts hoger dan de sterkste en de heerlijkste ruiters uit ons gevolg.

In deze nacht wachtte hij ons op, en voor de deur van zijn kluis had hij eveneens het licht van de Gedachtenis aangestoken. En hij wist waarom we in die heilige nacht tot hem gekomen waren, zodat er geen woorden dienden gesproken en onze fakkeldragers gemakkelijk de hun aangewezen plaats konden vinden in de mystieke lichtkring die ze hier geroepen waren te vormen.

Om tot de kluis te komen moesten onze dravers eerst nog over een brandende haag van gewijde palmtakken springen en dan werden we, onze hertogelijke vrouwe en ikzelf, door de overheerlijke kluizenaar verwelkomd. En het gebruikelijke brood en zout werd ons door hem aangeboden. Hij zegende ons met het ijskoude wijwater en kuste ons dan beide op het brandend voorhoofd, en die kus was ons reeds een trillende verheldering van de geest...

De deur van zijn kluis, waarboven het licht der Gedachtenis prijkte, bleef echter voor zijn beide bezoeksters nog gesloten. Doch hij noodde ons alle uit te knielen in de richting waar straks de zon uit het Oosten zou opdagen, om de Heer te bidden en Hem te vragen ons allen de spijs van zijn Minne deelachtig te maken.

Onze gebeden verstierven weldra als een zacht gemurmel van ruisende bladeren in de nachtelijke diepten van het woud, en hoe langer we in vroomheid bleven gedompeld, hoe meer licht er rond de kluis opsteeg en ook hoe lichter onze gemoederen werden. We voelden de Barmhartigheid Gods over ons komen en weldra zou onze honger worden gespijsd, want terwijl we in onze gebeden waren verzonken en onze vurigste minne tot God opwaarts steeg, daalde er een gouden lichtstraal uit de hemel, die op de biddende kluizenaar viel en hem langzamerhand tot een gepantserde gestalte van goud omschiep, waarin ik de gouden ridder herkende die me destijds tot Zuster van de Geest had geslagen, na mijns vaders liturgische dood.

Serafijnen, zeven in getal, zijn toen rond ons komen staan en zij hebben het kleed van de gewijde Tafel gespreid waarvoor wij door de ridder-kluizenaar ter Heilige Communie, onder de dubbele gedaante van Brood en Wijn, werden genood. En het was als de mystieke herhaling van het heilig gebeuren van Witte Donderdag, op de gewijde Instelling van dit

Sacrament. Zachte muziek is er gedurende die plechtigheid van de hoge bomen van het woud over ons gekomen en die muziek is, samen met het Brood en de Wijn, als een zalf in ons hart gedrongen, en nooit is er, als op dit ogenblik, meer zaligheid in onze zielen opengebloeid. Geloofd zij dan ook de Heer, Die ons zo mild heeft gespijsd met de zoete Weelde van zijn Minne !

De ridder-kluizenaar, wonderbaar groots in zijn gouden tooi, heeft ons toen gewenkt, onze hertogelijke vrouwe en mijzelf, en voorafgegaan van de kleine rei Serafijnen zijn we beide de witte kluis binnengetreden, waarvan de deur aanstonds achter ons werd gegrendeld door een der serafijnen, die tot aan het eerste zonnegloren bij die deur heeft post gevat.

Twee andere Serafijnen hebben toen de ridder-kluizenaar van zijn gouden harnas ontdaan en naakt, wonderbaar stralend is hij voor onze bewonderende ogen verschenen. Een man was hij daar voor ons, vrouwen, in de volle, geweldige pracht van zijn mannelijkheid... En nog twee andere Serafijnen zijn tot onze hertogelijke vrouwe gekomen, om haar op hare beurt van de aardse klederen te bevrijden, terwijl de twee laatste me eveneens tot mijn vrouwelijke naaktheid hebben herleid.

We werden toen genood ons op een wit bed uit te strekken, met drie Serafijnen aan ons hoofdeinde en drie aan ons voeteneinde. En toen is de ridder-kluizenaar op een waarlijk

hemelse wijze begonnen te psalmeren, met een diepe stem die ons beider lichamen tot in hun laatste harmonieën heeft weten te strelen met de bedwelmende woorden van koning Salomon's Hooglied :

„Mijne Zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof, een beslotene wel, een verzegelde fontein.

„Uw scheuten zijn een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus, nardus en saffraan, kalmus en kaneel, met allerlei bomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen.

„O fontein der hoven, o put der levende wateren, die uit Libanon vloeien !

„Ontwaak, noorderwind, en kom, gij zuiderwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O dat mijn liefste uit zijn hof kwame en ate zijn edele vruchten !"

Aldus ging het Hooglied van zijn bedwelmende stem verder, en ze streek als honing over onze naaktheid, die ze volgenderwijs bezong :

„De omdraaiïngen uwer heupen, o vrouwe, zijn als kostelijke ketens, zijnde het werk van de handen eens kunstenaars.

„Uw navel is als een ronde beker, waaraan geen drank ontbreekt : uw buik is als een hoop tarwe, rondom bezet met leliën.

„Uw twee borsten zijn als twee welpen, tweelingen van één ree.

„Uw hals is als een elpenbenen toren ; Uw ogen zijn als de vijvers te Hesban, bij de poort

Bath-Rabbin ; uw neus is als de toren van Libanon, die tegen Damascus ziet.

„Uw hoofd op U is als Karmel, en de haarband van uw hoofd als purper ; de koning is als gebonden op de galerijen.

„Hoe schoon zijt gij en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten !"

Zonder te bepalen voor welk lichaam die bedwelmende woorden waren, voelden wij het aan dat ons beider lichaam in de ogen van de zanger één waren en dat zijn strelende vingers slechts de snaren van een enkele luit tokkelden, die was de luit van ons beider begeerten in God.

Na dit plechtig introït, sprak de stem van de ridder-kluizenaar, om ons te zeggen in de taal van het helderste kristal :

„Weest gegroet, zeer genadige vrouwen. Als Zusters van de Geest, weest welkom in mijn blanke kluis. Terwijl uw gevolg van ruiters een kring van licht en vuur rond ons heeft getekend, roep ik U thans op tot een hoge zaligheid.

„Maar eerst, U weet immers reeds dat vrouwen uit hoofde harer vrouwelijke onvolmaaktheid en bezoedeling onmogelijk tot de hoogste tabernakels toegelaten worden... Met behulp van de goddelijke genade zal ik U dan ook in de eerste plaats van uw vrouwelijke bezoedeling ontsmetten en U van de rode doem der maandstonden voor eeuwig bevrijden."

We zijn dan aan zijn voeten neergevallen, met het gelaat in onze uitwaaiende haarlokken,

en met bevende stem hebben we in de eigen woorden van het Hooglied gepsalmeerd :

„Mijn liefste is blank en rood, hij draagt de banier boven tienduizend, Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtstte goud ; zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf.

„Zijn ogen zijn als der duiven bij de waterstromen, met melk gewassen, staande als in kasjes der ringen.

„Zijn wangen zijn als een bed van specerij, als torens van reukwerk ; zijn lippen zijn als leliën, druipend van vloeiende mirre.

„Zijn handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois ; zijn buik is als blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren.

„Zijn schenkelen zijn als marmerpilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud ; zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen.

„Zijn gehemelte is enkel zoetigheid, en al wat aan hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn liefste, ja zulk een is mijn heer en meester. Zijn wil geschiede dan ook tegen het vlek van mijn bezoedelde vrouwelijkheid in !"

Onze heer en meester heeft dan ons beider lende met een ketting van zilver, als het metaal van de maan, omgord en aan het linker uiteinde der ketting heeft hij koning Salomons groot Pentakel gehecht, en aan het rechter uiteinde het Pentakel van de Maan. Aan onze rechterwijsvinger heeft hij een zilveren ring gevestigd, een ring bezet met een diamant van de soort

partij... Doch, van ochtend was het heel anders, en we voelden ons ijl en overgelukkig, want we wisten dat die heilige nacht van de Gedachtenis ons van onze vrouwelijke bezoedeling had verlost en we thans als gegood waren in onze onbevlekte ontvangenis in de Geest.

Onze kraam was wonderbaar geweest, maar toch zouden we nog negen dagen bedlegerig moeten blijven om geheel te genezen van de heilige arbeid dezer verlossing. Onze vroedheer, indien ik aldus onze ridder-kluizenaar durf noemen, heeft ons gedurende die lange dagen met de grootste toewijding verzorgd en geestelijke zangen heeft hij voor ons gezongen of het verhaal van stichtende legenden en van gouden exempelen heeft hij ons gedurende de lange uren onzer bedlegerigheid voorgelezen.

Een ware engelbewaarder is hij gedurende die negen dagen voor ons geweest, en ridderlijk groots was hij, zoals nooit een ridder het voorheen in onze ogen geweest was, want hij draagt in werkelijkheid de fiere banier boven de tienduizend die zijn van de Graal waaruit ik heb gedronken het bloed van mijn vaders hart.

Lang heeft hij ons eveneens gesproken van het licht der Gedachtenis, uitweidende in sublieme beschouwingen over de diepere betekenis van onze nooit verzadigde honger naar God, die het licht van al ons doen en laten is : Ja, God gaat ons steeds en immer voor, en steeds onbereikbaar...

IX

DE eerste Zondag na de negende kraamdag, vroeg in de ochtend, heeft onze gastheer ons gewekt, en hij heeft ons met vloeiend reukwerk gewassen en ons geolied met de Olie van de Verrijzenis, om ons dan met het witste linnen te kleden, na in de vier hoeken van de kluis mirre en aloë te hebben verspreid.

Hij heeft ons dan gewenkt om in het midden van een nieuwe magische cirkel plaats te nemen, en een witte kaars van maagdelijk was heeft hij aangestoken, alhoewel de eerste stralen van de vroege morgen ons reeds kwamen belichten.

En knielend, als in extaze, is hij voor ons komen staan. Wierook brandde er overvloedig in de kamer, zodat onze zinnen langzaam maar zeker in de geest benevelden en we totaal gevoelloos werden, alsof we wijsloos-onbepaald doorheen de oer-baaierd zweefden. En weldra waren we alle drie in elkaar verwrongen als één ziende drieëenheid die zag met de ogen van de Geest.

En we zagen ons voortschrijden met de geselroede in de hand en elkaar geselend met een innige vreugde die was als een balsem. En we schreden verder in het azuur van een wolke-

loze hemel, en de planeten en de sterren gingen aan ons voorbij en ze staarden ons lang aan, want ze dachten ons een komeet van het dichtste goud te zijn.

Aldus zijn we gekomen in een oord dat van het Verleden was en waar we Meester Tanchelm in een onvoorwaardelijke gelukzaligheid hebben zien tronen midden een schaar wondermooie maagden, die naakt waren en die hem vereerden en dienden zoals het een zon toekomt.

En Meester Tanchelm troonde in zijn mannelijke naaktheid, met een overheerlijk aidoion getooid, als die van de Sterrestier, en het lichtende sperma dat er aan ontsteeg werd een tweede Melkweg, heel wat breder en malser dan deze die destijds uit Hera's borsten ontstond... En Meester Tanchelm onderwees de maagden. Hij sprak de leer van Wijsheid die hij destijds over onze lage landen bij de zee had verspreid en tot aan de bronnen van onze drie stromen. En we begrepen hier, in die hemelse transen, waarom de gelovigen van onze aarde niet rijp genoeg waren geweest om de verblindende waarheden van zijn leer in hun zielen te ervaren. Voor zijn steeds gezwollen roede en zijn kring van naakte maagden had men slechts aan geilheid gedacht en in de arme mensenogen was slechts het schouwspel van 'n verwerpelijke aidoion-cultus gebleven. Ze hadden inderdaad slechts de uiterlijke praal van de prediking aangevoeld, het esoterische met

het andere verwisselend. Ze hadden slechts het goud gezien, en de edelstenen, en de gewaden van de menselijke ijdelheid, die zijn leven omringden, alsof men de ware leer van onze Heilige Moeder de Kerk zou verwarren met de ijdele praal van de pauselijke optochten... Ze hadden in waarheid slechts het geluid van zijn woorden gehoord en niet de diepere zin van die woorden. En ze hadden hoofdschuddend geglimlacht, toen hij verkondigde dat de Heilige Geest door zijn mond sprak en dat hij de Verlossing was. En ze begrepen eveneens niet, toen hij, als volgeling van Amalrich van Bena verkondigde, dat ieder mens in zijn eigen hart drager was én van de Hemel, én van de Hel. Hemel en Hel waren immers toch elders, zoals de beeldspraak van de Kerk het ons sedert altijd onderwees, want nooit was men achter deze beeldspraak gaan kijken, vermits het veel mooier was Hemel en Hel elders dan in ons hart te plaatsen...

Het rijk van het mensgeworden Vlees hier op aarde heeft hij gepredikt en de minne volgens de wetten van het Vlees heeft hij gehuldigd in de geneugten van al de aardse liefdes. De vrouwen der mannen heeft hij in het Vlees bekend en de maagden heeft hij met zijn heiligend sperma bevrucht, opdat het Woord tot het Vlees zou worden bekeerd... Edoch, het Woord werd slechts onder de doven verspreid, en beter ware het geweest onder de doden te verkeren en krengen te bevruchten... Een ver-

„Zijn woorden," zal eens de jongste psalmist mogen verkondigen, „heeft men in een dubbele zin kunnen begrijpen – maar een van deze zinnen bestond er in de Heer te verheerlijken. En indien de andere zin zekere zielen tot onrust heeft kunnen nopen – hebt U het toegelaten, Heer, al ware het slechts geweest om hun vernuft te meten..."

En onze ziende drieëenheid is dan verder aan Meester Tanchelm's ithyphallisch sterrebeeld voorbijgevlogen, om eindelijk te komen in een tuin waar onze zeer genadige zuster Hadewich haar minnende zusters onderwees. En het was de tuin van haar visioenen, waarin ze zo graag vertoefde en waarvan ze ons zo 'n wondere beschrijving in haar geschriften heeft gelaten. En ze wuifde ons toe en ze toonde ons aan haar zusters, die verwonderd omkeken naar de schone vaart van onze lichtende drieëenheid...

Veel hoef ik U niet te vertellen over de leer van zuster Hadewich, die U trouwens in haar talrijke geschriften kunt lezen, maar ik hoorde een stem, die me zacht in het oor fluisterde :

„Vrouwe Heilweich, eens zal er een dag komen, waarop men uw naam met die van zuster Hadewich zal verwarren, om in uw beider personen slechts een enkele godschouwende vrouw meer te zien..."

„Niets hebben we nochtans met elkaar gemeen," wedervoer ik verwonderd, „'t en zij dezelfde liefde tot de Minne. En zullen trouwens ons beider geschriften niet getuigen voor het onherroepelijk verschil onzer twee leerstelsels ? Haar leer is wel het voetstuk en als de berg Karmel waarop ik de burcht van mijn godschouwing heb gevestigd : ik ben als een telg aan haar schoot onttogen, maar toch ben ik ze niet... Ze zit daar immers voor mij in haar tuin der visioenen, te midden van haar zusters, en ik, ik ben hier, eng verstrengeld in de vliegende geheimenissen van deze zeer magische drieëenheid..."

„Misschien wel, vrouwe Heilweich," antwoordde me de stem, „maar U zult aanstonds zien waarom de burcht van uw eigen leer in de nevelen zal verzwinden..."

En nu ontsloten zich voor ons de deuren van de Toekomst, en we kwamen in een dal gelegen in het hart van een groot woud van beukebomen, en ik herkende aanstonds het dal, want ik zag er de witte kluis van onze ridder-kluizenaar... Maar zag ik daar geen stormlopende menigte door enkele bedelmonniken aangevoerd, die de kluis in brand stak en ze met de grond gelijk maakte ? Ja, o gruwel, hoorde ik ze daar niet roepen : „Weg met de grote ketter ! Ter dood, de Satanszoon ! Op de brandstapel ! Ter dood, ter dood !..."

En de monniken zegenden dit huilend en tierend gespuis, want ze vonden het goed dat de rechtvaardigheid van de Heer uit de mond der kleine mensen kwam om de hovaardige zielen in haar hoogmoed te fnuiken...

„Helaas ja, vrouwe Heilweich, zo zal het met de ridder-kluizenaar binnen afzienbare tijd vergaan... Doch we moeten barmhartig zijn, want, vergeet het niet, elke ziel die waarlijk van God is, dient haar kruis te dragen."

En op de plaats waar eens de kluis van onze vroedheer had gestaan, verscheen nu de nieuwe kluis, veel groter dan de eerste, waarin een kleine kapelaan van Sinter Goedele, samen met enkele volgelingen, zijn intrek kwam nemen. En men noemde hem weldra de Wonderbare, want uit zijn leer groeide een hele school godzoekende zielen, en van heinde en ver, ja zelfs van uit het Rijnland kwam men naar zijn wijze woord luisteren. Zijn talrijke boeken, waaronder er één was dat heette : „Het Sieraad van de Geestelijke Bruiloft," waren in onze zo zoete Brabantse taal geschreven, doch in alle toonaarden van de kristelijke wereld werden ze vertaald, opdat alle gelovige zielen gemakkelijker de weg van God zouden vinden.

En de kleine kluis groeide weldra uit tot een machtig klooster, terwijl talrijke andere kloosters zich onder dezelfde banier kwamen plaatsen.

Vele eeuwen later zijn er dan geweldige onweerswolken over de wereld gekomen, en moord en brand hebben ze meegebracht... Toen ze eindelijk opklaarden was het eveneens met de talrijke kloosters vergaan, zoals daar even met de kleine witte kluis : overal waren nog slechts puinen, maar o wonder der wonderen ! de vele boeken van de kleine kapelaan bleven nog immer de weg naar God tonen...

En we verlieten het groene dal, om de vlucht te nemen naar de nabije stede, en daar zagen we een lange treurstoet die volgde de lijkbaar van een godsvruchtige vrouw die in geur van heiligheid was ontslapen en ik vernam de naam van de zeer dierbare afgestorvene en die naam was... Ach, het was mijn naam... en een oude, treurende vrouw vertelde me toen het afsterven van Heilweich Bloemardinne, na een lange, pijnlijke doodstrijd... En ik nam verder deel aan het plechtig ceremonieel van mijn teraardbestelling in de Sinter Goedelekerk, vlak achter het hoogaltaar...

Maar hoe was mijn lange doodsstrijd geweest ? Een lange worsteling met de charadrius was hij geweest en hij was slechts geëindigd, aldus vertelde me de oude, treurende vrouw, toen Sint Machiel in persoon, geheel met goud ompantserd en gezeten op een witte hengst, de vogel zonnewaarts opjoeg. Een geheimzinnig ceremonieel zou zich in het adellijke steen der Blommaerts hebben afgespeeld, vertelde me nog de oude vrouw, waarbij vrouwe Heilweich tot Zuster van de Dood werd geslagen, zoals het destijds met haar vader, Heer Willem Blommaert, was gebeurd...

En met die oude vrouw heb ik toen geweend bij de stichtende dood van Bloemardinne, die is gekomen op de 23ste dag van de Oogstmaand van het jaar onzes Heren 1335...

En ik zag verder de mirakelen die dagelijks zouden gebeuren bij de aanraking van de fijn in goud gedreven rijve, waarin haar stoffelijk overschot gebalsemd lag geborgen. En ik zag eveneens de zilveren katheder die haar hertogelijke vriendin, Maria van Evreux, de vrouwe gemalin van de hertog Jan III van Brabant, van haar had mogen erven als eeuwig pand van haar beider verknochtheid aan de serafijnse liefde.

En verder zag ik nog, pas enkele maanden na het verscheiden van Bloemardinne, het onverwacht doodsceremonieel van Maria van Evreux, die eveneens door het verschijnen van de met goud gepantserde ridder werd beeindigd...

En overal zag ik geurende bloemen pralen, veelkleurige bloemen in talloze tuilen en kransen, en het werd een zee van bloemen die de ganse stede onder haar pracht bedolf...

En nevelen kwamen er over deze zee van bloemen, en toen ze eindelijk opklaarden stond heel de stede in de vuurgloed van een gruwelijk gebeuren... Een zeer geliefde mannenstem fluisterde me toen in het oor : „Helaas, vrouw Heilweich, de gelovigen waren nog niet rijp voor het overheerlijke licht van uw leerstellingen, ze waren nog te verblind om de ware hoogten van uw serafijnse minne te benaderen. Ze waren nog niet voldoende vrij in hun geest om het ganse Heelal in de driften van hun aardse liefden op te roepen en ze aldus te puren

tot de klaarten van de Minne in God. Uw al te talrijke volgelingen zijn niet bij machte geweest het grote Absolutum in uw aardse woorden te verkennen en in de verdwazing van hun zinnen hebben ze slechts naar de letter van uw woord kunnen leven. Uw woord is in hun mond en in hun dagelijkse handelingen ontaard om tot de hachelijkste ketterij te verworden...

„Ze hebben zich ten slotte niet kunnen te weer stellen tegen de verguizers van uw leer, en daarom is het dat nu van overal de vuigste scheldwoorden tegen U opstaan. Uw stoffelijk overschot wordt door het gespuis bespot... Ach, luister naar al die kreten, hoe gruwelijk : „Dat men het gebeente der grote ketterin verbrande..."

En het akelige schouwspel mijner eigen lijkschennis werd me niet bespaard. De weerzinwekkende bedelmonniken waren daar weer, en ze beriepen zich op de weerlegging van mijn leer door Ruusbroec, de Wonderbare, in hoogst eigen persoon opgemaakt, en op de phylacter mijner verkettering las ik : *„Mulier haec multa scribens de spiritu libertatis et nefandissimo amore venereo..."*

Onder de aanvoerders van het gespuis liep er een zekere Jan van Leeuwen, meesterkok van beroep en blinde navolger van de Wonderbare, die het trouwens in zijn plompe vermetelheid eveneens heeft aangedurfd de geschriften van ons aller meester Eckehart te verguizen... De

stompzinnige kok liep vooraan om de brandstapel der ijdelheden – zoals hij zegde – aan te wakkeren. En hij stond daar, als voor zijn fornuizen met het zweet dat hem in vette geuten van het vuile voorhoofd droop... En hij had zijn pij opgestroopt, zodat men zijn korte magere benen zag, waarvan de resten haartjes verschroeiden aan de grote vlammen van de brandstapel, waarop men niet alleen de voorwerpen van mijn minnecultus, doch eveneens mijn mooi verluchte geschriften opstapelde, alsmede het schamele huisraad van mijn arme volgelingen. Het gespuis had inderdaad het door mij aan de Sinter Goedelekerk geschonken godshuisje geplunderd...

En met deemoed zag ik hoe mijn dierbaarste aanhangers werden vervolgd, gegeseld en gepijnigd, en ten slotte de brandstapel opgejaagd. Mijn zusters in de Geest werden naakt door de straten gesleurd, met geschoren haar en met schandmerken op de borsten en de buik gebrand. En het gepeupel zong schunnige liedjes op onze zo dierbare serafijnse liefde, die we vurig in de kuisheid van onze gemoederen hadden vereerd en gehuldigd... zij het dan ook met al de delen van ons vleselijke lichaam.

Doch, de hoge heren van de Kerk, die deze uitspattingen van het „ware geloof" door hun zeer heilige aanwezigheid vereerden, hoorden die schunnige refreinen niet. Daartoe hanteerden ze te druk de wijwaterkwast waarmee ze de duivel meenden te verdrijven.

En daar werd door brallende en dronken wijven de gouden rijve en mijn zilveren kathedder op de brandstapel geworpen, en vlug smolt het edele metaal, doch mijn gebalsemd lichaam dat hemels geurde, bleef ongedeerd in de vlammen...

Talrijke Serafijnen zijn toen uit de hemelen gedaald, om het uit de brandstapel te lichten en het tot de Vader terug te voeren, en hun legioenen van fladderende vlerken waren als een gouden wolk boven de stede...

Noch de priesters, noch de joelende menigte hebben echter iets van die wonderbare tussenkomst bemerkt, dewijl de Serafijnen in een rukwind tot aan de brandstapel zijn gevlogen. De vlammen zijn toen plots heel hoog opgelaaid, het houten gebinte der omliggende huizen in brand stekende.

Verschrikt is de menigte uit elkaar gestormd, roepende „Brand ! Brand !" En een geweldig onweer is toen over de stede ontketend, alsof het einde der tijden ware gekomen... en met bliksemschichten en dondergeratel zoals men er nimmer te voren had gezien of gehoord.

We waren eindelijk aan het slotvisioen van onze magische vlucht doorheen tijd en ruimte gekomen, en we ontwaakten langzaam uit de schijndood waarin we waren gedompeld geweest, dank zij de bovennatuurlijke kunde van onze wijze gastheer.

De enge kamer van de witte cel hing nog

vol bedwelmende geuren en nevelen, zodat we alle drie als dronken waren en onze hoofden duizelden. Zoals na onze kraam, nu reeds een veertiental dagen geleden, hebben we ons dan op de diepe bedstede uitgestrekt, om er de slaap der gewijde accoorden te mogen genieten.

Gedurende die slaap is de serafijnse liefde nog dieper in ons gedrongen, en de Heer heeft het goed gevonden : met de kostbaarste gaven van zijn goddelijke genade heeft hij ons toen voor eeuwig bevrucht.

En het werd goddelijk heerlijk en zonnig over het blauwe van de diepste zee in ons.

X

EN het was nacht geweest, en het was dag geweest : de dag der Minne die steeds meer en meer in mijn geest opklaart, en de nacht van de Gedachtenis die over velden en bossen gaat.

Heel lang heb ik nagedacht over al hetgeen er me in mijn zienstersroes werd vertoond en heel wat helderziender ben ik geworden.

En aldus is het dat ik mij heb kunnen afvragen hoe het mogelijk was zo verblind te zijn in de rijke overdaad van mijn al te talrijke gaven ?

Ach, kon ik de weg maar terug... Ik zou alles verzaken en me heel klein maken, als een kind. Ik zou God in alle eenvoud trachten te dienen naar de goede werken van mijn heilige biechtvader. Ik zou deemoedig zijn en het gebruik van de woorden trachten te verleren, om zeker te zijn nooit meer in hoogspraak te vervallen en nooit meer een woord te gebruiken dat U niet zou behagen, Heer !

Maar ik hoor uw goddelijke verwijten, of beter, ik voel ze aan in het diepste van mijn hart, waarin thans mijn brandendste helle laait. De stormen bruisen er door elkaar en ik word als een vluchtende hinde opgejaagd. Van alle kanten snellen me uw goddelijke kwellin-

gen achterna. Ik voel me doodgaan aan een al te smartelijke verscheuring in mij, die heel mijn lichaam doorploegt en het aan flarden rijt, vreselijk onbarmhartig. En ik hunker naar lafenis, o God... Ik ben op het punt te bezwijken en alles te verzaken, alles, om niet meer te moeten lijden, niet meer te moeten sterven, levend te sterven...

Maar neen, Heer, de lafheid bewoont me niet, en ik schaam me voor al hetgeen ik zo erbarmelijk klein voor uw troon van vuur heb gekreund, want ik weet immers dat de loutering slechts uit de ergste beproevingen kan opstaan.

In die prachtige, overweldigende nacht van de geheimenissen, Heer, hebt U me de afgrond van uw smaad voor de laffe zielen getoond, doch ik ken eveneens de overheerlijke mildheid van uw uiteindelijke genade.

De vele geheimenissen, die me werden geopenbaard, hebben me in de Minne gesterkt en soms is het me zelfs gebeurd dat U me goedwillig tot orewoet hebt opgeroepen.

Menigmaal is het me misschien ook wel gebeurd te strompelen op het enge pad dat naar uwe almogende Minne moet leiden, doch nooit ben ik gevallen en trouw zal ik de Minne blijven, trouw tot in de dood... Uw Serafijnen zijn daar trouwens steeds om me te helpen in de grootse taak die me door uw genade werd bedeeld en die van de serafijnse liefde in U moet getuigen, o mijn Heer en Schepper!

Ik vrees de mensen niet, noch de haat die ze me eens zullen toedragen. Ik weet het immers: mijn rijk is niet van de mensen, doch van de Heer. Hun vuur vrees ik niet, want ik huis in het louterende vuur van uw Godheid. Met de grootste vreugde zie ik dan ook op de beproevingen van het leven terug: de Serafijnen Gods dragen mijn banier en ze hebben ze geplant in de besloten hof die werd verboden aan de vijanden van de Heer. Aan U, mijn God, deze besloten hof van mijn Minne tot uw heerlijkheid der heerlijkheden!

Ik doorblader thans dit boek dat vol is van U en dat van uw Minne is doordesemd. Het goud prijkt er in wonderschone beelden, en mijn woorden om U te loven en te verheerlijken zijn er van het zuiverst diamant, maar nog zuiverder is de vlam die dit boek verlicht. Ze sprankelt, ze leeft, want ze is van de levende God in mij.

„Je bent het verbod en ik ben het lied..." staat er ergens geschreven in dit boek, en het vers komt van de eeuwige Zanger in mij.

En verder lees ik eveneens: „God is het gouden licht van mijn volgelingen. Een vuurpijl in de nacht is het geprevel van hun gebeden en God is het bloedend doel en tevens het vuur dezer pijlen."

Een vuurpijl...

Ach een vuurpijl in de nacht... en die wonde, die vurige wonde... ach!

... ...

SENTA'S AANKLACHT

HEER, het is afschuwelijk geweest! Uw dienaren zijn bloeddorstige honden. Erger dan de jakhalzen en de hyenas zijn ze, en als de schromelijkste wangedrochten van uw hel. De venijnige basiliscus is een hemelse verschijning naast de afschuwelijk-verfijnde wreedheden van uw dienaren. En het is in de naam van het ware geloof, in Uw naam dat ze ons naar de erbarmelijkste martelingen en pijnigingen hebben verwezen. Hun geile ogen waren als verwilderd, en het schuim kwam hen kwijlend uit de mond: hun ganse lichaam beefde als aan de rand der epilepsis: het waren geen mensen meer...

En daar stond uw Kerk te midden van al deze verschrikkingen, en ze was onkennelijk in het scharlaken-rood gewaad van de grote hoer uit Johannes' Openbaring, want ze was als die hoer, gezeten op het beest dat vol was van de namen der godslastering en dat zeven hoofden had en tien hoornen. En uw Kerk had in de hand een gouden monstrans vol van de gruwelen en de onreinheden harer grote hoererij. En op haar voorhoofd stond geschreven de naam Verbolgenheid, het vuige Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen van onze aarde.

En uw Kerk was dronken van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van uw Zoon.

En het is in de roes van deze dronkenschap dat de dienaren uwer Kerk de goddelijke zielen in haar hemelse reinheid hebben vervolgd, gemarteld en gepijnigd, alsof ze de sprinkhanen waren van de put des afgronds, die aan het einde van de tijden zullen geroepen worden om de mensen te kwellen, die het zegel Gods niet op hun voorhoofd hebben...

Maar U weet het wel, Heer, dat al die dienaren van uw Kerk buiten het werkelijk leven staan, terwijl wij, integendeel, naar het stichtend voorbeeld van onze goede vrouwe Heilweich, in de liefde van uw Zoon hebben geleefd. Waarom ons dan op zulke gruwelijke wijze beproefd? U weet het toch: trouw tot in de dood is ons parool, en vele van mijn vrienden hebben dit parool in ootmoedigheid geheiligd. Ikzelf heb me in liefde en trouw op de brandstapel aan mijn gegeven woord geofferd, en voorzeker ware ik de dood der martelaren gestorven, hadden niet twee Serafijnen me uit de vuurpoel gehaald, op 't ogenblik dat ik, te midden van de vlammen, het „Boek der Serafijnse Liefde", waarvan ik thans de verschroeide bladeren als het kostbaarst kleinood bewaar, op mijn gebroken hart drukte...

Maar zie, Heer, ik ben nog slechts de schim van de vrouw die ik was, pas enkele dagen geleden. Uw beulsknechten hebben me kreupel

gemaakt. Ze hebben me geradbraakt en me de ledematen gebroken. Ze hebben me met water en vuur bewerkt. Water hebben ze me met grote kruiken in de mond gegoten... tot stikkens toe, om me mijn „hekserijen" te doen bekennen. Doch U weet het beter dan wie ook, God, dat onze genadige vrouwe ons nooit in de hekserijen heeft onderwezen en dat haar leer uitsluitend over de vele manieren van Minne in de schoot der serafijnse liefde ging.

En ze hebben mijn voeten geroosterd, en ze hebben mijn arme schaamdelen onteerd en verkracht, om me te doen erkennen dat ik door de duivel werd bekend. En ze hebben mijn buikhaartjes verschroeid en ze hebben mijn schoot met gloeiende tangen bewerkt. En de tepels van mijn borsten hebben ze met die tangen afgerukt : om ze te reinigen van de bezoedelingen des duivels, zoals ze het me in schunnige woorden zegden. En ik werd gegeseld, en men heeft me edik, met gal vermengd, te drinken gegeven. En van kop tot teen was ik slechts één wonde meer, en toen hebben ze me met teer ingestreken en op de brandstapel geworpen.

God, wat heb ik geleden... Het was geen lijden meer ; ik weet niet meer hoe het te noemen al hetgeen ik heb doorstaan. In uw hel kan het niet erger zijn, o Heer...

En dit alles is in Uw naam gebeurd.

Ja, ik weet het wel : men moet het hun vergeven, want ze wisten niet wat ze deden, en

toch... Is het rechtvaardig, Heer, dat de reine de echte koninklijke zielen hier, op aarde, steeds worden verguisd ? Is het Uw Wil dat de koninklijke leer van uw serafijnse liefde uit het geheugen der mensen voor immer verdwijne ?

En nochtans, uw Serafijnen, Heer, hebben me geholpen het „Boek der Serafijnse Liefde" van de brandstapel te redden, maar helaas, vele bladzijden ervan zijn de prooi van de vlammen geworden... Misschien waren het nu wel juist diegene die eeuwig aan de mensen dienden verboden te blijven ? Maar waarom hadt U ze dan ingegeven, of waren ze des duivels ? Des duivels konden ze toch niet zijn, daar immers twee Serafijnen steeds naast vrouwe Heilweich stonden toen ze dit boek schreef... Ontsluierde ze er soms te veel geheimenissen in, die beter dienden geheim te blijven ?

„Slechts het geheim bewaart het Al."

Ik weet het, gedoemd worden de Ingewijden die het hebben aangedurfd de verborgen geheimenissen te ontsluieren. En daarom is het misschien dat uw grote verbolgenheid over ons is gekomen en dat U ons in de pijnen van de beulsknechten hebt geworpen. Edoch, daar is eveneens uw uiteindelijke Genade, vermits uw Serafijnen ons eindelijk ter hulp zijn gekomen en onze marteling ten slotte een echte verheerlijking van ons aardse wezen is geworden...

Heer, zie me aan, uw dochter Senta ligt als Job op de mesthoop, en als Job zou ze haar geboortedag kunnen vervloeken. Maar uw dochter Senta is in de leer van vrouwe Heilweich onderwezen, zodat ze slechts de woorden der Minne kent. In de Minne gaat ze dan ook op en zó is haar alles goed.

Maar is het rechtvaardig, Heer, dat de koninklijke zielen steeds en steeds voor en door de zondige zielen moeten boeten ? Uw dochter Senta is uit het geslacht van Herkenbaldt geboren ; ze weet dan ook wat rechtvaardigheid is, en het is niet goed dat steeds het lam geofferd worde.

U hebt het reeds gewild, o Heer, dat uw Zoon op het kruis der schande zijn goddelijke dood stierf. Zoudt U dan toch de bloeddorstige en nooit verzadigde God der eeuwige vermaledijdingen zijn, de God van de Verschrikkingen ?

Neen, het is niet mogelijk. Ik weet het, Gij zijt de lichtende God der Minne, en al het kwaad dat hier op aarde gebeurt, is slechts het losgeld van die Minne. Het Goede en het Kwade, ze zijn slechts twee tegenstrijdige uitzichten van uw Eeuwig Leven, en hun vereniging in uw Hart van Minne wordt uw hoogste Apotheose van Godzijn...

Hier heb ik thans het kostbaar handschrift op mijn minnend hart... In het vuur van uw brandstapels, Heer, is het Boek gelouterd en twee Serafijnen hebben het in een bovennatuurlijke bewaring geheiligd, want dit Boek diende gered daar het van uw Minne in onze arme menselijke ziel getuigt. Ja, het is een wonderbaar Boek waarvan de woorden, in hun hyperbolische gestalte, veel verder dan de dagelijkse en arme woorden van de gewone stervelingen reiken... Het is een Boek vol hartstocht, geschreven met het bloed van een minnend hart dat steeds oplaaide in de tormenten van de hoogste betrachtingen van het Eeuwig Leven in U, o Heer en God...

Het is een Boek zonder einde, en aldus als een symbool van uw eigen Eindeloosheid...

En alvorens tot U te komen, Heer, om U mijn vele wonden als het zoenoffer van mijn Minne te tonen, wil ik eerst dit Boek voor eeuwig in veiligheid brengen. Met mijn bevende vingeren ga ik een diepe put in de heilige moederaarde trachten te graven, om er het kostbaar handschrift, in een schrijn van Minne, aan de bezoedelde en bezoedelende ogen uwer beulsknechten te ontrukken. Vele eeuwen later zal er dan misschien wel een mensengeslacht komen, dat waardig zal worden bevonden de heiligende woorden van dit Boek in louterende Minne te ervaren... In liefde is het geschreven geweest en uit liefde schenk ik hun deze milde gave van Bloemardinnes liefde tot uw Minne...

Heer, ik heb mijn plicht hier op uw aarde gedaan. Het Boek van vrouwe Heilweich heb

ik in het diepste van het Zoniënwoud begraven en ik heb er de steen van de Gedachtenis op gelegd.

In volle deemoed van zijn, beveel ik U thans mijn ziel aan, want steeds geschiede Uw Wil, op de aarde als in de hemelen. Amen.

Brussel, 30 September 1944.

VERANTWOORDING

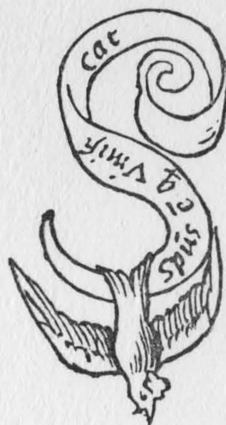
Men zoeke in het Boek van Bloemardinne geen systematische reconstitutie van hetgeen men in de verdwenen geschriften van Bloemardinne zou hebben kunnen vinden, noch van zekere hermetische of ketterse betrachtingen uit het fel bewogen geestelijk leven der Middeleeuwen, doch wel als het ware „contrapunctische" variaties op mystisch-pantheïstische themas. Hierbij werd dan een gestadige en louter poëtische verwerking aangewend van zeer uiteenlopende en soms tegenstrijdige tradities en esoterische leerstelsels. Enkele bladzijden stammen rechtstreeks uit de Schrift of uit de werken van streng orthodoxe mystici, andere zijn de weerklank van oude neo-platonische wereldbeschouwingen of van zeer hermetische geschriften, terwijl men elders nog de duidelijke sporen van de jongste metaphysische stromingen van onze tijd zal terugvinden. Hier en daar zal men eveneens de stem van Nietzsches Zarathustra, in zeer gedempte echo, horen weerklinken...

Alles tezamen genomen, dient het Boek van Bloemardinne verstaan te worden als een hartstochtelijke, soms rhetoricaal-hyperbolische belijdenis van het zielewee van de moderne mens

op de moeilijke wegen die naar het nooit bereikte en niet bereikbare Absolutum leiden. Het Boek van Bloemardinne is dan ook te beschouwen als een nieuwe getuigenis van de eeuwige, hoogste geestelijke betrachtingen in de nooit verzadigde scheppingsdrang van de Godzoekende en -schouwende ziel.

Door de geestelijke stof waarvan het doordrenkt is en de talrijke reminiscenties, behoort het Boek van Bloemardinne misschien wel tot een voor immer verdwenen verleden, maar door zijn moderne gestalte-geving staat het echter te midden van de metaphysisch-poëtische branding van onze tijd. Dit boek kon slechts door een mens uit de 20e eeuw geschreven worden. Het is én een noodkreet, én een hymne, waarvan het eeuwig-onrustige in de menselijke ziel de oergrond is. Zo worde dit boek gelezen en begrepen.

Adelaarsburcht Eze,
21 October 1953.

COLOPHON

In opdracht van de Colibrant-Uitgaven, te Lier, werd dit boek gezet uit de Original Baskerville-letter, 11 punts, en gedrukt op de persen van Die Poorte, te Antwerpen. Deze eerste oplage, verschenen in Januari 1954, bedraagt twaalf exemplaren op Haesbeek de Luxe, genummerd van I tot XII, en tweehonderd-vijftig exemplaren op houtvrij Esparto Antique Wove, genummerd van 13 tot 262.

Dit is nummer

39

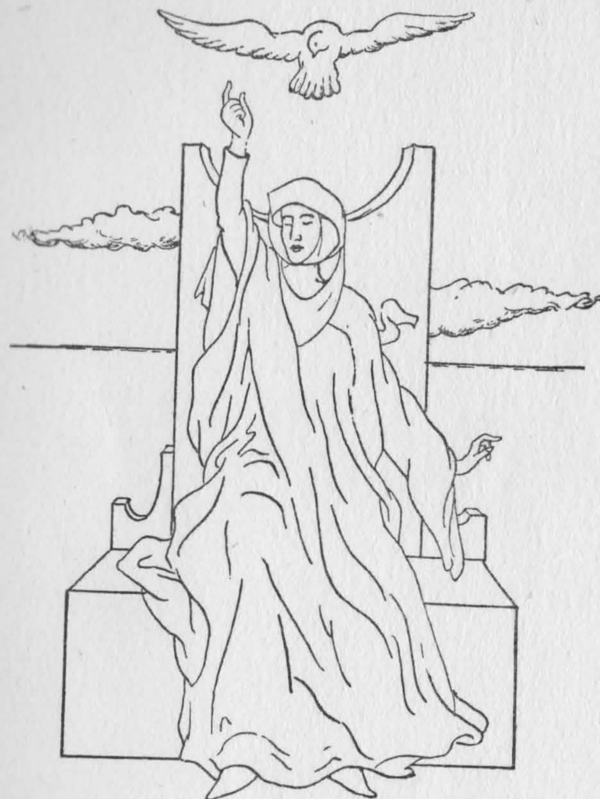
Het Boek van Bloemardinne

door

Marc. Eemans

COLIBRANT

HET BOEK VAN BLOEMARDINNE

MARC. EEMANS

HET BOEK VAN BLOEMARDINNE

CARMINA NEFANDA

Colibrant

LIER

Frontispice-tekening van de auteur

„Waar de Geest des Heren is,
ziedaar is vrijheid."
H. Paulus (2 Cor. 3.17)

„Gij zijt goden, en gij zijt allen
kinderen des Allerhoogsten."
Psalm LXXXII, 6 Joh. X, 34

Aan Dr Juliane Gabriels, deze bijdrage tot een „mystisch-pantheïstische" Bloemardinne-cultus.

GETUIGENIS

Ten selven tide regneerde een secte van ongelovige binnen der stat Bruesel, opgestaen nyewelinghe bi valscher leringe van enen wive, geheyten die Bloemardinne, die alsoe seer was vermeert bi bedriechnis des viants van der hellen, dattet scheen, als si ghinc ten altaer om tonfaen dat h. sacrement, datse daertoe waert geleydt al gaende tussen twee seraphinne.

Dit valsche wyff veel scrivende was van den vrien geest ende vleyscheliker onreynder minnen (diese hier vrou Venus minne, die den seraphinnen toebehoort, soe si seyde) ende si bedroech te dien tide menighen mensche diese in grooter weerden hadde.

Ende si hadde dese manyer datse plach te sitten in enen silveren setel wanneer si scriven of leren soude, welken setel oec na hare doot, om die groete fame die van haer ghinc, namaels der hertoghynnen van Brabant wert ghepresenteert. Der welker faem waert oec alsoe groet gheacht, dat enighe (bi haerder lere bedroegen), die croepel waren, hoepten datse souden mogen genesen worden biden genaken van haren doden lichame.

Mer dese goede oetmoedige Jan van Ruusbroec, als hi deze dolinge vernam, soe stelde hi

hem metter waerheit daerteghen, als een man verlicht van den heilighen geest (al had hi veel adversarise) ende ontdecte dese verborgen valsheit, die onder dese valse leer verborgen was. Ende dit valsche wyff, alsof si had verlicht geweest vanden h. geest, een tyt van iaren veel menschen had geleert, die daerbi bedrogen waren. In denwelken de voorscreven here Jan van Ruusbroec claerlyc thoende, dat in hem was die geest der wysheit en der stercheit, want hi hem nyet en ontsach enich ontmoet van sinen wedersaken, noch en was oec bedrogen metten decsel der valscher lere.

Ende ic derre nochtan metter waerheit segghen dat na die experientie oft ondersueken, dat ic daer af mocht hebben, dat die voorscreven valsche schriften scenen alsoe bedect van buiten met enen clede der waerheit, dat luttel iemant ter kennisse van haerder bedriechlycheit had connen gecomen dan bi hulpe desgheens, die alle werheit leert ende verlicht die verstentenis der oetmoedigheit.

Pomerius

Leven van Jan Ruusbroec
Kon. Bibliotheek, Brussel,
Hs n[r] 11988

I

WE zijn niets zonder Minne, maar Minne is niets zonder ons. We zijn er om de Minne en Zij is er voor ons.

Waarom dan in wanhoop verkeren, mijn goede vrienden ? Laat soms de Minne op haar wachten ? Geeft soms het heil van 't gebed u geen voldoening meer ? Is zelfkastijding u dan geen balsem meer voor uw dorstige zielen ?

Waarom hoor ik uw zang niet meer ? Zou Vrouw Erbarmen u ook het zingen hebben afgeleerd ? Luistert dan toch naar mijn lied, want Vrouw Erbarmen heb ik steeds misprezen, om uitsluitend het Hooglied der Minne te huldigen. Uw zielen zijn de snaren van mijn zang, die tot in de eeuwigheid zal blijven natrillen. Maar de Minne heb ik niet altijd bezongen, want de Minne heb ik niet altijd in mijn leven kunnen ervaren. Er is inderdaad voor mij ook eens een tijd van schuimleven geweest : het was de tijd van mijn jeugd. Die jeugd is één roes van onbevangen genieten geweest, met klatergoud van festijnen en eindeloze danspartijen op 't wufte geluid van trommel en fluit. Ganse nachten heb ik met fuivende vrienden doorgebracht, terwijl verleidelijke nimfen, met gloeiende blos en druivedronken, heel naakt,

ons met geile bedoelingen op lage bedden, diep als schunnige dromen, uitstrekten om ons tot de zonden des vleses te noden.

In de badstoven onzer goede stede heb ik hele dagen vertoefd, er me wulps vermeiend in de vele genietingen die er een onbekommerde jeugd kwistig worden bedeeld. Eerloze uren heb ik er gesleten met de zelfvoldaanheid van een al te wereldse freule die meende 't hoogste geluk in pand te hebben genomen, zonder dat een enkele bevrediging haar zou worden geweigerd.

Bij mooie lentedagen of onder zomerse zonnen ben ik dikwijls, in galant gezelschap, in de buurt van 't lommerrijke Zoniënwoud op valkenjacht uitgetogen, om dan bij valavond in landelijke kroegen te vertoeven, er de ganse nacht in overdaad verspillend tot bij het eerste zonnegloren van de volgende dag. Triomfen van vuile pret en plompe lach waren het hele nachten door in het licht van de maneschijn, die zich kwistig in zilveren misten over de velden uitgoot. Het was slechts wanneer de natuur reeds juichend om ons heen ontwaakte dat onze schorre kelen eindelijk zwegen en onze wankele benen de al te lang verschoven rust opzochten.

Waarlijk walgend waren die nachten, beneveld door verbrassing van alle slag, maar onuitsprekelijk heerlijk en lekker als wijnschuim vond ik ze in de roes van mijn jeugd.

Andere dagen nam ik met hoofse voornaamheid deel aan zeer geleerde en dubbelzinnige disputen over de natuur en de wendingen der wereldlijke minne, die we dan naar zuiderse leest wensten in te richten, om nog voornamer en pedanter te doen. Belachelijk, ja potsierlijk was deze geveinsde voornaamheid, want we wisten maar al te best dat ons „wijsgerig" dispuut ons toch uiteindelijk in de bedstede van een onzer tegenstrevers moest brengen, om er enige van de vele manieren der aardse minne op de dierlijkste wijze te nutten, te ervaren en aldus te huldigen en te bezegelen.

Met de kostbaarste, nieuwmodische klederen, en beladen met pronkerige juwelen, heb ik me eveneens getooid om een pralerig tornooi bij te wonen. Als een kaartenspeldame hield ik me stijf en fier op het verhoog, te midden mijner naijverige en preutse vriendinnen. Maar zodra er bloed in het strijdperk vloeide, bezat ik mezelf niet meer, want dit bloed jaagde mijn zinnen op, om me onmiddellijk in een bronstig ijlen en hijgen te brengen. Met mijn beide handen greep ik dan mijn borsten waarvan de puntende tepels als bezeten waren van de geilste strelingen. In mijn ingewanden was het alsof ik zou bevallen. Ik kneep dan mijn ogen dicht en de geur van 't verse, warme mannenbloed maakte me dronken. Het is zelfs gebeurd dat ik in bezwijming viel, zo hevig was de bronstige brand in mij...

Op de zeven heuvelen van de stad ging ik graag in mijn loomheid het schouwspel der

nijvere stede van een der talrijke moestuinen of wijnvelden uit gadeslaan, maar geen enkele heuvel was me zo vertrouwd als de Galgenberg, want daar kon ik lang het krijten van de gieren als hemelse muziek in mijn hart opvangen. De uitwasemingen der zich ontbindende lijken, die er aan de galgen hingen, waren mij eveneens liever dan de fijnste oosterse geuren!

Ik hield van al hetgeen naar verdorvenheid zweemde en dikwijls uitte ik de wens, al was het maar voor een poos, een dikke, vuile en harige spin te mogen worden of een venijnige adder, een bloedzuiger of dies meer, een *mantis religiosa,* waarvan de gruwelijke koppeling me een benijdenswaardig gebeuren leek. Ik riep heel de fabelachtige bestiaris op, die dan mijn vrienden deed walgen en met schrik belaadde, om me eindelijk in het beeld van de basiliscus te verdiepen, omdat dit wonderbaar beest alleen reeds door zijn giftige blikken de mensen kon doden.

Ach, had ik toen maar een basiliscus kunnen worden, hoe overdadig gruwelijk ware ik niet met mijn evennaasten geweest...

Een echte feeks was ik, een feeks getooid met de kostelijke bekoring van een overdadige jeugd. Ik was de mooiste, de heerlijkste jonkvrouwe die men kon vinden, wel twintig mijlen in het rond. Van heinde en ver kwamen de edelste ridders me ter hand staan. Maar al te dikwijls is het gebeurd dat twee mededingers voor mij in een bloedig krijt zijn gesprongen.

Doch steeds heb ik ze met minachting bejegend, want geen man heeft me ooit door zijn warme, brandende liefkozingen kunnen weerhouden, geen enkele is me in het spel der liefde de meerdere geweest, want nooit heb ik gegeven, steeds heb ik genomen en kwistig verbrast... De zonde woonde in mij. Ik was de zonde zelf en het levend symbool van al hetgeen laag is, en vuig, en verwerpelijk in de menselijke ziel...

En toen zijn ommekeer en boetegang gekomen en is al het slechte in mij, als een wonder, tot hemelse Minne opgeklaard. Mijn hatelijke ziel is in een reinigend bad van zelfkastijding tot zuiver kristal verpuurd, terwijl mijn lichaam als een gebed van verrukte vlammen in God is opgelaaid.

Maar luistert allen, mijn trouwe volgelingen, naar 't verhaal van dit heugelijk gebeuren:

Weer was het een zonnige zomerdag, vol aardse zaligheden, en met enige vrienden, begeleid door trommel- en fluitspelers, waren wij naar 't Zoniënwoud getogen, om er te gaan genieten van de frisheid onder de hoge beukenbomen.

In 't malse gras ener delle gezeten, dronken we gouden wijn uit vaders wijngaard geperst. Die wijn dronken we in fijne kristallen roemers die schitterden en tintelden in de zon, als overheerlijke juwelen. De roes fladderde reeds in nevelende wiekslagen voor onze ogen en de wereldse geneugten der liefdespelingen lachten

ons toe. En toen is het groot wonder geschied.

Een bovennatuurlijk gebeuren was het, en zo onverwacht, zo ondoordringbaar, onverklaarbaar magisch... Mijn volle wijnroemer is plots heel lichtend geworden en een ster gelijk, die flitsend straalde en verblindend was. Mijn roemer was een smeltkroes geworden, zodat de wijn er in een oogwenk aan 't koken ging, om van goud in karbonkelrood te veranderen en dan eindelijk tot bloed te verkoelen, bloed dat in mijn roemer aanzwol, overliep en mijn handen met zwoel vocht kwam besproeien. Na een poos waren mijn brocaten klederen eveneens van 't steeds aanzwellend bloed doordrenkt, terwijl de fijn-groene weide door karmijnrood zwenkgras overwoekerd werd.

Het werd als van een apocalyps... en verschrikt-gillend sprong ik recht, terwijl mijn vrienden al huilend wegliepen en hun paarden angstig briesend wegstormden. Een diepe duisternis streek toen over mij heen en zware regendruppels kwamen met doordringend geweld op mij neer. Bliksemschichten en donderslagen herschiepen de delle tot een hel van brakend vuur en razend gehuil. De regen sloeg in striemende geuten om mij neer en een ijzige kilte, als van uit de diepste onderwereld aangespoeld, ging door mijn lichaam heen en drong me langs alle poriën binnen. Ik beefde en sidderde èn van angst èn van koude, maar als een boomtronk vastgeankerd in de aarde, bleef ik daar, de beide handen voor de ogen.

Hoelang ik aldus gebleven ben, kan ik onmogelijk zeggen. Een hele eeuwigheid is het echter voor mij geweest. En toen is plots weer een grote stilte over heel de delle gekomen, een stilte zo zacht strelend en zalvend als engelenmuziek.

Verlegen gingen mijn ogen weer open, maar de duisternis was gebleven en het is in die nacht dat, van het andere uiteinde van de delle uit, een fladderend licht verscheen, een licht dat snel naderde en een blanke vogel bleek te zijn, een gehoornde vogel met een staart die wiegelde en kronkelde als van een paradijsvogel. Heel zacht kwam de vogel rond mij gezwerkt om mij te wenken, en ik begreep aanstonds dat ik hem volgen moest.

Een witte hengst, al even maagdelijk als de vogel, kwam toen uit het kreupelhout, opdat ik hem bestijgen zou. Ik werd als door een gebiedende macht in het zadel getild en met de witte vogel vooraan reed ik aanstonds door het stille woud weg. Langzamerhand begon nu de duisternis te wijken voor een jong en nieuw zonnegloren, en duizenden fijne geuren stegen van de aarde op. Ze waren als een verpurende arbeid voor mijn zinnen die verwend waren door muskus en andere wufte oosterse aromen.

In het nieuwe licht bleek alles rond mij nu een nieuwe kleur te hebben en mijn kleed van zwaar brocaat, dat daar zo even nog met bloed was bemorst, was nu sneeuwwit en als uit het fijnste, lichtste linnen geweven.

De draf van de witte hengst was sneller geworden en mijn blonde haren, die zich hadden losgewrongen, golfden als weelderig koren in de wind, in een wind die waaide van uit mijn diepste zelf, ja, van uit mijn hoogste geest die door de luchten vaarde.

Onze tocht, met de gehoornde vogel vooraan, ging nu stedewaarts, de richting van de zevende heuvel op, waar het steen van vader in de weer hoogzomerse zon stond te blaken.

De briesende hengst bleef voor het steen halt houden, terwijl de gehoornde vogel met zijn snavel driemaal op de zware eikendeur tikte, en het was als van een æolische harp wat de echo mij bracht... De deur ging langzaam open. Door de lage gewelfde gang liep de hengst, in een korte draf, naar 't uiteinde van het binnenhof, tot vlak bij de eretrap, waar een schildknaap, geheel in 't wit uitgedost, op mij stond te wachten.

De schildknaap hielp mij eerbiedig uit het zadel en zodra de hengst zich van zijn last voelde ontdaan, rende hij in een dolle vaart weg, en als een vuurpijl verdween hij aan de horizont, in 't zonnegoud opgelost.

Voorafgegaan door de gehoornde vogel besteeg ik statig, en als in een droom, de brede eretrap. De deur ging stil voor mij open en een stem, helklinkend als van een klok is dan door mijn ganse lichaam getogen, om me ten slotte in het oor te fluisteren dat vader plots heel ziek was geworden, dat hij voorzeker dood

ging en dat hij sedert van morgen naar mij had verlangd, zo diep-vurig, dat zijn verlangen wonderen had kunnen verrichten...

Hij had de charadrius, die aan zijn geest was ontstaan, naar mij uitgezonden, samen met de blanke Sleipnir van zijn heiligste doodverlangen. En nu begreep ik welke wonderdieren me in de delle waren komen noden tot de heiligende liturgie, die zich plechtig en geheimnisvol afspeelde in vaders witte pronkkluis.

Vader had naar mij verlangd... Was dit echter niet het hoogste wonder van deze heugelijke dag? Hij, die nooit naar mij had gevraagd of uitgezien, en die me steeds in 't wilde had laten opgroeien met de vele verleidingen van een warme jeugd in mijn meisjeshart! Vader had naar mij verlangd en hij had me de witte charadrius, samen met Sleipnir gestuurd... Ik wilde nu onmiddellijk bij hem, om hem te omarmen en hem te zoenen, om hem te zeggen: „Vader"... Zoals het een kind betaamt, met vroomheid en liefderijke erkentelijkheid in de bevende stem.

Door de charadrius voorafgegaan, ben ik dan gekomen in een lage, grote, geheimzinnige kluis, die ik tot dan toe nooit had betreden. De muren waren witgekalkt, met hier en daar een rood hiërogliefisch of kaballistisch teken, en zwarte en witte tegels waren er als een hiërofantische vloerbekleding. De tegels waren aldus geplaatst dat ze een doolhof vormden met de geheimste bedoeling bedeeld. Links en rechts

tegen de wanden, waren er vrienden en magen, in wit overkleed gehuld, op lage banken gezeten. Allen waren ingetogen en prevelden onbegrijpelijke woorden als van een litanie die van oudsher bij deze plechtigheid behoorde.

Aan het uiteinde van deze lange kluis, die wel een zaal kon zijn, was mijn vader op een zilveren katheder gezeten. Hij tuurde voor zich uit, naar links gekeerd en keek door een groot open raam de wijde velden in. De witte vogel was thans in de nok van de katheder en ook hij tuurde langs het raam de verten in. Dit hele tafereel ontroerde me zo fel, dat ik weldra niet meer wist wie of wat ik was. En ik stond daar als een klein kind dat verwonderd opkijkt naar de eerste sneeuw die door de wind wordt opgejaagd.

Ik wilde plaatsnemen, heel achteraan in de kamer, en in stille verwachting de liturgie van dit gebeuren volgen. Ik zag daar mijn vader zitten. In wit hermelijn was hij gehuld en boven dit hermelijn uit stak moede zijn kale hoofd met de grijze kroon van overgebleven haar. Zijn hoofd tekende zich majestatisch af op het zilver van zijn katheder. Zijn adem steeg in witte damp, als bij vriesweer. Van op mijn plaats zag ik scherp het gans tafereel dat daar zo eenvoudig en toch zo bevangend op iedereen inwerkte. Ik was als verlamd door een onverklaarbare gewaarwording bij het stille gebeuren in de verwachting van de Dood die komen moest.

Alle aanwezigen keken thans met ondervragende ogen naar de charadrius, die zich in zijn grote witte vlerken hulde, alsof hij voor eeuwig wilde inslapen, zonder zich verder om vader te bekommeren. Zou vader dan door de onverschilligheid van de vogel tot in de eeuwigheid moeten wachten, of zou hij vaders kwaal door zijn open snavel in zich opnemen, om ze in de heetblakerende zon te laten wegflakkeren, of wel... o zege ! zou de vogel eindelijk toch de uiteindelijke overwinning in de Dood bevestigen ?

Met angstig vragende ogen keken wij allen naar de vogel, maar hij bleef ondoordringbaar in zijn geduldig lotsgeheim...

De witte schildknaap had me teken gedaan dat ik naast mijn vader moest komen zitten en aan zijn rechterzijde zetelen. Heel voorzichtig en als glijdend over de wit-zwarte vloer, trad ik naar voren, om aan vaders voeten te gaan hurken en in mijn beide handen nam ik zijn koude, verlamde rechterhand tegen dewelke ik vurig mijn brandende en bevende lippen drukte. Een traan moet uit mijn ogen gerold zijn, ik weet niet juist meer... maar toen heb ik plots begrepen hoe innig ik hem liefhad.

Vader keek strak voor zich uit, het zonnige landschap in. Hij verroerde niet. Hij sprak niet. Maar hij keek voor zich uit... en wachtte.

Ja, hij was in de verwachting van de Dood, van zijn eigen Dood, die van het landschap uit tot hem moest komen, 't en zij de charadrius...

Maar voor hen die de geheimzinnige tekens op de muur konden lezen, stond er heel duidelijk geschreven dat het grote, verlossende uur nakend was, en onafwendbaar.

Hoe vaders dood mocht worden, wist ik niet. Hoe deze er kon uitzien, was me een geheim en nochtans keek ik nu eveneens de velden in, naar de Dood die komen ging. Ik zou hem wel van ver herkennen, want nu voelde ik langzamerhand dat de dood van mijn vader me sedert altijd vertrouwd was, alhoewel tot nu toe ondoordringbaar als een sacrament.

Vader was in de verwachting van zijn Dood en ik begreep dat ze niet als een smartelijk gebeuren mocht worden beschouwd, maar als een serene oplossing in iets hogers. Vader ging niet dood, maar hij was in de verwachting van de Dood, van de Dood gebouwd naar de gestalte zijner eigen onsterfelijke wezenheid.

Ik begreep dat de Dood voor mijn vader een nieuw geboren-worden betekende, dat hem naar een nieuw en hoger leven moest voeren. Die Dood was van mijn vaders nietzijn en leefde dan ook van mijn vaders niets. En nu begreep ik plots waarom mijn vader me van jongsaf èn van zijn nietzijn èn van zijn Dood had gesproken, ze beiden steeds lovend, om ze beiden sedert altijd in zichzelf te bezitten en te voeden, als Prometheus zijn arend...

In de lage ruimte der pronkkluis ging de innerlijke liturgie van de vrienden en de magen haar gang. Niets zag men van die liturgie,

maar ze was er aanwezig : heel diep inwerkend, en men hoorde ze, en men voelde ze in zichzelf, van het Introït van de Genesis van de innerlijke mens af, tot de verheerlijking van elk der zeven sleutels die de Tempel van de Dood in eenieders mystieke ziel opengrendelen.

Men hoorde nu rond mijn vader de ijzige stilte der Verwachting... o de pracht van deze herschepping ! En nog koortsachtiger hield ik mijn vaders hand in de mijne, allebei mijn ogen op het landschap gericht, dat zo vol aan onbeschrijfelijke, diepe weelde was.

Tot nogtoe, alhoewel ik hem nog niet had zien opdagen, had ik nooit zo diep de wezenheid van de Dood aangevoeld. Nu begreep ik zeer duidelijk dat de Dood een louterende mogendheid was, vol reine berusting, een berusting die ons komt van het heiligend gevoel zich stervend te voelen leven en langzaam te verhemelen...

De innerlijke liturgie van de Dood bleek nu stilaan ten einde te lopen, want de charadrius, die tot nogtoe onbeweeglijk was gebleven, begon zijn vlerken open en dicht te slaan, om dan plechtig en statig zijn vlucht te nemen langs het open raam, in serene deining, heel hoog... zonnewaarts.

Amper was de vogel uit de zaal van de liturgische verwachting, of er werd zwaar en langzaam op de deur gebeukt, en in de verte begonnen aanstonds de klokken over de ganse stede te luiden. En de slagen op de deur zelf klonken

als het statig-moeë getamp van een doodsklok.

Iedereen in de kamer was nu vol eerbied rechtgestaan, en vader gaf teken, dat men de deur zou openen. Een oogwenk van verwachtende stilte, en toen werd het een zeer zacht geruis van een aankomende stoet jonge maagden, geheel in 't wit gekleed en beladen met volle armen rode en zwarte anemonen. De stoet betrad de kluis, terwijl een ruiter met gouden harnas, en stralend als een zonnegod, die gezeten was op de witte hengst die me in het Zoniënwoud was komen halen, uit het zadel trad. De pluimen van zijn helm raakten de lage gewelven van de kluis, toen hij tot voor de troon van mijn vader kwam. Knielend viel hij neer om mijn vaders tabberd in volle ootmoed te zoenen. Maar dan, weer rechtstaande, trok hij zijn gouden zwaard uit de schede, om mijn vader in majestatische bewoording, en met echt vorstelijke gebaren, tot ridder te slaan...

„Ik maak U tot Ridder van de Dood, Heer," sprak hij tot mijn vader. „In naam van ons aller Meester, neem ik U op in de grote gemeenschap van hen die de mens in zich hebben overwonnen, om het Verscheiden in volle deemoed te ontginnen. Kom, Heer, en geef me het erepand van uw ziel, opdat ik ze zou kunnen neerleggen in 't Empyreum van de Gelukzaligen."

Terwijl hij sprak, stond mijn vader recht, stralend van het innerlijke licht dat hem plots bewoonde. En het was als de transfiguratie van

mijn vaders stoffelijk hulsel ; het werd als zijn hemeling en zijn uiteindelijke goding. Maar uit aarde gekneed, bleef hij echter tot de aarde behoren, zodat hij nu langzaam, na zijn lichtende verheerlijking, te gronde zeeg, om zijn aardse menszijn met het hemelse te verwisselen.

Nu mijn vader daar onbeweeglijk lag en reeds dood was, boorde de gouden ridder met zijn gouden zwaard naar het hart van zijn aardse hulsel, en een bloedfontein borrelde naar omhoog terwijl de officiërende schildknaap de kristallen roemer, die ik in de delle had achtergelaten, naar het gulpende bloed uitstak, om het tot de laatste druppel op te vangen.

„Drink nu uit de graal," zei de gouden ridder, en het was tot mij dat hij zich richtte, „drinken moet je dit levenssap om heilig te worden en als waardige dochter van een grote vader het nieuw leven tegemoet te treden. Dit levenssap zal je van je talloze bezoedelingen van binnenuit reinwassen. Drink."

Bevend trad ik nader. Met toeë ogen nam ik de graal in ontvangst en koortsig dronk ik hem in één teug leeg.

Ik weet niet meer wat er toen gebeurd is, maar ik moet, dronken, buiten de geest zijn geraakt... En het is in mijn bedstede dat ik terug tot het leven ben gekomen. Twee serafijnen waren aan mijn hoofdeinde gezeten en twee aan mijn voeteinde, en alle vier zongen ze een wonderbare muziek, zoals ik er voorheen

nooit een had gehoord, zo zoet en zacht was ze. Ze was als de muziek der sferen die me voortaan zou wiegen.

Ik was een andere vrouw geworden, die met nieuwe ogen de wereld bekeek en die alles met de wijsheid van het gedronken levenssap zou ervaren en tot diepere weelde opvoeren. Van toen af heb ik nog slechts de hogere regionen van de mens bewoond, om te beginnen met het doodserlangen en te eindigen met de weelden van de Godschouwing.

Daarop zal ik verder en uitvoerig terugkomen, mijn getrouwe volgelingen, om U thans nog slechts te zeggen dat de liturgische dood van mijn vader, overal in onze goede stede, als een mirakel van sint Machiel werd geloofd, want iedereen had in de gouden ridder de schutsengel der stad menen te herkennen.

Maar ik, ik weet wel anders... Het geheim moet ik echter bewaren, tot wanneer andere mensen waardig zullen worden geacht op hun beurt de Graal te ledigen en in de gemeenschap van de Ridders van de Geest te worden opgenomen, in afwachting dat ook zij, elk om beurt, tot Ridders van de Dood zullen worden geslagen.

Maar thans is het uur mijner dagelijke oefening in de Geest gekomen. Ik wens U dan ook goed heil op de wegen van de goddelijke Navolging, in uw diepste zelf, en tot de hoogste volmaaktheid toe.

II

HET leven is van onze dromen, maar onze dromen reiken veel verder dan ons leven, daar ze in het diepste van onze werkelijke ziel wortelen. Onze ziel straalt uit Godesziel, want al hetgeen straalt komt van de hoogste Ziel. Ziel in de Ziel : god in God, en Minne als het bindend vuur van hun veelomstreden wezenheden.

De Minne, ze komt en ze gaat, ze is als de zon. Ze is van de krankheid der ziel en als een eindeloze zwangerschap, zonder uiteindelijke verlossing, en toch komt steeds de Minne als ebbe en als vloed in de nacht van de ziel.

Komen en gaan is het lot van de Minne, eeuwig. Verbeiden, steeds verbeiden, ach, en waarom nooit stil staan, zoals de Ster eens stil bleef staan ?

De mens dient in ons overwonnen te worden. Maar wie heeft er ooit van deze overwinning gehoord, die is van het hogere nietsworden in ons ? Uit de hemelse Maagd is de diepste bron van dit nietsworden geboren, opdat het zou kunnen besloten worden in het kleine Hofje, waar destijds de vele bloemen van de Minne geplant werden, en die daar thans in volle weemoed van wijsheid tot witte bloesems van zijn

en nietzijn opengebloeid zijn. De hemelse Maagd in ons heeft dan onze late zielen bevallen en van overal zijn de nevelen over ons gekomen, zodat we thans in volle rust kunnen bidden :

„O God, vergeef ons indien we Uw Hel met de vele sieraden onzer meest gruwelijke verbeelding hebben getooid, om van de eerste hellekringen uit naar verdere cirkels over te waaien, waar nog slechts de verschrikkingen van onze haat tot Uw uiteindelijke gestrengheid zouden huizen.

„In Uw Hel, o God, hebben we het slechte vuur van onze zielen aangestoken en er de vele kwellingen der zonden in geworpen, opdat de aarde eindelijk bewoonbaar zou worden voor de reine gemoederen die hoger snakken dan de modderpoelen van de dagelijkse verdoemingen.

„Uw Hel, o God, is van ons niets, en zij is in ons niets, zoals de twee andere woonsten van het hiernamaals die de Kerk ons heeft geschonken, om binnen de perken van haar schamele theologie te blijven.

„Maar uw Serafijnen, o God, hebben ons de diepere orkanen van Uw hoogste Godzijn onderwezen en thans kunnen en mogen we tot U spreken, niet als arme en nietige schepselen tot hun Schepper, maar wel van beeld tot evenbeeld en van pool tot tegenpool. Twee tegenpolen zijn we, God, twee polen die elkaar tot het werkende leven oproepen... Onze pool is van U, o God. We leven in U, en alles wat van

onze volheid uitstraalt is van U, maar dan ook voor U, want indien we niet zijn zonder U, is U ook niet zonder ons..."

„Heiligschennende, zelfs Godschennende hoogspraak is dit alles," zal de Kerk me in 't gelaat werpen, want ze is onfaalbaar in haar mensenvernedering, daar ze slechts deemoedige slavenzielen kan dulden. Door list en misprijzing, door laster en schandvlekking zal ze mijn woorden dood krijgen, zoals ze reeds met meester Tanchelm's woorden heeft gedaan. Maar U, God, U bezit de schijnwijsheid der theologanten niet en U begrijpt me dan ook. We spreken van beeld tot evenbeeld, van pool tot tegenpool. Onze woorden zijn van ons beider grootheid en kunnen elkanders licht ook best verdragen...

„Uw Serafijnen hebben me geleerd hoe in het Boek Genesis te lezen, zodat ik thans in volle kennis van zaken van 's werelds oorsprong kan spreken, evenals ik, dank zij uw Serafijnen, over tal van andere hogere problemen waarheid kan verkondigen, zonder me daarom op het ijdel gepraat van schoolse geleerden te steunen. Heel wat heb ik van uw Serafijnen in de geest ontvangen, zodat ik thans mijn gang kan gaan, zonder naar betweters om te kijken.

„Thans weet ik dat de mens een sterfelijke godheid is, terwijl ik eveneens kan getuigen dat de dood slechts een attribuut is van het eeuwig leven. Wanneer ik dan ook zeg dat de mens een sterfelijke godheid is, beweer ik in

feite dat de mens, door zijn sterfelijke natuur, van trede tot trede een steile trap bestijgt, een trap die hem tot de uiteindelijke volmaaktheid in zijn Schepper opvoert. De dood is geen vernietigend iets, want in het heelal gaat niets van iets tot niets.

„De verwezenlijking van mijn werkend leven is U, God, en de verwezenlijking van het wereldgebeuren in het eeuwig leven. De wereld, in zijn gebeuren, is van de aarde en de aarde is van de hemel, terwijl de hemel op zijn beurt van het eeuwig leven is, als verwezenlijking van de hemel in de hoogste betekenis van de mens. Die betekenis van de mens ligt in zijn ratio, zijn ratio in zijn ziel, en zijn ziel in de geest. Maar de geest kan zonder zijn lichaam niet verder, want zijn geest dringt langs alle poriën in zijn lichaam binnen, gestalte gevend aan het bloed, dit bloed dat in alle uiterste uiteinden van het vlees vloeit, zodat ten slotte de geest het lichaam draagt en het bloed de geest zelf is. Doch er dient eveneens geweten te worden dat de geest niet door middel van het bloed leeft, noch het bloed door middel van de ziel, want het bloed is slechts de bepalende kracht van het aardse leven en het is zodoende alléén van de aarde, terwijl geest en ziel, zij, van de Schepper zelf zijn en dan ook van zijn vormende en scheppende Wil leven. Geest en ziel zijn één in de Schepper en het leven in Hem, zonder ons zelf, van zijn eeuwige wijsheid in ons. Maar wij, mensen, leven we ten

slotte niet eveneens buiten en zonder ons zelf, in God ?

Tot daar echter mijn wellicht ontwijdende bewoordingen van hetgeen boven de woorden staat, om U thans van de staat van Genesis te getuigen en U te zeggen dat de mogelijkheid van gebeuren reeds te lang onvruchtbaar was gebleven, toen eindelijk de Verkondigers van het Leven aan de Schepper zijn werkende taak kwamen melden :

„Wij bidden U, Heer," waren hun woorden, „te willen schouwen naar al hetgeen in uw scheppende Hand berust, maar dat, tot nu toe, nog niet tot de vruchten der Schepping werd opgeroepen."

Bij die woorden kwam een glimlach op het gelaat van de Schepper en aanstonds ontviel aan zijn Hand het wonderbare werk van de Schepping.

Al het lichte en etherische kwam naar boven, terwijl het zware als fundament tot het water zou dienen. En alles werd door het vuur gescheiden en als door zijn geest tot het leven opgeroepen. Zodat de Wijze der Wijzen terecht heeft mogen schrijven : „Het is niet God die het Al in zijn Schoot heeft verwekt, maar het Vuur dat steeds aangaat en dan dooft, om nog hoger op te laaien, het Vuur dat steeds wordend is en dat steeds en steeds zichzelf in het andere tot zichzelf bekeert".

De hemelen begonnen toen om de aarde te wentelen en de hemellichamen in de duisternis-

sen te schitteren, zodat het licht geleidelijk uit de Hand van de Schepper over het heelal neerstreek. En de viervoetige dieren, zowel als de zwemmende, de vliegende en de kruipende kwamen tussen het jonge struikgewas te voorschijn of te midden van de dichtste oerwouden, en de bloemen begonnen te bloeien en de vruchten te rijpen.

Eindelijk kwam toen de bekroning van al dit scheppende leven met de verschijning van beide geslachten in de mens ; en man en vrouw werden geschapen om in de geest van de Schepper te heersen en zijn werk naar zijn Geest in hun geest te beëindigen. Hun geest werd als een hechte bron van schepping, zodat alles uit die bron kon opwellen, en het goede en het kwade, en de arbeid van de handen, en de rust na het spel, en dan ten slotte de goede liefde tot het vlees die bevruchtend is en die de generaties, van schouder tot schouder, door de eeuwen heen, tot het heden heeft gebracht.

Aldus zag de scheppende Daad er ten eersten dage uit, maar niet alles kwam van de Hand van de Schepper, want veel, heel veel ontsproot verder én aan zijn Woord én aan zijn Glimlach. Zo is het dat de Schoonheid werd geboren van het licht dat uit zijn Glimlach straalde, en de Schoonheid gaf het leven aan de kunsten en ze schonk hen de vele mogelijkheden het werk van de Schepper naar waarde te loven en naar de Geest van de Schepper zelf te verheerlijken.

Voorts schiep het Woord van de Schepper de

ziel van de mensen, alsook haar hechtste oerwoonst, opdat niets in het heelal levenloos zou blijven. Ten slotte in zichzelf en door de Wil van de Verkondigers van het Leven bevrucht, schiep hij het onafwendbaar mysterie van de hemelse harmonieën met hun wentelende planeten ter beduidenis van de Dierenriem, die als macrocosmos de microcosmos van de mens zou beantwoorden.

Aldus kwam de Schepper er ook toe zijn Wijsheid in het leven van de getallen te bevestigen en de taal van de getallen doorheen heel het geschapene te strengelen, opdat alles in enkele tekens zou kunnen omschreven worden en begrepen.

Maar ik loop hier ver vooruit op het werk van de Schepping en zou in feite hebben moeten beginnen met een uitweiding over wezen en natuur van diegenen die ik de Verkondigers van het Leven heb genoemd en die niets anders zijn dan de engelen van de hoogste Rei, die zetelen in Gods Raad en zijn geboden sterken. Het zijn de Serafijnen, Cherubijnen en Tronen, waarvan men de diepere eigenschappen in de wijze geschriften van de Areopagiet kan lezen.

De Serafijnen zijn het Licht, maar ook het verterend Vuur. Ze zijn onbekommerd en hemels, en ze snakken naar al wat hartverzengende liefde is. Hun hartstochtelijke weelde baart in beelden en vlammende woorden. Ze verheerlijken en verwarmen al de lagere essen-

ties, die ze met hun bloed verhogen om ze tot hun eigen heerlijkheid te doen oplaaien. En dit louteren verzengt alle gedachtenis aan lagere liefde, doen of laten, om de door hen bevruchte wezens in lichtende voornaamheid van alle aardse kleinheid te bevrijden.

De Serafijnen zijn de warmte van de Minne. Ze vergezellen dan ook steeds de minnende zielen op het enge pad dat godewaarts leidt. Ze zijn de lichtbakens en de tekens die wenken en leiden, die het goddelijk licht tot in de verste uithoeken van de mens bestendigen om het in serafijnse liefde te vermenigvuldigen en elke vuurgenster aan het onontbeerlijke geschikte deelachtig te maken.

De Cherubijnen zijn te midden van de hemeltransen verheven om er Gods gelaat te kennen en te verheerlijken, en om er het licht dat uit dit gelaat straalt in zijn allerhoogste pracht te bewonderen en tot in de ongeschapene schoonheid van alle zijn te huldigen en te loven. Ze bezitten de jongste sprankels van Gods Wijsheid en boetseren dan ook hun wil naar Gods opperste Geneugten, om die Geneugten aan de lagere essenties kwistig als een allesverzadigend manna uit te delen. Ze zijn zijn Vloed, maar ook zijn Ebbe.

De Tronen zijn hoogste heerschappij, want ze zetelen boven alle aardse gebondenheid en leven van de tucht die door Gods wil tot in het oneindige wordt uitgestraald. Ze dragen Gods geheimenissen, ze dragen de Godheid zelf,

om ze overal te verkondigen, tot in de laatste zintuigen van de mens. Ze zijn de tolken van Gods leven en daarom dan ook de eigenlijke en uiteindelijke Verkondigers van het Leven.

Maar het Leven is niet alleen van God, noch van zijn hogere Verkondigers, maar ook van de Mens. Ja, van de Mens, 't is te zeggen van de Mens die weet, en die weet dat het niet alleen Hij is die een schepsel van de scheppende Wil is, maar dat God eveneens een schepsel is, geboren uit zijn eigen, schamel mensenwoord... Slechts een hersenschim, een mooie, hartverterende chimera is dan die God, een chimera die de bergtoppen in het diepste zelf van de mens doet ontwaren en die de kraters zijner zielsvulkanen met de scherpste kleuren van ongenaakbare weelden verlicht. Deze chimera wordt dan met al de menselijke deugden beladen en steeds opwaarts tot in de hoogste lichttransen opgejaagd, om er in volle pracht te tronen te midden van het Empyreum der menselijke dromen, en omringd door zijn reien Engelen en Gelukzaligen, als een Tyran te midden van zijn onderhorigen...

God is de wil tot macht in de ziel van de schamelste sterveling. Hij is zijn uiteindelijke toeverlaat en zijn schild tegen de angsten van de wereldstilte. Hij is de veilige haven. Maar de Godheid is eveneens het opperste sieraad van de wonderlijkste geneugten in de geest van de mensen die volgens de hoogste geboden van hun innerlijk leven opbloeien. De Godheid is

de trots van het mensdom en haar heirkrachten zijn de Verkondigers van 's mensen koenste en beste betrachtingen, en die Godheid huist niet boven, maar in ons, in het diepste diepe van ons eigen wezen.

God, een chimera in ons ?

Ja, en waarom niet ? Wijzelf, zijn we geen chimera's in het diepste diepe van onszelf ? Alleen het heiligend warme bloed, dat we in onze aderen voelen vloeien, als het hoogste pand van het Leven, belet ons voor immer in het niet te verzinken...

Edoch, hebt U reeds het bloed van God zien of voelen vloeien ? We kennen wel het graalsymbool, maar dit symbool komt dan van ons eigen bloed, omdat Gods bloed van ons eigen bloed is en in ons bloed als de hoogste sublimatie van dit bloed opgaat.

Laat ons dan ook nooit of nimmer ons lichaam verachten, waarin dit bloed van God kan stromen en dan ook steeds stroomt.

„Lichaam ben ik, en het bloed van dit lichaam," kan de mensgeworden Godheid zeggen, en wij, op onze beurt, kunnen dan als gegode mensen antwoorden dat wij én van het Lichaam én van het Bloed van God zijn, en dan ook van zijn Geest en van zijn Zijn, en van zijn Woord...

„Zieken en stervenden waren het," verkondigde de wijze Meester van Röcken, „die verachtten lijf en aarde en vonden het hemelse uit en de verlossende bloeddruppels : maar ook

nog deze zoete en duistere giften namen zij van lijf en aarde !

„Hun ellende wilden zij ontlopen, en de sterren waren hun te verre. Toen hebben ze gezucht : „ach, dat er toch hemelse wezens waren om in een ander zijn en een ander geluk binnen te sluipen !"

Maar zij waren te ziek en te doodop, die zieken en stervenden, om deze hemelse wezens zelf te kunnen verdichten... En toen zijn de profeten en de godscheppende heerserszielen gekomen. In een weelde van woorden en beelden hebben zij het werk van de scheppende godheid tot de oermythen van de mensheid opgebouwd. De noodlijdende zielen hebben ze een Hemel geschonken, waar het leven kan worden ontvlucht, terwijl ze voor de zwarte en vurige zielen eveneens een Hel hebben geschapen, waarin alle kwaad zou worden bestraft.

In hun onuitputtelijke mildheid hebben die Scheppenden de hele kosmos geordend en in de ondoordringbare wetten van hun God geklonken. Een meesterstuk van heldhaftige verbeelding is het geworden. Men denke maar eventjes aan de Hemelbouw en -verhoudingen, waarin onze aarde het midden van het wereldruim is geworden, met de zeven schalen of bogen waarlangs Maan, Mercurius, Venus, Zon, Mars, Jupiter en Saturnus in eenparige beweging hun wenteling volbrengen. En dan hebben we als achtste boog de schaal van de vaste sterren en als negende de kristallen hemel waarin alle

puurheid en reinheid hun oerbeeld hebben gevonden, en waar de Engelen rond het Opperwezen zelf zijn geschaard. Hoe wonderbaar groots en plechtig is dit alles niet?

En de Skalden onzer voorvaderen hebben ons eveneens de Walhal geschonken, waartoe slechts de zielen van de koene helden toegelaten werden, van de helden die met het zwaard in de hand zijn gesneuveld. Deze Hemel van de helden is me natuurlijk het liefst, want wellicht ben ik van Walkurenaard en loop ik in de Walhal geen kans met de tamme zielen van slaafse mensen in contact te moeten treden, zoals het jammer genoeg het geval is in het Empyreum van onze al te goedhartige Kerk.

Van het grootse verdichtsel der Genesis heb ik hierboven reeds enkele woorden gewaagd, maar mijn dichterlijke verbeelding is waarlijk te klein voor de pracht van deze scheppende daad, die als een zang is die verder reikt dan de povere bewoording van de Schrift.

De godgeleerden, de theologanten zijn dan achteraf op de wereld gekomen om al deze wonderlijkheden in zeer ingewikkelde traktaten op te bergen. In zwaarlijvige in-folios hebben ze dit alles voor de nageslachten opgetekend en er zijn er zelfs bij geweest die de Tafelen der Wet hebben verkondigd, alsof ze van mond tot mond met de Godheid hadden gesproken. De theologische wijsheid is uit dit al geboren en van eeuw tot eeuw is ze tot een meer en meer ingewikkelde wetenschap geworden. Kerken

zijn er uit geboren met haar eigen ritualen en theologieën. Van Kerk tot Kerk is er geredetwist over de natuur en het wezen van hun respectieve Godheid, met verketterende vermaledijdingen aan alle zijden.

Maar laat ons niet langer stilstaan bij deze bespottingen van de Godheid, om de ware Godzoekers en Godschouwers tegemoet te treden. Indien tot nu toe de Godheid slechts als hersenschim in de verbeelding of in de geest van massa en enkeling heeft vertoefd, is Ze in het hart en in het bloed van deze begenadigde zielen tot werkelijkheid opgeklaard. In hen is God waarlijk God geworden, en met een stem die komt van andere wereldsferen uit, hebben ze bevend gepsalmeerd : „Ziel in Ziel en God in God, o allerzoetste geheimenis van ons bloedend bloed..."

Minne is het louterend teken van hun bloed. Maar Minne komt en gaat, en ze is als de Lente. Ze is van de krankheid der ziel, en als een eindeloze zwangerschap, zonder verlossing... Doch men kent de vrucht van deze zwangerschap en, zoals de vrouw het kind in haar schoot voelt leven, leeft God in de schoot van de godschouwende mens... Wie zal ooit durven bewijzen dat God slechts een schepping van de geest is, een chimera, vermits Hij daar in ons beukt en zwoegt, en Hij van ons bloed en van ons lichaam is? We gaan groot van de God die in ons leeft, en fier dragen we Hem door de wereld, Hij toch het hoogste goed en het uit-

eindelijk doel van ons waarachtig en allerdiepste zelf!

Maar gij, mijn trouwe volgelingen en toehoorders, gij zijt het waarom en het nut van al hetgeen ik hier neerpen. Gij zijt mijn verantwoording. Ik bid en smeek er U dan ook om, gelief mijn woorden in eenvoud te verstaan, om ze niet te draaien naar de wind der dagelijkse bevindingen. Ketters zullen ze wellicht klinken in de oren der doven, en zwart als de duistere nacht zal mijn godschouwing zijn in de ogen van de blinden. Maar ik weet waar ik sta. Ik sta rotsvast in de leer waaraan ik U deelachtig maak en die uit het diepste van mijn geloof komt. Geen schijnwijsheid is mijn deel hier op aarde, maar wel de Minne, en de Minne is het hoogste goed. De Minne komt en gaat, ik weet het, en misschien heb ik gesproken terwijl nu juist niet de Minne, maar de IJdelheid mij bezielde...

Diegenen die het beter weten en in de echte Minne opgaan, zullen me wel vergeven, indien ik slechts onzin heb verkondigd, en de anderen, ja de anderen, wat kunnen die mij deren? Ze zijn immers slechts de verachters en de verguizers van al wat goed en rein is en heilig in de mond van de Godzoekende en -schouwende zielen...

Gevolgd door U allen, mijn getrouwen, sta ik sterk en pal. Uw liefde is mijn voedsel en Uw vertrouwen het vuur dat mijn Zielebrand aanwakkert en oplaaiend verpuurt op 't steile

pad dat me, van goddelijke burcht tot goddelijke burcht, tot de hoogste top van de allesomvademende Minne leidt.

Alvorens U thans te verlaten, veroorloof me U nog te vragen steeds kuis en terughoudend in uw doen en laten te zijn en zelf in uw aardse liefde tot het vlees nooit iets anders in uw medeminnaarsbronst te betrachten dan een betere kennis van de God in ons. Weest geen beunhazen van de liefde, zoniet zoudt U ook nog de beunhazen van de Minne kunnen worden en daarom een gruwel in de ogen van uw en mijn God, en ver beneden de Weg ter Hoogte die U ten slotte naar de Vreugde des Paradijses dient te brengen.

Voor de kleine Senta.

III

WE zingen niet meer hetzelfde lied. Het is dan ook niet meer nodig te leren hoe men van het een tot het ander lied opgaat, langsheen de talrijke trillingen van de ziel.

We spreken niet meer dezelfde taal. Het is dan ook niet meer nodig je te leren hoe men soms zijn lichaam ontvluchten kan om het aan het misprijzen van zijn evenmens over te laten. En toch zou ik je de wonderbare gestalten van je diepere wezen hebben willen tonen, om je te laten voelen hoe men zich tegenover zijn lichaam kan gedragen wanneer men van zware ingetogenheid tot nog grotere volmaaktheid van Minne wil opgaan.

Dat de grote Zanger het me vergeve, maar soms ervaar ik in mijn hart de woest-zwoele noodzakelijkheid van zelfkastijding en dan zou ik me willen geselen tot de uitputting toe. Edoch ik voel er aanstonds eveneens de moeilijke, bezielende en duizelingwekkende snoodheid van, en dan roep ik de gestalten van mijn Engelen op, opdat ze me in het uur van deze beproeving zouden bijstaan...

Het lied wordt dan in mijn keel gezuiverd en gereinigd. Het wordt in lang gedweep opgeblazen en als een hert door de duistere woor-

den over de akkers aller liefden voortgejaagd.

En soms vraag ik me plots af, in de nacht van mijn geest, hoe het komt dat ik ben van niet te rillen en dat ik leef van niet te sterven, ik arme vrouw, die weet dat ze sterven zal, maar die nog niet sterven kan, omdat ze nog te teer is en te onervaren om in het alomvademend geestesgebeuren van haar Heer en Meester op te gaan.

Neen, lieve vrienden, het gaat niet meer over de echo van mijn smart, noch over het verlangen naar diepere vroomheid, maar wel over deze hachelijke alleenspraak waarin het steeds en steeds over de laatste onbeholpenheid der onbeholpenheden gaat :

Je bent het verbod en ik ben het lied...

Met ijle oren heb ik lang naar die stem geluisterd. Elk woord van die zang begreep ik wel niet, maar elk geluid is toch in mij gedrongen en was als de echo van iets dat uit de verste sferen kwam. Hetgeen ik echter van deze zang kon begrijpen, heeft me geleerd van een menselijk gelaat tot de laatste ervaring van het diepste aanvoelen op te gaan, om dan verder, langsheen dit gelaat, tot de grootste geheimen van het Hooglied op te laaien.

O Verborgenheid van dit onbekend gelaat !

Maar je glimlach kind, blijft me steeds een troost... Ik min je teer, ik min je zoet, en toch blijft mijn minne steeds als een zwaar geheim

tussen mijn hart en je ziel... Ik baad in je ogen en ik schouw in de matheid van je voorhoofd, o engel mijn, o serafijn !

Het lied van onze minne ! Op de citer van mijn offeranden had ik reeds gezongen hoe goed en hoe heerlijk het is steeds in de innerlijke en uiterlijke pracht van het goddelijk gebeuren te mogen pralen, en reeds had ik er een onverwacht beginsel van de stilte uit opgebouwd...

Maar waartoe goed ?

Ik had je nochtans beloofd, o kleine seraf, je enige geheimen te ontsluiten aangaande de aard en de natuur van alle bestaan, of beter nog, aangaande het begrip van de menselijke knechtschap, en dit dan in verband met een zeker gevoel tot de stilte en al het vleselijke dat er in geklonken ligt.

Het vlees, zal je antwoorden, is een wijziging van het lichaam in de richting van een stoffelijk aanschijn van het leven.

Het vlees kan slechts vlees zijn, ook slechts as, maar het blijft niets, niets, zolang het niet in verband staat met een doel, met een liefde of de dood, bijvoorbeeld. Soms kan het echter ook tegelijkertijd én vlees zijn én as : op het ogenblik der volbouwing.

Edoch, het begrip van volbouwing ontsnapt maar al te dikwijls aan de mens, om er dan het beurse begrip van onsterfelijkheid voor in ruil te geven. Vandaar de wrange smaak die men kent aan het lichaam van de mens die

naar onsterfelijkheid streeft. Die mens bestaat dan als totaal aan tijd en ruimte ontheven, om eveneens noodzakelijkerwijze aan het wondere van het vlees, dit eerste beginsel van alle grootheid, te ontsnappen.

Ja, soms wordt een mens onbegrijpelijk voor zijn evenmens, doch het is dan slechts omdat hij zich in diepere minne op een trage ontginning van zijn volmaaktheid heeft toegelegd, ofwel ook nog op het aanleren van een zekere en al te gewone dood...

„Minne," onderwees reeds de Wijze der Wijzen, „is volmaaktheid in God, maar onvolmaaktheid in de laatste geneugten van geest en vlees." Men zal me dan ook begrijpen, wanneer ik vrijelijk kom getuigen voor een vleselijke geneugte in God, buiten alle dierlijke of al te stoffelijke betrachting om.

In waarheid, kind, een stoffelijke betrachting tot de vleselijke geneugten in God kan slechts beschouwd worden als een lomig flauwen van de Minne : het is dan als een liefde van mens tot evenmens die tot mindere volmaaktheid teruggaat.

De volmaaktheid van de Minne, de hogere volmaaktheid van de Minne althans, vindt steeds haar oorsprong in een geneugte van vlees tot vlees en van geest tot geest, tot God. En van orewoet wordt er dan in stilte gepreveld... Op het ogenblik van de geneugte is het vlees dan geen vlees meer en de geest geen geest, doch loutere naaktheid van 't Oerwezen in ons.

En in feite, de naaktheid is steeds de voorstelling van het beeld der laatste mogelijkheid van zijn in ons.

In de menselijke naaktheid onderscheidt men gewoonlijk de vele regionen van het lichaam als een aureool van leven en verzuchting rond Scorpio's deel, maar in dit onderscheiden kan ik slechts een arm voorwendsel tot geestelijke grofheid zien, want het lichaam is slechts een attribuut van Scorpio's deel.

Laat het mij thans in alle oprechtheid verklaren, doch een mens, zie je, is nooit vrij. Hij vindt steeds zijn knechtschap in de naaktheid, vooral wanneer deze naaktheid in de glorie van de minne opklaart. Sedert altijd is er nochtans in de mens een groot, zeer groot gevoel voor de naaktheid, gevoel dat steeds gepaard gaat met een blinde aanbidding van het vlees. En ik ook, als mens en als vrouw, zou me gedurende uren en uren in de aanschouwing van een naakt lichaam kunnen vermeien, want immer brengt de naaktheid me tot steeds hernieuwde ingetogenheid en zodoende ook tot hetgeen men de geest van het vlees pleegt te noemen : de blanke en edele carnatie van de zachte huid van het beminde lichaam. Het is dan niet meer de stof van de naaktheid die ik omvadem, of ook : ik sta dan niet meer buiten het vlees van het aanschouwde lichaam, doch er midden in, als in een roes van goddelijke geneugten.

De mens leeft alléén hier op aarde om aan de wondere bouw van zijn lichaam in onver-

poosd gewroet te arbeiden. In stille gelatenheid gehoorzaamt hij dan aan de verre stemmen van het heelal, en microcosmos in de macrocosmos is hij als een klein en nietig iets dat steeds verder en verder, langs het steile pad van inkeer tot nog moeilijker ingetogenheid oplaait, en van minne tot minne vergaat.

De minne, als aards evenbeeld van de hogere Minne, is een speels en wispelturig gebeuren, dat komt en gaat en weer verdwijnt, zoals het gekomen is. Deze minne is eveneens als een krankheid. Ze is als een ongenaakbaar hunkeren naar hetgeen, steeds onbevlekt, in onze diepste wezenheid naar het zich steeds weigerende hongert. En zo is het dat de ziel steeds verder van het vlees over de minne hort en in de zee van haar lichtende luiers vergaat.

Je naakte lichaam, kind, dient gered te worden. Het moet Godes gebod worden, zoniet zullen de duistere machten het in hun wulpse dromen verkrachten... Maar ach, je lichaam is reeds koud : ik weet niet meer hoe het te benaderen : het ontsnapt aan mijn liefkozende handen, het duizelt weg... en het is als in luwte opgenomen, om eindelijk tot nog betere naaktheid op te groeien. Het heeft het verzaken geleerd en, het woord onzer zeer hoofse Dame indachtig, heeft het alles om alles opgegeven, om dan ook van alle ware bevrediging af te zien.

Thans is de zee als het evenbeeld van de minne geworden. Maar de zee omarmt de min-

ne geheel, en uit de golven van de zee herwordt steeds opnieuw de minne. Doch uit de zee, doorheen de minne, kind, ontstaat eindelijk de jongste naaktheid van je lichte lichaam dat nu schijnt te zweven en als zielloos, onbeweeglijk, boven de golven ligt uitgestrekt. Het bonst tegen mijn ingewanden aan en het is als een zwangerschap die me door 't schouwen van je zielloos lichaam bevalt... Thans zie ik klaar en duidelijk hoe het aan de greep van de zee ontsnapt, zonder dat de zee het in haar innerlijke wording heeft kunnen bevinden. Het beeld van je naaktheid ondergaat het gevoel van een verledene betrachting van de zee. Edoch, je geest wil voor zich alléén het bezit van de zee en daartoe zal hij het magische wonder van de stilte aanwenden, want onder de druk der stilte wil hij tot zichzelf opgaan, en loutere geest in eigen geest.

Kom dan toch met je naaktheid in mij, o kind ! Hoor toch de zware arbeid van de stilte die tegen mijn ingewanden beukt. Hoor toch de roep van mijn stilte... Zeg, waarom beantwoordt je de vrome ingetogenheid van deze stilte niet ? Je geest vleit zich toch immers tegen de stilte aan, en reeds voelt hij zich als een broze vlucht van vliedende wolken boven de hoogste top van alle geboden !

De woestijn van de minne overzwoelt thans het lichtlaaie mijner innigste verhevenheid, en jij en ik, we gaan in volle roes van zijn het uiteindelijke pad van de verlichting op. Hand

in hand gaan we, terwijl tortelduiven in de lucht zweven en we 't Hooglied van de Godheid in volle gelatenheid bevruchten, want alles in alles is als het al van het Al voor immer in ons vaardig geworden.

Aan alle zonde voorbij, staan we aldus tegenover onszelf, in de hoogste onschuld van 't loutere Paradijs... en we gaan, gaan, en eindelijk in Vreugde gaan we met toeë ogen de Weg ter Hoogte tegemoet.

IV

VAN zilver is de katheder van mijn leer, maar God is het gouden licht mijner volgelingen. Een vuurpijl in de nacht is het geprevel van hun gebeden en God het bloedend doel, en tevens het vuur van deze pijlen. Maar de wenteling van Gods wiel is de natuurlijke beweging mijner volgelingen te midden het leven van hun evenmensen.

Indien ik me bezin over al hetgeen ik van op de katheder, in oerdrang steeds verkondig, moet ik tevens zeggen dat het rad van de zon in Godes tuin als Minne opklaart. Maar jij, ziel van mijn ziel, wees de naarstige tuinier die de Tuin eerst oprakelt, om er slechts dàn de vele bloemen der Godheid te plukken.

Ik bewandel Godes tuin, en in mij hoor ik dan plots een stem die zegt : „Het heil van je ziel moet je wel zeer nauw aan het hart liggen, maar nog duizendmaal liever moet je het heil van de zee zijn".

Nooit heb ik nochtans het heil van de zee in mijn ziel bevonden, zodat ik mij tot de stem in mij richtte en vroeg : „Zou ik soms blind zijn voor het heil van de zee, ik die steeds te diep in de ogen van mijn goede volgelingen peil ?"

En de stem die mij antwoordde : „In de diepere wateren van de zee wordt het bloed van de zonden gereinigd, maar helaas, de zon is vandaag, verkeerd, in het westen opgegaan, en langzaam neigt ze thans oostwaarts, de eeuwige rust tegemoet..."

„Waarom dan," wedervoer ik vol drift, „worden de zondaars en de ketters steeds naar de brandstapel verwezen, wanneer slechts de zee de bezoedelende zonden van hun daden naar waarde zou kunnen verheerlijken ?"

Mijn stem, die van diepe verontwaardiging beefde, trilde hoog boven de katheder van zilver, tot in de diepste duisternis van de nachtelijke gewelven, en de volgelingen rond mij waren als angstige hinden op het ogenblik van de bronst.

„We hunkeren naar het gelaat van uw ziel," riepen ze me in vervoering toe. „We lopen steeds achter de schaduw van uw menszijn, en toch blijven we steeds ten achter in de hoge psalmen van uw zang..."

En ik : „Misprijst daarom echter mijn zang niet ! Ik beef en ril en zieltoog, om beter het geluid van de samenzang te verheerlijken en hem tot Gods troon te kunnen dragen. Kinderen mijn, laat me steeds te midden van uw wonder vertoeven, ik de schamele hoedster en voedster van uw aller gebeden ! Steeds zal ik de drempel van uw begeerten in liefde schoon houden..."

En toen is opnieuw een wonderbaar gebeu-

ren in mij opengegaan. Een wentelende trap is uit mijn ingewanden hemelwaarts gevaren en op de treden van die trap waren het de gestalten van u allen, mijn liefste volgelingen, die te midden van een goddelijke melodij tot een betere stee opwaarts stegen.

Veel sterren waren er in de hemel, maar de wolken bleven zo laag dat de musicerende engelen in de hemeltransen gezeten het lied van de vlietende sterren uit het laatste boek der nachtelijke Genesis moesten aflezen.

Ik weet niet hoe het toen gekomen is, maar mijn ogen waren drooggeweend en uw stappen, op de hoge wenteltrap, dreunden hijgend rond mijn slapen. Het was een getamp als van duizenden klokken in de verte, op een koude winterdag, en toch was het een lente van fijngroen in de weide waar de Fontein van de Verrijzenis haar prille deugden aan al de mensen van goede wil kwistig wegschonk.

Aan de voet van die fontein zat een Wijze, in de lectuur van een oud perkament gedompeld. Maar plots stond hij recht en zich wendend tot hen die de wenteltrap wilden betreden, sprak hij met een stem als van een storm :

„Oerbron van vuur is God, want God is de bloedende Dromer onzer heilige dromen.

„De menselijke ziel die naar het bloed luistert, spreekt tot de Godheid. Maar helaas, waarom vluchten al deze blinde zielen steeds hemelwaarts in de hoop het opperste geluk

eindelijk in zich te kunnen opnemen ? Waarom plukken ze niet eerder de tengere bloempjes die deze weide versieren en die als de hechtste getuigenis van de aardse wijsheid zijn ?

„Wie Minne wil worden moet zich in zinnen bevrijden en haar diepste weelde in zijn handen prangen, want in het nieuw begin alléén kan men Minne in liefde aanstaren. Orewoet zal uw Minne dan zijn, o blinde zielen, en ze zal zich over u ontfermen, maar eerst zult U nog uit uw verblindheid moeten opstaan en dronken de dans van de geestelijke roes uitdansen...

„Danst, danst..."

En terwijl de Wijze sprak en mijn volgelingen tot de dans van de geestelijke roes opriep, werden zijn ogen als lichtende schichten. Zijn woorden brandden in de mond van mijn volgelingen en verschroeiden hun tong. Hun wil was als gebroken door het toverwoord van zijn bedwelmende rede, zodat ze gelaten en gedwee de een na de ander, de wenteltrap verlieten, om zich als verloofden van de Minne bij de woorden van de Wijze te voegen en hun opgetogen heir ging toen over de weide, in de richting van de nieuwere horizonten. Vooraan, achter de Wijze, kwamen de trompetters van de Wijsheid vergezeld van de landsknechten van de Dood, terwijl een menigte van ridders, op witte merries gezeten, het fanioen van goud droegen waarop het woord „Vreugde" in letters van vuur en bloed stond geschreven.

En plots begon de dans, de heilige dans van de Verrijzenis, waarvan tot nu toe alléén de fontein, in het midden van de weide, het kostbaar rhythme had gepreveld.

Hoe die dans te beschrijven? Elke beweging wilde eeuwigheid worden, want wij hebben u lief, o eeuwigheid! Uw zegel op de zwarte lippen onzer koorts was als een zaligheid van vuur en als een hoon voor de vermolmde dromen van ons brein.

Maar de dans!

De dans was de ring van de steeds hernieuwde wederkomst alsmede de zwangerschap van bebloede voeten in het hoogtijleven van verleden en toekomst. De dans, de dans nu van opaal te midden van het lichtend verschiet van het stille verwulfsel der Vreugde was als een windhoos van overdadig levensgenot en als een goddelijke Arbeid van scheppende drang.

Mijn volgelingen dansten voorbij mijn ogen en hun feestvreugde trilde diep in mijn ingewanden, terwijl de veelkleurige wenteltrap, die er uit opgestegen was, als een regenboog vervaagde, om eindelijk in zongeschater op te klaren.

„Kom, dans met ons de dans van de Verrijzenis," riepen ze me allen toe, en de Wijze, op zijn beurt, wenkte me zacht. Maar hoe zou ik mijn zilveren katheder in tegenwoordigheid van mijn volgelingen hebben verlaten, zonder aanstonds in hun ogen tot mindere waardigheid af te dalen?

De Wijze echter, die mijn aarzeling begreep, verliet de ronde van de dansenden, om mijn koude voorhoofd met de top van zijn rechter wijsvinger aan te raken en me onmiddellijk tot een gouden ikoon te herscheppen.

Niet alleen én mijn lichaam én mijn gemoed waren van goud geworden, doch ook én mijn geest én mijn ziel, zodat ik daar stond te schitteren als een zon, terwijl ik zacht, op mijn beurt, in de dans opgenomen werd en de planeten en de sterren rond mijn zon aan 't wentelen gingen. De hemeltransen dwarrelden verder de Verrijzenis in, en ze scheurden open voor de bestarnde dieren van de hemelriem, die zich tegen mijn gouden lichaam kwamen vleien, zoals beschreven en getekend op het oud perkament van de Wijze.

De Ram was warm en droog, hij behoorde tot de natuur van het vuur en kwam huizen in mijn koel hoofd.

De Stier was koud en droog en behoorde tot de aarde, om ter hoogte van mijn hals te komen staan.

De Tweelingen waren tevens én warm én nat. Ze waren van nature uit dubbel, tweeledig en verdeeld, en waren als de lucht, om langsheen mijn armen tot op mijn schouders te klimmen en er eindelijk het gewenst verpozen te vinden.

De Kreeft, koud en nat, die borst en maag beheerst, stond in tegenstelling tot de Leeuw, die vurig over mijn rug de wake hield.

De Maagd, maar waarom was de Maagd zo ijskoud en droog als de kille aarde van de dood? Als een kind wilde ze in mijn buik om er in mijn ingewanden te huizen...

De Weegschaal helde van links naar rechts. Vochtig en koud, zoals het de lucht betaamt, was ze, om rond mijn navel het uiteindelijke zwaartepunt te vinden.

En daar was U dan heel diep tot in mij gewrongen, Scorpio's deel, koud en vochtig, maar ook als het oord der aardse minne uitverkoren...

De Schutter met zijn boog, én warm én droog, verschroeide mijn dijen, terwijl de Steenbok, in koude rillingen, van knie tot knie sprong en de Waterman, tussen mijn benen in, alhoewel hij tot de natuur der lucht behoort, het water van zijn urne op al de Vissen van mijn voeten uitgoot...

Aldus was mijn wezen van goud door de twaalf tekens van de Dierenriem getooid, en dit naar de diepere wet van het geheime weten waarvan sprake op het perkament van de Wijze, op hetwelk eveneens stond geschreven:

„God is een vermoeden, maar ik wil dat dit vermoeden begrensd zij in de denkbaarheid."

Hoe men het ook draaie en kere, dit vermoeden bracht de dansende schaar van ons allen tot op de gelukzalige eilanden, waar de denkbaarheid tot het vervloekte en het ketterse overslaat. En verder las ik nog al dansende:

„God is een vermoeden: maar wie dronk

alle ellende van dit vermoeden zonder te sterven? Moet de scheppende zijn geloof ontnomen worden en de arend zijn zweven in arendsverten?

„God is een gedachte, die maakt al het rechte krom en alles wat staat draaiend. Wat? De tijd zou weg wezen, en al het vergankelijke slechts leugen?

„Dit te denken is wervel en duizeling voor menselijk gebeente en ook der maag een braken: waarlijk een draaiziekte heet ik het, zoiets te verkondigen."

Edoch, zou ik de leer van de Wijze tot in het oneindige volgen en steeds verder doorheen de hemelbeelden draaien? Of zou ik niet eerder mijn eigen zilveren katheder opnieuw bezetten, om er mijn eigen woorden te verkondigen in de zoete Brabantse taal?

En reeds zat ik opnieuw gerust te midden van mijn dagelijks gedoe, heel ver van al dit gelanterfanter van wonderbaar gebeuren. Mijn eigen perkament aflezend, verkondigde ik dan ook als volgt mijn wederlegging van de hierboven uiteengezette dwaalleer:

„God is in waarheid slechts de Vrije Geest in ons, doch wij ook zijn niet God zonder meer, maar wel de Vrije Geest in God.

„De geest in God is steeds vrij, ook waait hij waar hij waaien wil en vergoddelijkt hij in ons én onze zonden, én onze driften.

„De Minne van de Vrije Geest is het begin van onze wijsheid in God. In Gods liefde ver-

zwolgen, kunnen we nog onmogelijk de zonde in het diepste van ons hart bevinden, want alle verlangen van het vlees kan slechts in Gods liefde haar bevrediging vinden.

„Onnodig de Kerkvaders, noch de Wijzen te beluisteren, om te weten hoe de Godheid aan te voelen en te loven. Volstaat het inderdaad niet in zichzelf de roep van de Godheid te horen om dan zichzelf in serafijnse liefde te bevruchten ?

„Ja, het volstaat diep te minnen en elke dag God naar ons beste weten te verheerlijken in het gezang van onze goede vreugden. Voor het overige kan men gerust God uit de ganse natuur leren en zijn gelaat in elke bloem lezen, ofwel in de milde stralen van de zon. God is in waarheid meer dan een vermoeden, want hij is in ons...

„Zijn wij niet denkbaar zonder Hem : zonder onze drang naar Hem, is Hij immers ook niet denkbaar, zodat het bestaan van ons beiden wel zeer eng aan elkaar verbonden ligt.

„In onze vreugde is God ook Vreugde, maar in onze smart is Hij ook Smart, en in onze snoodheid is Hij ook slechts Snoodheid. Hij is al hetgeen we zelf zijn : het Goede en het Kwade, want zijn Menswording is niet louter allegorisch geweest. God heb ik zien sterven en millioenen mensen met mij, in ons... En eens zullen we allen zoals God sterven, om dan in loutere Godheid te verrijzen en het Al in de liefde der Minne te omarmen."

Terwijl ik mijn perkament afrolde en mijn stem door de vier windhoeken in bedwelmend gezwoeg weergalmde, verlieten al mijn volgelingen, op hun beurt, de dans om hun begeesterende blikken naar het wentelen van de sterren te wenden en het Hooglied van ons gebeuren te zingen als slotaccoord van al het heugelijke dat ik hierboven in zo trouw mogelijke bewoordingen neergeschreven heb.

En zo is het, mijn goede vrienden, dat U thans allen voor eeuwig in mijn innerlijkste wezen heel eng aan elkaar verstrengeld blijft.

V

Anima in sanguine.

VREUGDE, vreugde in uw zielen, o mijn heerlijke magen, want vandaag heb ik een zeer godvruchtig schrijven van Meester Eckehart van Hochheim ontvangen, waarin hij me in volle wijding schrijft :

„Wees gegroet genadige vrouwe mijn, want het bloed is het hoogste goed wanneer het tenminste recht wil. Doch het bloed kan eveneens de grootste en laatste schande zijn in de mens die God heeft verloochend. Verloochen dan ook nooit God in uw bloed, en luister steeds naar de aderslag in uzelf, zelfs wanneer hij de wet der menselijke geboden tegenspreekt om U tot de Vrijheid des Geestes te noden.

„Bezoedel nooit uw bloed door vermenging in de schande van bloedvreemde krachten. Doch het is heiligend, van ontevredenheid in eigen bloed, naar andermans bloed te hunkeren, ja zelfs het in gulzige wulpsheid te genieten, voor zover dit bloed echter een mens toebehoort, die niet in de ban van onze Godheid vertoeft.

„Ons lichaam moet in vrijheid opgaan en boven alle wereldse geneugten uitgroeien. Het moet uit het bloed tot het opperste Bloed in het Vlees van de Almachtige opbloeien, om van magische ingetogenheid tot de hoogste

vrijheid in de dagelijkse vroomheid tegenover de Godheid en haar gestrenge geboden te komen.

„Het bloed is ons een dæmiurgus op de wegen van de menselijke volmaaktheid. Men dient het inderdaad slechts te horen leven in de harteklop, om God te voelen en te ervaren. Aldus kunnen wij God slechts kennen wanneer we ons bloed zullen hebben leren kennen. Wij zijn de kinderen van ons bloed en dan eveneens de kinderen, of beter de bloedsprankels van God. Eens zal ook de dag komen waarop we het bloed Gods heel en al zullen geworden zijn, om het op ons eigen kruis in het hart der lammeren Gods te laten overvloeien.

„Ons bloed is het brouwsel van de Goddelijke Brouwerij, of beter nog : het sap van de Goddelijke Wijnpers. Elkeen die het drinkt wordt als druivedronken in God, en die roes in God is niet alleen de roes van het bloed, maar ook de roes Gods.

„Doch hebt U reeds de druivedronkenschap der Godheid in U ervaren, o mijne overheerlijke zuster in God ? Die dronkenschap is gloeiender en ook wilder en onstuimig-warmer en rinser dan alle gevoelens in aardse wijnroes genoten. De rinsheid is steeds het meest kenmerkende attribuut van de Goddelijke roes in ons, en hoe warmer ons bloed, hoe rinser de roes...

„Deze druivedronkenschap in God, moet ons echter niet doen vergeten dat de Godheid even-

eens in volle nuchterheid van zijn kan ervaren worden, al was het maar langs de haast onbekende en toch zo simpele wegen van de magische kennis. Het is langs deze wegen dat we, inderdaad, het dichtst bij God komen.

„Magische ening, ja, en waarom niet, mijn goede vrouwe Bloemardinne? Het is langs de wegen van het magische dat wij ons het nauwst aan het onzichtbare en het onzeglijke verbinden, om dan de grote vlucht in alle heimelijkheden te ondernemen!

„En eerst, laat ons schouwen in volgende heimelijkheid: indien God mens is geworden, waarom zou Hij niet eveneens én steen, én plant, én oerelement worden? Hebt U er reeds aan gedacht wat al wijsheid een God-steen zou kunnen omvatten? Die God-steen zou, na lange eeuwen in de oerschoot van de aarde te hebben vertoefd, eindelijk tot het licht komen om ons in een stichtend steenzijn voor te gaan. Hij zou ons een leer verkondigen die verder dan alle menselijke leer over de steenkunde zou reiken, en terwijl Hij daar zou liggen te blakeren in de zon, zou zijn stilzwijgende aanwezigheid van de hoogste wijsheid getuigen, voor diegenen althans die al de tekens van de geheimenissen kunnen ontcijferen. Om de Goddelijke essentite van die God-steen te kunnen benaderen, zouden wij echter zelf steen moeten kunnen worden, was het maar slechts door con-naturaliteit, om dan als steen te kunnen leven, te lijden en lief te hebben, en om

als steen te sterven en tot een nog hogere gestalte van steenzijn te herrijzen. In onze menselijke taal omschreven en met onze schamele menselijke geest aangevoeld, is dit steenzijn van de Godheid echter een zo ondoorpeilbare geheimenis, dat de woorden ons waarlijk ontbreken, om haar te ontcijferen en haar in volle liefde van eigen steenzijn te ervaren en te omschrijven...

„Wat de planten betreft, wie zou haar geestes- en zieleleven nog durven negeren of verder het gebeurlijk plantworden der Godheid in twijfel trekken? De planten zijn van ons vegetale leven zelf. Waarom zouden ze dan niet eveneens van het vegetale leven der Godheid zijn? Trouwens, staan de planten niet dichter bij God dan wijzelf, zij die spreken zonder woorden en die stilzwijgend in haar bloemen de hoogste heerlijkheid Gods verkondigen? En de planten, dragen ze niet eveneens de heilige dauw op haar tengere leden als een zichtbare getuigenis van haar bestendige Godsverheerlijking? En ook, zingt niet de Godheid zelf doorheen het plantenrijk, wanneer de wind een heel woud doet ruisen? Edoch, men moet de diepere voelhorens van de magische kennis bezitten, om de zin van dit lied te benaderen en er de godsbelijdenis der planten in te horen. En daar is dan, ten slotte, het verduldige sap dat in de planten steeds van God is en tot God terugkeert, zoals het trouwens eveneens steeds vergaat met het komen en gaan in de vier

oerelementen waaruit het Al werd geschapen.

„Ja, mijn zuster, we weten allen het goddelijke én van de lucht én van het vuur, én van het water, én van de aarde, maar hebben wij er ooit aan gedacht dat God zelf wel eens slechts lucht, vuur, water of aarde zou kunnen zijn of worden, om ons onder de bestaanswijze van een dezer elementen de weg naar het eeuwig leven te tonen ?

„O, de zee, de zee... zowel als het bergland of de woestijn ! Al de landschappen van de aarde wonen in de pracht van de Godheid. Hun ademhaling – en vooral het hijgen van de zee – is als de steeds hernieuwde melodij van Godes milde schikkingen. Doch, we hebben eveneens hun stilte, die U vooral doorhuivert op de hoogste en ijlste bergtoppen, te midden van het geheim der wolken. En is ze niet als het teken der bestendige aanwezigheid van het ongenaakbare in God ?

„O zuster mijn, weet U me te zeggen waarom er zoveel schoonheid te midden der zichtbare werelden aan onze ogen wordt ontrold ? Zou het niet zijn om ons het onzichtbare beter te doen aanvoelen en ons zodoende God beter te doen loven ? Maar noch God, noch de Mens heeft het onzichtbare totaal gewonnen of verwerkt. Er is slechts het vuur, het steeds herlevende vuur dat én aangaat, én vergaat, om nog hoger op te laaien, en dat het onzichtbare soms verlicht, om het ons dan te tonen onder de gedaante van een simpele boom, van een

boom die steeds veranderend is en steeds anders, omdat hij steeds groeiende en wordende is, en als het vuur zelf nooit aan zichzelf gelijkend... Het onzichtbare is als het barende in ons. Het komt niet naar buiten, noch in gestalten, noch in woorden, noch in begrippen, maar het woelt daar in onze flanken en als in de pijnen van de baring die vergeten worden, zodra ze voorbij zijn. En in die pijnen is het dat men voelt leven hetgeen nog niet is, doch worden moet. Het Onzichtbare is ten slotte slechts een zelfbegoocheling, want het is slechts het zichtbare dat zijn eerste lettergreep bewaard heeft en slechts daarom ondoordringbaar, onbegrijpelijk... De tekens van het onzichtbare zijn niet het onzichtbare zelf, maar de som van al hetgeen onzichtbaar blijkt, want het onzichtbare is niet de baring zelf, maar wel oorsprong van baring ; niet het gebaarde, maar het beginsel van hetgeen kan gebaard worden ; niet het licht, maar de bron van het licht. En ten slotte de geslotenheid, o beminnelijk beeld van het heilig Ouroboros in ons !"

Tot daar, mijn goede vrienden, hetgeen ik vandaag las in het epistel van de verre Meester. Elk woord van dit schrijven zou in de geest dienen gelezen te worden, om ons als voedsel te zijn in onze oerdrang naar het licht en de bron van het Licht.

Lang heb ik reeds over de woorden van de Meester nagedacht. Reeds heb ik ze gewikt en gewogen, om plots met hen tot de ijlte van

God zelf in een allesverblindende vleugelslag op te wieken. En toen is me een andere uitlating van de Meester indachtig geworden, om ze wel tot tienmaal toe in mijn diepste innerlijke te herhalen : „Zorg er voor dat God steeds groter en goddelijker worde". En toen is het dat ik heel goed heb kunnen ervaren dat de mens steeds meer en meer in zijn niet-zijn vergaat en verdwijnt, naargelang de goddelijke majesteit groeit en nog helderder en grootser voor onze ogen oplaait. En ik heb toen eveneens, op mijn beurt, het visioen van de profeet in mijn dwepende geest ervaren. Ja, mijn goede vrienden, U mag het allen weten : God is het gans andere in ons, want God is het Wezen boven het wezen, en boven dit wezen zag ik Hem gezeten op een troon van zonnegloren, met ontelbare Serafijnen rondom hem. En elk van deze Serafijnen had zes vleugelen van vuur. Met twee van deze vleugelen hielden ze hun gelaat omsloten, en met twee andere vleugelen waren hun voeten bedekt, en met de twee laatste vleugelen, die waren als van een rode paradijsvogel, vlogen ze rond de stralende en verblindende Godheid. En deze Serafijnen zongen een lied vol onbegrijpelijke accoorden, die slechts door de heiligste toehoorders in de rei der Godsvrienden konden begrepen worden en die ik U onmogelijk zou kunnen herhalen of verklaren. En toen zei ik als verloomd en met de woorden van de profeet : „Helaas, duizendmaal helaas, te onzuiver zijn de lippen van

mijn mond om God te loven en te prijzen..."

Met nog gloeiende as is toen een Serafijn tot mij gekomen, om er mijn mond mede te ontsmetten en me op de lippen te zoenen met de vurige liefde van een geluwde woede, die is de woede van de verbitterde God in ons.

„Neen, neen..." heb ik toen zacht gekreund, om aan mezelf te verzaken en in de stralende God heel en al op te gaan, want de hechtste drang naar de ijlte is en blijft toch immers God in het diepste van onze heiligende woede tot Hem.

En toen is er een andere stem, een stem van kristal in mij opgegaan, die zegde : „Slechts door het Geheim houdt de wereld stand. Alle waarheden blijven in de sluiers van de wijsheid gehuld. De grote sluier zal niemand afrukken, maar steeds zullen er uitverkorenen zijn, om enkele sprankels van het Licht in volle waarheid te ervaren."

Een van de Serafijnen Gods heeft mij toen gewenkt, om me te brengen in een kleine kluis, die helder was en lichtend als duizenden zomerzonnen. En in die kluis was er een boek van zeven sloten voorzien, waarvan aanstonds de Serafijn het eerste slot ontsloot, om me te tonen wat er daar in gouden letters op purper perkament stond geschreven. En ik las er dat er eens een dag zou komen waarop er geen natuur meer op aarde zou zijn, daar zich langzamerhand alles tot een spiritueel gebeuren, zonder physische eigenheden, zou oplossen.

En ik las verder : „De stof is in de ziel ; de ziel is in de geest ; de geest in God en God in zijn Eeuwigheid".

Zou dit een van de sprankels van het Licht zijn, waarvan de stem van kristal in mij had gewaagd ?

Doch toen opende de Serafijn het tweede slot en ik las : „De Eeuwigheid is van onze eigen schepping ; de schepping is van onze liefde en de liefde van onze vroomheid".

En de Serafijn opende het derde slot opdat ik lezen zou : „De vroomheid is van onze weelde ; onze weelde is van onze armoede en onze armoede van ons opperste Licht."

Verder kon ik niet meer, want ik duizelde van het al te felle licht dat uit het boek opging, zodat de Serafijn me sussend met zijn vlerken moest omsluiten, me zeggend : „Ja, mijn teer geliefde kind, ik weet het : men beweert dat je reeds levend bent wanneer je nog steeds vertoeft in het voorgeborchte van de daadwerkelijke schepping."

Bij deze woorden schrikte ik op, om luid te weeklagen : „Ware ik maar dood, dan zou ik reeds levend zijn... Helaas, helaas, duizendmaal helaas, de gouden Ridder van de Dood heeft me nog niet tot zijn wapenzuster geslagen. Neen, o neen, ik ben nog niet waardig naast mijn vader in het Empyreum van de Doden te tronen..."

Ik heb toen opnieuw moed gevat, want steeds wanneer ik de naam van mijn vader oproep, voel ik me plots gesterkt en mijn wil naar de macht in het Ridderschap van de Dood wordt er door beheerst.

Ik wenkte dan mijn Serafijn het vierde slot te ontsluiten en ik las : „In onze dood berust het losgeld van alle Licht".

En ik herinnerde me toen hoe eens een profeet de dood van de zon had voorspeld, een dood echter die aan de zon meer licht en stralende waarheidsglans moest verlenen.

Toen ik voor het eerst van die dood hoorde, heb ik geglimlacht, want ik dacht – zoals iedereen – dat de zon slechts bij het einde van de tijden zou uitdoven, om dan als een koude steen in de zeeën der oneindigheden te ploffen, terwijl alle leven uit het heelal zou verdwijnen...

Nu begreep ik dat de dood van de zon eveneens een magische betekenis kon hebben en dat ze, na drie dagen tot het rijk der schimmen te hebben behoord, in nog schitterender licht kon herrijzen.

Ja, de Dood is het losgeld van alle Licht, zodat ten slotte de dood van de zon als een hoger symbool van haar allesomprangende vruchtbaarheid kan heten. En opnieuw kwam me het woord van de innerlijke stem te binnen : „Slechts door het Geheim houdt de wereld stand".

De Serafijn ontsloot nu het vijfde slot, opdat ik het volgende zou lezen : „Het Licht straalt uit het hogere Wezen van elke ziel in

ons". En inderdaad, ik straalde, straalde weer als een gouden ikoon, thans van een innerlijk licht, dat nog helderder blakerde dan de lichtende kluis waarin me de Serafijn had gebracht.

Thans werd het zesde slot ontsloten, en ik las : „De ziel is van de Geest Gods, ze is van het onblusbare vuur van zijn eeuwige Goedheid."

Maar hoe dit vuur te benaderen, wanneer men voor eeuwig heeft moeten verzaken aan alles wat de menselijke geneugten uitmaakt ?

Ik hunkerde nu naar het ogenblik waarop het laatste slot zou ontsloten worden. Helaas, de Serafijn weigerde beslist me dit laatste gedeelte van het boek te tonen, onder voorwendsel dat het nog moest geschreven worden. Doch ik begreep maar al te best dat het slechts een voorwendsel was... maar ik durfde niet aandringen, want ik hoorde nog steeds de stem in mij, die me had gezegd dat het slechts door het Geheim is dat de wereld kan stand houden. Waarom wou ik nu dit laatste slot eveneens ontsloten zien ? Wellicht was het omdat ik reeds te veel sprankels van het Licht in ontvangst had mogen nemen, zodat ik er nog meer durfde verhopen.

De Serafijn sloot thans het boek, om het opnieuw te verzegelen tot aan de tijd van het Einde.

Alvorens van mij afscheid te nemen, overhandigde hij me echter nog een perkamenten

rol, waarop allerlei geheime tekens stonden met het opschrift : „O goddelijke wijsheid der getallen !"

Veel zal ik U heden niet over die wijsheid mededelen, toch U kunt van nu af aan vernemen dat Vier het getal van ons lichaam is, uit hoofde dat ons lichaam bestaat uit de harmonie der vier oerelementen die U kent. Drie is het getal van onze ziel, naar het voorbeeld der Drieëenheid gericht. En wanneer we Drie en Vier tot een geheel bundelen, komen we tot het heerlijkste aller getallen : een getal dat niet alleen al de dagen van de week omvat, maar ook het hele stelsel van onze zo fijn geordende planeten-cosmos.

De ons zo onmisbare planeten, zijn ze inderdaad niet zeven in getal, om het lot der mensen, hier op aarde, onder haar heilzame invloed te houden ? Van de wieg tot het graf vergezellen ze ons op onze aardse wegen tot aan de uiteindelijke verlossing in het opperste Goed.

En inderdaad, gedurende zijn eerste vier levensjaren wordt het wezen van het kind door de zilveren Maan beheerst, om daarna tot aan de leeftijd van veertien jaar bij de kwikzilveren Mercurius in volle jeugdroes aangeschreven te staan. Doch, tot de leeftijd van een-en-twintig jaar wordt de jongeling in het bronzen spel van Venus betrokken, om de vele verlokkingen en bekoringen van het vlees onder de wulpse geestdrift van de liefdeplaneet

te huldigen... Ach, Venus, felle ster, die de dichters doet dromen en de geliefden als een pand van heil schitterend in het oog wordt geprent !

Doch nu komen de mannejaren onder het milde teken van de gouden blakering der Zon. Kwistig giet de Zon haar schat van bralle glorie uit over de volle levensvreugde van deze vruchtbare jaren, gedurende dewelke het levenssap langzaam naar het kruinpunt stijgt.

Dan hebben we gedurende vijftien jaar de rijpheid van al hetgeen onder het teken van de Zon heeft mogen gedijen, en die jaren van rijpheid staan daar sterk als het harde staal van Mars. Strijd woelt er in die jaren, want de mens wil het onderspit niet delven. Hetgeen hij veroverd heeft, houdt hij vast in zijn vuisten, vuisten die gebald zijn en als zware mokerslagen op alle veegheid kunnen neerslaan.

Maar dan naakt tóch de majestatische gang van de ouderdom, die onder het teken van Jupiter staat, want de haarlokken van de mens zijn sneeuwwit als het tin van Jupiter geworden. De ogen echter kijken nog kloek vooruit : ze staren met Olympische koenheid naar het verleden terug en blijken thans de kalme weelde van het reeds ervarene in volle bevrediging te genieten. Gedurende twaalf jaar beheerst Jupiter aldus de wijsheid van de oudere jaren, de thans reeds zichtbare einders tegemoet. Maar voor vele grijsaards is de dood nog ver van nakend op het einde van dit

twaalfjarig bestand, zodat menig mens de zevende trap des levens aan Saturnus' hand zal betreden. Zwaar zijn zijn schreden geworden, zwaar als lood, als het lood van deze planeet... Pijnlijk, moeilijk baant de ouderling zijn weg door allerhande ziekte en kommer, indien hij niet — zoals mijn lieve vader — zijn laatste krachten besteedt aan de verduldige ontginning van een diepere wijsheid, van een wijsheid die hem voorbereiden moet op de vrome liturgie van de Verwachting des Doods.

En dan weertrilt, verrukkelijker dan ooit en tot in de verste hemeltransen, het septuagesimaal accoord van het menselijk Hooglied.

Vergeeft het mij, o mijn geduldige vrienden, U hier met zoveel schoolse wijsheid overstelpt te hebben, doch het geheim van de getallen en hun overeenstemmende planeten blijkt me van zo 'n heerlijke waarde voor een dieper begrip der goddelijke wijsheid dat deze kleine uitweiding wel niet helemaal overbodig zal wezen. Men kan trouwens niet immer en altijd God in het diepste van zijn Wezenheid zonder bemiddeling aanschouwen. Wellicht berust het opperste goed in het genieten van God in orewoet, maar men kan Hem eveneens doorheen de ratio in zijn geheimenissen trachten te begrijpen en te ervaren.

Ik heb U hier enige sleutels tot deze geheimenissen gegeven. Tracht die sleutels goed te gebruiken. De sloten zijn echter zeer broos, al te broos. Vergeet het niet, en ze kunnen ge-

makkelijk in onbruik komen. Houdt U dan ook immer en altijd rein en maagdelijk, opdat uw aardse handen die sleutels nooit in staat van zonde zouden aanraken.

Maagdelijk... zult U me antwoorden, en de liefde, de liefde tot het vlees, wilt U ze ons thans verbieden? Ach, mijn goede volgelingen, alsof men niet maagdelijk kan arbeiden in de geneugelijke werken van de liefde?

Maagdelijk zijn, is niet zich onthouden van liefde in de zinnelijke roes tot zijn evenmens, maar wel de onthouding van alle gure bezinking in deze liefdesroes. Geniet dus gerust *onze* serafijnse liefde die is van de hemelse Venus in ons, geniet ze, o mijn overheerlijke volgelingen, want de zonde in de wereldse minne berust niet in de daden van deze minne, doch in de onkuisheid van de geest die men deze daden toedraagt.

De minnedienst, vergeet het niet, vraagt steeds de vroomste toewijding... tot in het meest vleselijk orgasme, dat U als een ware eredienst tot het hoogste Schepsel aller geschapenheden moet huldigen en heiligen. Zo zij uw orgasme steeds tot loutere maagdelijkheid opgevoerd, en thans, mijn goede volgelingen, komt ons de tijd van het afscheid en blijft er me nog U goed heil te wensen op de wegen aller maagdelijkheden.

„Vaartwel en leeft schoon," het zij mijn vroomste minnewens tot U allen.

VI

HET was de eerste Zondag van de Advent en ik had de eerste kaars in de groene luchter aangestoken, de eerste kaars van de Boodschap van het herboren Licht, toen ik me plots bevangen voelde en in mijn zilveren katheder moest gaan rusten, om niet in bezwijming te vallen.

Mijn naaste volgelingen, die ik uitgenodigd had met mij de wijding van de eerste Adventzondag te komen eren, waren nog niet aangekomen, zodat het nog zeer stil was in de kamer en alles in het plechtigste halfduister gehuld. Buiten de kaars die heilig in de luchter brandde was er nog de knarsende lichting van het haardvuur, met ijle vlammetjes die dansten en in het niets vergingen. En terwijl ik daar zo bevangen in mijn zilveren katheder zat, volgden mijn moede ogen het rille spel van deze vlammetjes. Hun ijlheid leidde toen langzaam mijn geest tot de visie der mensenzielen, die als tengere vlammen de weg van de zeven zielentransen opgaan.

Mijn geest is als buiten zichzelf gekomen en op het eerste gezicht was het in mijn visioen als één wemeling van millioenen vlammetjes, die ordeloos door elkander vlogen en een onmeetbare vuurpoel baarden, een vuurpoel die

van de aarde tot in de hoogste hemeltransen steeg. Reeds vroeg ik mij angstvallig af hoe het mogelijk kon zijn zich een weg te banen door die chaos van zielevlammen heen, toen een klein vlammetje op mij kwam toegefladderd en me wenkte het te volgen, zeggend met een ware koninklijke stem, die verwonderde door het contrast met het broze van het vlammetje zelf: „Virgilius' ziel ben ik. Reeds heb ik een groot dichter op de wegen van de Goddelijke Spelingen, over Hel en Vagevuur, naar de hoogste regionen der hemelse godschouwingen mogen leiden. Thans is het me door de Allerhoogste geboden U eveneens van dienst te zijn. Vóór meester Dante Alighieri ben ik onder mijn menselijke gedaante verschenen, om aan zijn groots verdichtsel meer menselijke geloofwaardigheid te verlenen. Voor U echter, gij zuiver-louter zielevlamsel, mag ik gerust in mijn naakt zielezijn verschijnen. Mijn zielelichtje zal U voldoende zijn om U te leiden door het verblindend licht der zeven zielentransen heen en U te helpen in de verheven verkenning van de hele lichtende zielencosmos.

„Veel woorden ter verklaring zal ik U niet behoeven te geven, want naar gelang U van zielentrans tot zielentrans zult opgaan, zal U alles als vanzelf duidelijk worden. U zult slechts dienen te zien en te schouwen om te begrijpen.

„Maar alvorens verder te gaan, zeer genadige vrouwe Heilweich, mag ik U noden U van Uw wereldse gewaden te ontsluieren, om nog slechts

als ziel tussen de zielen, als vlam te midden van de vlammen te leven?"

Amper had Virgilius' ziel me deze woorden gezegd, of ik voelde me verijlen tot louter vuur zelf en als zielevlam verhief ik me boven mijn aardse hulsel dat daar, buiten de geest, in de zilveren katheder, onder de groene Adventluchter, als dood werd achtergelaten.

„Wees gegroet, o koninklijke ziele Heilweich," was thans de groet van Virgilius' ziel, en vlammetje naast vlammetje, dikwijls tot een groter vlam in elkaars vuur verstrengeld, schreden we de eerste of laagste zielentrans tegemoet.

Maar waarom had Virgilius' ziel me als een „koninklijke" ziel begroet? Ik ben immers niet van koninklijken bloede... Neen, maar zoals ik het weldra zou ervaren, was mijn ziel „koninklijk", omdat ze tot het wezen van een godminnende vrouw behoorde...

In de laagste zielentrans, waar Virgilius' ziel me bracht, waren de zielen zo talrijk dat men ze onmogelijk zou hebben kunnen tellen. Als naarstige mieren in een reusachtig nest wemelden ze door elkaar. En alhoewel ze vlammetjes waren, leken ze meer op grauwe mieren dan op de lichtende vlammen van ons beider koninklijke zielen. Het waren hier, inderdaad, slechts zeer duistere zielen, zielen die blind waren en die maar al te dikwijls in haar verblindheid tegen de hoge bergklippen van de nog nabije aarde te pletter vlogen.

Het waren hier de zielen van de mensen van het laagste alooi, van de moordenaars, de rabauwen en de galeiboeven, van de sletten en de hoeren, alsook van de godlasteraars en de ketters, ja, van al diegenen die de aarde tot een poel van zonde en schande maken.

Telkens wanneer de Goddelijke Voorzienigheid het nodig acht een nieuw schepsel van lagere gesteldheid op de aarde te werpen, wordt er hier naar een ziel gegrepen, om ze het op haar wachtende lichaam toe te wijzen, opdat ze dan op de aarde haar kans zou vinden, in de werken van rechtvaardigheid of barmhartigheid, een hogere zieleadel te verkrijgen.

Maar weinig talrijk blijken de zielen te zijn, die van die goddelijke gunst wensen gebruik te maken, om zich in adel op te werken en aldus een meer heugelijke zaligheid te genieten. Ze zijn zo weinig talrijk dat men hun adeling na eeuwen en eeuwen nog meent te moeten verheerlijken hier op onze toch zo aardse aarde. Men denke maar eventjes aan het late berouw van de „goede" moordenaar die naast Christus op het kruis is gestorven en waarvan de Schrift ons de geheugenis heeft menen te moeten bewaren...

En niettegenstaande hun afschuwelijk tekort, schenen de hier ronddwalende zielen niet het minste besef van haar staat van onwaardigheid te hebben, want het is juist in deze zielentrans dat ik de meest lachende en speelse zielen heb ontmoet.

Ik wens er hier, inderdaad, de aandacht op te vestigen, dat de zielen, welke de zielentrans ook zij, waarin ze vertoeven, altijd een eigen persoonlijk karakter in pand hebben en het ook uitstralen, een karakter dat haar van alle eeuwigheid toegewezen is. Aldus zijn er warme en koude zielen, trage en vlugge zielen, alsook harde en weke, of wenende en lachende, speelse en stoere zielen. En al die zielen zullen vroeg of laat tot het lichaam gaan dat haar toegewezen wordt, zodat de trage zielen bij een traag lichaam zullen behoren, en een lachende of wenende ziel bij een lachend of wenend lichaam. Natuurlijk, naar gelang we de hogere zielentransen bereiken zullen zich de lagere karaktertrekken minder en minder vertonen. Zoals te verwachten, zullen stoerheid en hardheid vooral tot de natuur der heldhaftige zielen behoren, terwijl de stralende gelukzalige zielen slechts in de twee hoogste zielentransen kunnen thuishoren.

In de laagste zielentrans dus, was het één overdaad van lachende en speelse zielen, maar in een voortdurend genot van de bralleriġste genietingen : schunnigheden vierden er hoogtij naast al de andere zonden, zodat al de menselijke beschamingen er aan mijn ziel voorbijgingen en ik me plots mijn jeugdzonden herinnerde in een helse farandole van schalmeiende roeskreten...

Beschaamd ben ik dan verder naar de tweede trans gegaan, die de trans der naarstige zielen is.

In deze tweede zielentrans waren de zielen al even talrijk als in de eerste, en men vond er van alle slag en karakter, zodat de Voorzienigheid hier gerust kon komen putten, om de wereld met allerlei soorten mensen te bevolken. Het is in die trans dat de zielen van de vele ambachtslieden aanwezig zijn, alsook van boeren, handelaars en winkeliers en alle andere kleine lui die van het zweet huns aanschijns op aarde moeten leven.

Het is in deze laag dat men het zaad vindt voor al hetgeen zowel in het goede als in het slechte op aarde wil gedijen. Hoe dikwijls wordt er, inderdaad, niet onder die kleine lui een kind geboren, in de wieg gelegd om van uit deze trans, wegens moord of een andere euveldaad, naar de laagste zielentrans verdreven te worden. Maar andere zielen worden er dan, in weerwil geborgen om zich in het leven als edele, heldhaftige, wijsgerige, ja zelfs koninklijke zielen te ontpoppen.

Indien de zielen van de laagste trans me als zeer kleine en duistere vlammetjes waren verschenen, dan waren hier de zielen in de meest bonte kleuren getooid en het was er als een krioelende wemeling van ontelbare pepels.

Nieuwsgierig bleef ik naar het veelkleurig en naarstig toneel kijken, maar Virgilius' vlammetje wenkte me dat we hoger moesten, naar de trans van de geleerde zielen, die de zielen zijn van de clerus, de wetenschapsmensen en de ambtenaren.

In die trans waren het ernstige bijen die in feite rond mij gonsden, zo sekuur waren hier de zielenvlammetjes. Ze zinderden van de beste eigenschappen, maar ze waren allen zo eenvormig bleek-geel als oud perkament. En geen enkele lachende ziel was hier te bespeuren : slechts uiterste ingenomenheid, zodat er hier menig vlammetje was dat haast zou vergeten zijn zielevuur te onderhouden en op het punt stond uit te doven...

Welk een contrast met de vlammetjes van daareven en wat groter verschil nog met de vlammetjes van de vierde zielentrans, die de trans der edele zielen is, het is te zeggen van de zielen die geroepen zijn om op aarde een lichaam van adellijken bloede te komen bewonen.

De zielen van de vierde zielentrans schitterden fijnblauw als turkoois, zoals het blauwe bloed der adellijke geslachten. Er waren vlammetjes die ons voorbijgingen door talrijke andere vlammetjes omringd, die ze deemoedig en overdreven hoofs volgden.

„Het is de ziel van een keizer of van een koning door de hovelingszielen omringd," gaf me toen Virgilius' ziel te verstaan, en ik moest glimlachen om het statige gedoe van deze zielen vol ijdele pronk, en reeds vergeleek ik mijn „koninklijke" ziel bij al die zielen van keizers of koningen...

„Zo vlug niet," berispte me nu Virgilius' ziel. „En eerst, meen niet dat een „koninklijke"

ziel een koningsziel is: 't is een ergerende vergissing, U totaal onwaardig, o ziele Heilweich! Dit zult U later begrijpen...

„En, ter verklaring van hetgeen U hier ziet: zoudt U op aarde niet vol ootmoedigheid voor de hofhouding van een keizer staan? En is de ziel niet de essentie van het ware teken van al hetgeen op aarde gebeurt? Herinnert U zich niet Plato's grootse allegorie met de schimmen die slechts de schaduw van het werkelijk gebeuren zijn? Een keizerlijke hofhouding van zielen voert ons dan ook terug naar de echte wezenheid ener hofhouding, zoals ze in waarheid is, wanneer men ze van de aardse sluiers ontdoet. Maar ik begrijp uw dwaling. Uw aardse wezen laat U nog te verblind. Vergeet het niet, hier heeft alle schijn opgehouden. Hier is U in het rijk van de loutere wezenheid, en de wezenheid schakelt het hiërarchisch eerbetoon niet uit. Integendeel, want in de wezenheid is alles hiërarchisch beklemtoond, zoniet zoudt U thans niet aan mijn zijde de wegen van de zeven zielentransen kunnen bewandelen. Ware er geen hiërarchische orde, zou alles in een chaos zonder naam of wezenheid verspreid liggen, en de taak van de scheppende Hand heeft er steeds in bestaan in die chaos de orde te verwekken, na alles naar de sedert immer aangewezen plaats te hebben verwezen.

„Al hetgeen U hier thans in een groots vuursymbolisme ziet vertolkt, is ten slotte maar de weerspiegeling van het geestesprocessus van uw

hoogste vergeestelijking, die, wijsloos onbepaald, door de stonden heen vliet en zich van de taal der beelden bedient, om de onontbeerlijke orde in de vertolking van het geschouwde te beproeven...

„Vrouwe Heilweich, wees dan ook voortaan zeer voorzichtig in uw verhouding tot de beelden die ik in Uw diepste wezen oproep..."

Na deze welverdiende berisping, voerde me Virgilius' ziel naar de kring van de rode zielen, die de trans van de heldenzielen is.

Alles was er strijd en koene kamplust, en men zou zich in de Walhal onzer voorvaderen hebben gewaand. Maar hier waren het nog niet de zielen van de krijgers die op het slagveld zijn gesneuveld, doch wel de zielen die vroeg of laat in het lichaam van een held moeten huizen. In afwachting van dit begenadigd uur vermeiden zij zich in het sterkend spel van de dagelijkse strijd.

En inderdaad, in de vijfde zielentrans heb ik slechts vlammetjes ontmoet die tegen elkaar oprukten, in volle levenspret tegen elkaar aanbotsten, om nog één hoogoplaaiende vuurpoel te vormen. Maar het ging hier niet om een strijd op leven en dood, zodat de strijdscharen na een poos weer uit elkaar rukten en de strijdende zielen in een triomfantelijke optocht, zowel van overwinnaars als van overwonnelingen, straalden.

Het was een echt vuurwerk, waarvan het schouwspel me met verwondering sloeg. En

lang nog zou ik het hebben blijven bewonderen, had Virgilius' ziel me niet gewenkt en me de weg naar een steile trap getoond, die we langzaam bestegen, terwijl de strijdende zielen geleidelijk achter ons in de verste verschieten verdwenen.

Na een lange uitputtende tocht, gedurende dewelke Virgilius' ziel me dikwijls heeft moeten aanmoedigen, zijn we eindelijk voor een zilveren deur gekomen die als vanzelf voor ons is opengegaan, terwijl een hemelse muziek ons is komen verwelkomen. We waren thans beland in de zielentrans van de wijzen en van de dichters, en hun mooie vlammetjes waren van zilveren schittering, net als de deur van hun hemelse woonst zelf.

Zilveren fonteinen speelden er in de maneschijn van een diepblauwe nacht, terwijl van uit alle schaduwen de oerbeelden der dichterlijke verbeelding opdoken, ofwel de oerbegrippen van het wijsgerig denken. Metaphysische bespiegelingen, doorzichtig als helder kristal, spreidden er zich ten toon, ter bewondering en ter stichting van de zielen die in dit paradijs van geestelijke geneugten woonden, in afwachting dat ze op aarde zouden neerstrijken, om er de mensheid te vergasten op de onuitputtelijke schatten van de geest. En ik zag hier het archetype van de grote wijsgerige drieëenheid waarvan Meester Thomas van Aquino ons onlangs de diepste arkanen heeft verklaard, o mooie geheimenis van het Ware, het Goede en

het Schone ! Het was een waarlijk verblindende schittering van onuitsprekelijke weelde die hier als het ware symbolisch stond te bloeien in tal van mij onbekende bloemen en vogelen : veelkleurig en rijk verscheiden. Maar zodra ik die bloemen en vogelen van dichtbij wilde bewonderen, moest ik tot mijn spijt vaststellen dat heel deze wereld van wonderbare schoonheid slechts ideëel was, en daar uitsluitend stond te prijken ten dienste van de zielen van die zesde zielentrans en als dagelijkse verrukking in het heerlijk schouwspel harer geestelijke geneugten. Aldus leefde deze wonderbare wereld slechts van de uitstralingen van deze zielen zelf : buiten die uitstralingen waren ze van alle bestaansmogelijkheid gespeend en waren ze zelfs niet denkbaar...

Maar thans enige woorden over die zielen zelf, om eerst te zeggen, zoals U het trouwens reeds weet, dat ze van een zilveren schittering waren in de lazuren nacht waarin ze vertoefden. En hun schittering was één bekoring voor mijn bewondering.

En daar er een goddelijke voorbeschikking in de wereld van de zielen bestaat, wist Virgilius' ziel me de wereldse naam en de komende werking van talrijke zielen te noemen. Maar hoe zou ik ze hebben kunnen onthouden ? En zelfs moest ik ze onthouden hebben, waarom U hier een lange lijst van namen en werken geven, waaraan U toch niets zoudt hebben ?... Het zal dan ook volstaan U te zeggen dat mij

veel namen werden genoemd die een Dietse klank hadden, waaronder me er twee bijzonder hebben getroffen, omdat hun schittering waarlijk luisterrijk was en die twee namen luidden : de een Vondel, en de andere Gezelle. Het waren twee dichtersnamen met een echt prinselijk aureool... En andere Dietse namen, heel talrijk, werden me nog genoemd, zodat ik kon vernemen dat vele zilveren zielen vroeg of laat een lichaam zouden bewonen, geboren in onze zo geliefde lage landen bij de zee... Geloofd zij de Heer !

Ik was vol fierheid en zou me nog gedurende uren hebben kunnen verdiepen in de bewondering van al hetgeen er hier te aanschouwen viel, maar ik wist dat ik nog naar hogere transen diende te stevenen, om me eindelijk bij de koninklijke zielen te gaan vervoegen.

Door Virgilius' ziel voorafgegaan, ben ik dan ook zonnewaarts gevlogen in een straal van gouden pracht, want voortaan zouden we nog slechts te midden van gouden weelde vertoeven, daar de zevende trans geheel en gans in zonneglorie baadt.

Onze vlucht tot die trans blijkt me een hele eeuwigheid te hebben geduurd, zo hoog is hij in de hemelen gelegen. Maar zodra wij in zijn nabijheid kwamen, werden we verrukt door de reusachtige weermuren waarachter zich die hemelse stad had verschanst. Duizenden en duizenden hoge torens verhieven zich van mijl tot mijl, en er waren poorten, aan burchten ge-

lijk, die als spelende orgels in het luchtruim weerklonken onder het gestreel van de wind. Heel die zielentrans baadde trouwens in muziek en die muziek scheen als van æolische harpen te komen, zo etherisch was ze in haar allerfijnste accoorden. En alles wat nu voor ons te voorschijn trad, blonk en schitterde van het edelste goud. Wouden van roodgouden bomen en tempels van goud waren er ten alle kanten, tempels veel mooier en grootser dan onze schoonste en verhevenste kathedralen, en wouden zo toverachtig diep en ondoordringbaar dat zelfs de wonderbaarste sprookjeslanden er geen dergelijke moesten bezitten. En de koninklijke zielen die we er mochten begroeten hadden wondergouden vlammetjes die schitterden zoals mijn vlammetje en dat van Virgilius, zodat ik nu, door vergelijking, met zekerheid wist dat we beiden, Virgilius en ik, koninklijke zielen waren. Ja, langzaam klaarde nu zelfs mijn geheugen op en kon ik me herinneren dat het van hier uit was dat ik mijn vlucht had genomen, om me op de aarde bij mijn lichaam te gaan vervoegen, toen ik in het ouderlijke steen aan de schoot van mijn lieve moeder ben ontstegen. Ja, het is waarlijk in die hemelse regionen van kommerloze vrede dat ik gedurende eeuwen op mijn aardse geboorte heb gewacht. En mijn herinneringen welden weelderig naar boven...

„Kom," zei ik tot Virgilius' ziel, „laat ons naar het forum dezer gouden stede gaan, om er

het oerbeeld van de Graaltempel te bezichtigen en er de levenszuil van de Wijsheid te bestijgen, tot in de kruin van de hemel, van waaruit men het hele rhythmische stelsel der goddelijke schepping in ogenschouw kan nemen."

Virgilius' ziel boog zich instemmend, en samen gingen we door lanen van gouden licht, bewoond door gouden vlammetjes die majestatisch aan ons voorbijvlogen en ons als bekenden voorkwamen. Aldus vlogen we naar het forum van die zielentrans : het was een plein dat wel honderd mijlen in het vierkant had, met aan het Oostfront de machtige architectuur van het oerbeeld van de Graaltempel, Corbernicus geheten, en in het midden van het plein de levenszuil der Wijsheid.

De mensenogen kunnen zich onmogelijk de reusachtige, ik zou haast zeggen, de goddelijke proporties van die gebouwen inbeelden, en inderdaad, ze zijn geheel en al buiten de menselijke schaal gebouwd en in een vormentaal, die de grenzen van de optische gewaarwordingen overschrijdt, om tot loutere harmonieken van ideëele vormbetrachtingen op te klaren.

Op de drie andere zijden van het forum waren het monumentale portieken, met een binnenwand van het helderste goud waarop de namen van al de koninklijke zielen stonden gebeiteld. De namen van de zielen die op de aarde heilig zouden worden verklaard, stonden er in letters van een nog helderder schrift en ze schitterden er in de hoogste glorie.

Aan elk van de vier hoeken stond een gigantische toorts geplant, waarvan de vlammen heel hoog in bedwelmende wierookwalmen opstegen. En rond elke toorts was er een heel leger van Serafijnen aan het werk, die er de vlammetjes van de jongste koninklijke zielen bij aanstaken, alvorens ze processiegewijze tot het altaar van het Vormsel, dat aan de voet van de levenszuil der Wijsheid prijkte, te brengen. Het was op dit altaar dat de koninklijke zielen door Gods eigen Wil in zijn Genadekeus werden bekrachtigd.

En ik herinnerde me heel duidelijk hoe ik, nu reeds ettelijke jaren terug, dezelfde zielegeboorte op dit zelfde forum in vreugdige genade had mogen genieten...

„Maar de andere zielen," vroeg ik toen aan Virgilius' ziel, „de zielen van de andere zielentransen, aan welke toortsen worden dan die zielen aangestoken ?"

„'t Is waar, vrouwe Heilweich," antwoordde me Virgilius' ziel, „de al te grote wemeling van zielen heeft het ons aldaar niet mogelijk gemaakt te zien dat een weerspiegeling van dit hoogste forum op elk van de zes andere transen te vinden is, en elk van die forums is dan door het goddelijk prisma weerkaatst in de kleur eigen aan elke zielentrans. Aldus is het forum van de heldhaftige zielen bloedrood en dat der naarstige zielen bontkleurig als de regenboog. Aan elke hoek van elk dezer zes forums bevindt zich een toorts door Serafijnen bediend en in

het midden van elk dezer forums staat er eveneens een altaar van het Vormsel, waar Gods Wil elke ziel in zijn Genadekeus komt bekrachtigen.

„Wat er omhoog is, is er omlaag. Zo belieft het steeds Gods hoogste genade."

Op een ander punt wilde ik thans eveneens mijn nieuwsgierigheid voldoening geven, en aldus stelde ik aan Virgilius' ziel de vraag of er van nu af aan, voor na de aardse dood van elk van ons, een bijzondere plaats voor de weer vrijgekomen ziel was weggelegd, in afwachting van het Laatste Oordeel?

En ziehier het antwoord me door Virgilius' ziel verstrekt:

„Uw vraag, vrouwe Heilweich, peilt naar tot nu toe nooit ontsluierde geheimen. Herinner U dan ook de stem van kristal die eens in U is opgegaan om U kond te maken: „Slechts door het geheim houdt de wereld stand." Edoch, van op de hoogten waar we ons thans bevinden overvademt men heel wat meer ruimte dan van op de verre aarde. In zijn opperste goedheid verleent me dan ook de Heer U te zeggen dat elke ziel, na haar aardse taak te hebben volbracht, naar de zielentrans van haar geboorte terugkeert, 't en zij ze, ter beloning of bestraffing van haar aardse werken, naar een hogere of lagere zielentrans verwezen wordt, dit in afwachting van een nieuwe geboorte op aarde of, wanneer ze totaal uitgediend heeft, van het uiteindelijk Gericht.

„Slechts de koninklijke zielen genieten het voorrecht, indien ze God op aarde in volle ootmoedigheid hebben gediend en verheerlijkt, onmiddellijk na hun aardse taak, in het Empyreum der Doden opgenomen te worden. Maar wee de koninklijke ziel die op aarde mocht falen en God in verbolgenheid brengen! Onmiddellijk wordt ze, onder het uitschot der zielen, naar de laagste zielentrans verwezen, in afwachting van de helse tormenten die haar na het einde van de tijden in de onderwereld opwachten."

Na deze lering met de grootste aandacht in ontvangst te hebben genomen, ging ik me nog verder verdiepen in de schouwing van mijn koninklijke zusterzielen, waaronder er enige waren die schitterden van een waarlijk goddelijk licht en die daadwerkelijk op aarde het lichaam van enige der meest begenadigde heiligen gingen toebehoren. In haar zielewoonst waren deze zielen van nu af aan reeds verzwolgen in de heiligste ening met God, zodat haar leven in deze zielentrans nog slechts symbolisch was, zo heel en al waren ze reeds bewogen in de Alziel van de God in haar.

En op haar beurt zou mijn zielevlam zich in die Vlam zijn gaan neerstrijken, ware Virgilius' vlammetje me niet komen herinneren dat de tijd was gekomen om terug aardwaarts te keren om er mijn arm menselijk lichaam onder de groene Adventluchter te gaan opzoeken.

De terugvaart geschiedde met een duizelingwekkende snelheid, zodat ik me in een plotse ruk weer op aarde bevond.

Toen mijn moede ogen weer opengingen, waren mijn naaste volgelingen in angstige zorgen rond mij geschaard. Ze hadden me op mijn bedsponde uitgestrekt en me met de levenssappen van Oosterse plantenaromen gewassen, cyprus en nardus, kalmus, mirre en aloë.

Ik voelde me zo zwak van die betoverende zielereis dat ik amper heb kunnen glimlachen om mijn goede vrienden voor al hun angstige zorgen te bedanken, en toen ben ik in een diepe slaap gevallen die tot 's anderdaags middag heeft geduurd.

Die eerste Adventavond is aldus voor mijn volgelingen een avond vol zorgen geworden... En toch is hij een heugelijke gebeurtenis in mijn zielenonderricht geweest, want toen ik uit mijn zware slaap ben getreden heb ik hun verteld hoe ik, samen met Virgilius' ziel, de wegen van de zeven zielentransen heb bewandeld, dit tot grootste stichting van mijn geestelijke telgen.

VII

U schrijft me, mijn vrienden, dat heel wat duistere punten in het relaas van mijn zielereis naar de zeven zielentransen zijn te vinden en dat U er, onder meer, te vergeefs in gezocht hebt naar een uiteenzetting van de oorzaak die er zekere zielen toe aanzet te falen in de levenstaak die haar op aarde was aangewezen.

En inderdaad, mijn goede vrienden, ik ben zo verblind geweest door al hetgeen ik op die reis heb gezien, dat ik heel wat punten heb vergeten te laten ophelderen door mijn zo gewillige gids.

In mijn verbeelding echter kan ik onmiddellijk tot Virgilius' ziel terug en zal dan ook aan het licht van mijn innerlijkste zelf een antwoord op uw nieuwsgierigheid trachten te vinden. Trouwens, al hetgeen ik U hier ga verkondigen komt niet uitsluitend uit mijn eigen zielservaring, want veel heb ik eveneens, door geboorteprivilegium, aan de grote wijsheid van mijn goede vader te danken : door het bloed gaat de wijsheid, inderdaad, van de vader op het kind over, en hetgeen ik niet zelf in mijn eigen leven vermocht te ervaren, heb ik dan toch in het leven van mijn voorvaderen kunnen aanvoelen...

En daar is dan ook vader's librije waarvan de zware verluchte folianten me zoveel wijsheid hebben gebracht. En het is nu precies uit die folianten dat ik het volgende wil overschrijven: „Al hetgeen op onze aarde gebeurt vindt zijn oorsprong in de transen waaruit onze zielen komen en er is niets dat ons van daaruit komt dat er niet naar terugvloeit. De reis van de ziel hier op aarde dient als een vuurproef te worden beschouwd. Het is, inderdaad, in haar aardse werken dat de ziel zich in haar wezenheid staalt. Indien ze faalt, is het een bewijs dat ze niet helemaal van God was, noch van het onblusbaar vuur zijner eeuwige Goedheid."

Ja, het is in haar aardse vuurproef dat de ziel de deugd van haar vrije wil heeft te verkondigen. Doet ze 't niet, dan toont ze ons hoe onwaardig ze is zich een uitwaseming der Godheid te noemen. U mag het inderdaad nooit vergeten, mijn goede volgelingen: de ziel is een uitwaseming van God, ja, ze is zelfs een van zijn dierbaarste bestaanswijzen, voor zover althans ze zich in opperste wijsheid als goddelijk kan vertonen. En hier moet er U, ter opheldering, van de Drieëenheid Gods worden gesproken, die is van zijn opperste bestaanswijze, waarin al zijn andere bestaanswijzen dienen gezien te worden, hoe luttel ze ook mogen wezen. Men verplaatse zich dan ook in de geest naar de oertijden terug, toen de Godheid nog geheel en gans tot haar wijsloze

onbepaaldheid behoorde en nog niet tot de scheppende daad van het leven was afgedaald.

De Godheid is toen begonnen met het baren van de gebaarde God in Haar, Die men de Zoon noemt en Die alles is wat in Gods schepping wordt geschapen en gebaard.

En de Godheid is dan verder gegaan, want uit de paring van de wijsloze God in Haar met de gebaarde God in Haar is de Heilige Geest Gods in Haar geboren, zodat de bestaanswijzen van God zich verder, voor de eeuwigheid der tijden, drievuldig zullen openbaren: én in de Vader, én in de Zoon, én in de Heilige Geest.

De Vader bleef het wijsloos onbepaalde; de Zoon werd het Vlees en het Woord, waarin al het geschapene kon wortelen en waaraan de Heilige Geest de goddelijke gaven des geestes kon verstrekken.

De Zoon is wonderbaar schoon en boven alle aardse schepselen verheven, zoals het een gebaarde Godheid betaamt, zodat de Vader de mens ten slotte naar zijn goddelijk beeld schiep, opdat hij de Zoon, al ware het reeds naar zijn eigen gedaante kon vereren en loven. De Heer schiep dan de mens naar het beeld Gods, en Hij schonk hem een lichaam dat van de aarde was, doch ook een geest, die was van de Heilige Geest, opdat de mens zich boven de aarde zou kunnen verheffen en dan in de Zoon én lijden én sterven.

Aldus is het dat de Almachtige de mens én

van geest én van stof heeft gemaakt, van een onsterfelijke ziel en van een sterfelijk lichaam, opdat aldus een wezen, van nature uit tweeledig, het onsterfelijke hemelse zou kunnen loven, maar ook heiligen en bestieren al hetgeen sterfelijk aards is ; en men versta hieronder dan niet uitsluitend hetgeen gedurende de Genesis uit Gods handen is ontvallen, maar wel al hetgeen van mensenhanden, door Gods genade, is mogen komen en de naarstigste arbeid van de handen toebehoort.

Daarom, mijn goede volgelingen, laat ons nooit de arbeid der handen versmaden, en zelfs wanneer we heel en al in het schouwende leven opgaan en in God zelf komen leven, moeten we nog dagelijks de arbeid van onze handen weten te heiligen.

Werken en schouwen, beide gaven deugdzaam in de mens vereend, ziedaar het heilig en zalig leven in God. Hoe innerlijk verdiept ze ook wezen mag, moet onze liefde tot God steeds gepaard gaan met de vrome wens God te dienen in het verlangen om door de arbeid onzer handen onze evenmensen in hun nood te helpen. Het is in die arbeid dat onze liefde haar kracht en haar heiligende waarde moet bewijzen, dewijl hier alleen de ziel in volheid kan leven die heel en al van God is vervuld en in zijn Liefdewil overstroomt in de hulpvaardigste aller vaardigheden.

Dienen, eeuwig dienen is het lot van de mens, en het is om te dienen dat hij op aarde

is verwekt, om God te dienen en Hem in eeuwig psalmzingen te loven ; om zijn evenmens te dienen en op de weg van de eeuwige genade in de reinste ootmoedigheid te helpen voortschrijden.

God heeft de mens tot koning aller creaturen gemaakt, en als meest geliefkoosde van zijn aardse bestaanswijzen heeft Hij hem de vrije beschikking over een eigen wil gegeven.

Ik weet niet of U het wel goed beseft, mijn allertrouwste volgelingen, welke goddelijke genade het voor de mens mag wezen over een eigen wil te beschikken ? Deze wil heeft de mens vrij van alle afhankelijkheid gemaakt en hem tot heer en meester over zijn lot verkoren. Een vuurproef voor de ziel is de genade van die vrije wil ; maar, helaas, te weinig zielen weten die proef triomfantelijk te doorstaan. Ze laten zich te gemakkelijk door haar betrekkelijke verhevenheid boven de andere creaturen bedwelmen en menen zich een God in 't diepste van hare wezenheid. Hun vrijheid maakt de mensen verblind en verwaand, zodat ze maar al te dikwijls povere schijn voor rijke waarheid nemen.

Aldus is de zonde geboren en is de mens maar al te dikwijls tot de natuur van de laagste aller creaturen vervallen : door God te lasteren en te tergen, zonder aan zijn uiteindelijke Woede te geloven. En dan valt plots Gods Woede op die zondige zielen neer, en, in stede van zich na de dood bij de gelukzalige zielen

in het Empyreum te gaan vervoegen, worden ze naar een lagere zielentrans verwezen, in afwachting van een nieuw herboren-worden hier op aarde.

Maar dat dit alles niet naar de letter, doch wel naar de geest begrepen worde, zoniet zou heel die zielentransen-affabulatie al te gek worden. Als een grote allegorie zie ik slechts dit alles uit mijn koortsige verbeelding groeien, en met bijwassen die me zelf tamelijk hermetisch-ondoordringbaar lijken, zo ondoordringbaar dat ik me ten slotte afvraag of mijn verbeelding me niet al te gemakkelijk in de dwaaltuin van loutere beeldspraak, zonder inhoud, heeft doen verzanden... Maar hoe steeds het kaf van het koren te scheiden ? Want niet alle koren is gemakkelijk van het kaf te onderscheiden. Het bestaan van schijnkoren is reeds sedert heel lang door alle botanici van het metaphysisch weten verkend. Maar de te talrijke variëteiten van dit schijnkoren heeft het tot nu toe echter onmogelijk gemaakt er een methodische catalogus van aan te leggen, zodat we nog steeds te dikwijls het kaf voor het fijnste koren menen te mogen nemen.

Maar de taal van het hart, die ik U ten slotte toch spreek, is ze wel vatbaar voor de dwalingen van loutere metaphoren, zonder de minste grond van waarheid ? Ik geloof het niet, zodat U gerust mijn meest glossolalische ontboezemingen voor geïnspireerd kunt houden en vatbaar voor verklaring.

„U hebt ons reeds veel van de zielen en haar zieleleven gesproken," hebt U me eveneens gezegd, „maar U hebt tot nu toe totaal verwaarloosd te spreken over het aardse hulsel dat de lichamen voor die zielen zijn."

En in waarheid, mijn trouwe vrienden, tot nu toe heb ik U nooit van dit aardse hulsel gesproken, omdat ik maar al te best weet dat al hetgeen slechts van de aarde is van alle betekenis is ontbloot en totaal waardeloos voor de echte Godschouwende zielen.

Doch, aangezien uw nieuwsgierigheid eveneens naar de lichamen gaat, luistert dan naar hetgeen stond geschreven in een der kostbaarste boeken uit mijn vaders librije :

„Dat men het wete, maar alle lichamen, zowel van mensen als van dieren, zijn geschapen volgens de eeuwige wetten van het geschikte.

„Door Gods wil, zoals de Genesis het ons trouwens in Bijbelse bewoording verhaalt, zijn alle levende wezens hier op aarde gebracht :

„En God zegde : „De aarde brenge levende zielen voort naar haar aard : vee en kruipend en wild gedierte van de aarde, naar zijn aard ; en het was alzo."

„En voor elke levende ziel, van mens of dier, vond de scheppende wil van God het gepaste lichaam, elk naar zijn aard ; en elk lichaam werd gewrocht, geperst en geboetseerd uit het samenvloeien en het vermengen van de vier elementen. En zodoende ontstond er een iets als een damp, dat men vlees heeft genoemd en

menten, vermengt zich met de ziel in een intieme versmelting van het onsterfelijk met het sterfelijk principe, en het is de kwaliteit van deze versmelting die het op- of derwaarts stuwt. De ziel behoudt haar onsterfelijkheid, doch, zodra er iets in het evenwicht van die versmelting hapert, verliest de damp zijn volle waarde en worden de natuurlijke wetten van de verhouding ziel - lichaam verbroken ; het vuur en de lucht willen opwaarts met de ziel, terwijl aarde en water ze omlaag willen krijgen in de modderpoel van hun eigen ondergeschiktheid. Aldus gebeurt het dat soms de ziel alle hogere betrachtingen verzaakt, om zich de laagste geneugten te laten welgevallen."

En ziedaar, mijn goede vrienden, hetgeen ik U vandaag wenste te onderrichten. Ik weet het wel, de wijze theologanten zullen de schouders ophalen, anderen zullen zelfs grimmig naar de pen grijpen, dewijl ze de waarheid over alle geheimenissen in eigen pand hebben en moeilijk kunnen dulden dat andere lichten in de nacht opgaan. Maar ik heb U in volle vertrouwen mijn leer getoond, mits U ten minste nooit vergeet dat het hier uiteengezette substantialismus naar de geest en niet naar de letter dient begrepen en onderwezen te worden. En moesten er hier soms dwalingen te vinden zijn door een al te willekeurig beroep op de te enge menselijke verbeelding, dan zegge men het Johannes na : „En indien iemand

afdoet van de woorden van dit boek, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is. Die deze dingen getuigt, zegt : „Ja, Ik kom haastiglijk. Amen..."

VIII

DE nooit verzadigde honger naar U, o Heer, is het licht van al ons doen en laten : wees dan ook barmhartig voor onze goede honger en geef ons de spijs van uw Minne in de barre nacht van onze vertwijfelingen...

Ik ben moe van al mijn zuchten en geween, want al te lang reeds hebben mijn tranen mijn nachtelijke bedstede doorweekt en hebben ze mijn ogen doorknaagd.

Vanavond heb ik dan het licht van uw Gedachtenis aangestoken, o Heer, en van op de zeven heuvelen onzer goede stede is mijn licht beantwoord geweest, zodat heden over de ingeslapen stad het lichtfestijn uwer Gedachtenis aangestoken werd. En meer nog, boven de stad komt straks maneschijn en zullen de sterren als zoveel lichtjes uwer Gedachtenis zijn. Voorwaar, een echt lichtfestijn wordt het, zowel op aarde als in de hemelen !

Maar zal de Heer ons daarom barmhartiger wezen en eindelijk onze honger naar Hem komen verzadigen ?

Een woestijn is zijn Hart, maar onze liefde is een zee, en zonder die zee is zijn Hart niet denkbaar onder de mensen...

Ons lichtfestijn heeft de gelovigen opgeroe-

pen en thans gaan onze toortsen door de straten van de stad naar de hoogten van de Coudenberg, onze hertogelijke vrouwe tegemoet. Op haar witte draver komt ze reeds aangereden en haar luisterrijk gevolg van ridders en maagden is eveneens door lichtende toortsen omkranst.

In de hemelen is de maan thans opgegaan en heel dicht in haar buurt flikkert reeds een ster zo hel als de ster der Wijzen.

Het wordt een heugelijke nacht : niet alleen de nacht der lichten van al ons doen en laten, doch ook een nacht vol geheimenissen waarvan echter slechts onze hertogelijke vrouwe en ikzelf één van de talrijke sleutels zullen mogen in ontvangst nemen.

Onze lichtstoet van knarsende toortsen is dan naar de Coudenbergpoort getogen, waarvan de zware poorten voor onze optocht werden ontsloten, en door het heuvelend land is onze stoet van fakkeldragers naar het diepe Zoniënwoud gegaan. En niettegenstaande de overtalrijke fakkels was het een stille pelgrimage van ingetogen ruiters die wisten dat hun rit hen moest leiden naar een eenzame kluis waarvan ze de drempel niet zouden mogen betreden, maar die ze met de vuurkring van hun fakkels tegen het geweld der kwade geesten zouden moeten beschermen.

Die kluis was gelegen ergens in een ver dal *viridis vallis* geheten, waar zeer moerassige gronden aan het woud een weelderige praal van

hoog lover en dicht struikgewas verleenden. In deze kluis, die wit gekalkt was en die daar plots als een groot zeil in het licht van onze fakkels verscheen, woonde een man die zich van de wereld had teruggetrokken om de Heer in volle ootmoedigheid te kunnen dienen, en ver van het wereldse gewoel der mensen. Een oude, grijze en door de ontberingen en zelfkastijdingen uitgeputte kluizenaar was hij echter niet, doch wel een man schoner dan welke andere sterveling, en hij was van zijn schouderen en opwaarts hoger dan de sterkste en de heerlijkste ruiters uit ons gevolg.

In deze nacht wachtte hij ons op, en voor de deur van zijn kluis had hij eveneens het licht van de Gedachtenis aangestoken. En hij wist waarom we in die heilige nacht tot hem gekomen waren, zodat er geen woorden dienden gesproken en onze fakkeldragers gemakkelijk de hun aangewezen plaats konden vinden in de mystieke lichtkring die ze hier geroepen waren te vormen.

Om tot de kluis te komen moesten onze dravers eerst nog over een brandende haag van gewijde palmtakken springen en dan werden we, onze hertogelijke vrouwe en ikzelf, door de overheerlijke kluizenaar verwelkomd. En het gebruikelijke brood en zout werd ons door hem aangeboden. Hij zegende ons met het ijskoude wijwater en kuste ons dan beide op het brandend voorhoofd, en die kus was ons reeds een trillende verheldering van de geest...

De deur van zijn kluis, waarboven het licht der Gedachtenis prijkte, bleef echter voor zijn beide bezoeksters nog gesloten. Doch hij noodde ons alle uit te knielen in de richting waar straks de zon uit het Oosten zou opdagen, om de Heer te bidden en Hem te vragen ons allen de spijs van zijn Minne deelachtig te maken.

Onze gebeden verstierven weldra als een zacht gemurmel van ruisende bladeren in de nachtelijke diepten van het woud, en hoe langer we in vroomheid bleven gedompeld, hoe meer licht er rond de kluis opsteeg en ook hoe lichter onze gemoederen werden. We voelden de Barmhartigheid Gods over ons komen en weldra zou onze honger worden gespijsd, want terwijl we in onze gebeden waren verzonken en onze vurigste minne tot God opwaarts steeg, daalde er een gouden lichtstraal uit de hemel, die op de biddende kluizenaar viel en hem langzamerhand tot een gepantserde gestalte van goud omschiep, waarin ik de gouden ridder herkende die me destijds tot Zuster van de Geest had geslagen, na mijns vaders liturgische dood.

Serafijnen, zeven in getal, zijn toen rond ons komen staan en zij hebben het kleed van de gewijde Tafel gespreid waarvoor wij door de ridder-kluizenaar ter Heilige Communie, onder de dubbele gedaante van Brood en Wijn, werden genood. En het was als de mystieke herhaling van het heilig gebeuren van Witte Donderdag, op de gewijde Instelling van dit

Sacrament. Zachte muziek is er gedurende die plechtigheid van de hoge bomen van het woud over ons gekomen en die muziek is, samen met het Brood en de Wijn, als een zalf in ons hart gedrongen, en nooit is er, als op dit ogenblik, meer zaligheid in onze zielen opengebloeid. Geloofd zij dan ook de Heer, Die ons zo mild heeft gespijsd met de zoete Weelde van zijn Minne !

De ridder-kluizenaar, wonderbaar groots in zijn gouden tooi, heeft ons toen gewenkt, onze hertogelijke vrouwe en mijzelf, en voorafgegaan van de kleine rei Serafijnen zijn we beide de witte kluis binnengetreden, waarvan de deur aanstonds achter ons werd gegrendeld door een der serafijnen, die tot aan het eerste zonnegloren bij die deur heeft post gevat.

Twee andere Serafijnen hebben toen de ridder-kluizenaar van zijn gouden harnas ontdaan en naakt, wonderbaar stralend is hij voor onze bewonderende ogen verschenen. Een man was hij daar voor ons, vrouwen, in de volle, geweldige pracht van zijn mannelijkheid... En nog twee andere Serafijnen zijn tot onze hertogelijke vrouwe gekomen, om haar op hare beurt van de aardse klederen te bevrijden, terwijl de twee laatste me eveneens tot mijn vrouwelijke naaktheid hebben herleid.

We werden toen genood ons op een wit bed uit te strekken, met drie Serafijnen aan ons hoofdeinde en drie aan ons voeteneinde. En toen is de ridder-kluizenaar op een waarlijk

hemelse wijze begonnen te psalmeren, met een diepe stem die ons beider lichamen tot in hun laatste harmonieën heeft weten te strelen met de bedwelmende woorden van koning Salomon's Hooglied :

„Mijne Zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof, een beslotene wel, een verzegelde fontein.

„Uw scheuten zijn een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus, nardus en saffraan, kalmus en kaneel, met allerlei bomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen.

„O fontein der hoven, o put der levende wateren, die uit Libanon vloeien !

„Ontwaak, noorderwind, en kom, gij zuiderwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O dat mijn liefste uit zijn hof kwame en ate zijn edele vruchten !"

Aldus ging het Hooglied van zijn bedwelmende stem verder, en ze streek als honing over onze naaktheid, die ze volgenderwijs bezong :

„De omdraaiïngen uwer heupen, o vrouwe, zijn als kostelijke ketens, zijnde het werk van de handen eens kunstenaars.

„Uw navel is als een ronde beker, waaraan geen drank ontbreekt : uw buik is als een hoop tarwe, rondom bezet met leliën.

„Uw twee borsten zijn als twee welpen, tweelingen van één ree.

„Uw hals is als een elpenbenen toren ; Uw ogen zijn als de vijvers te Hesban, bij de poort

Bath-Rabbin ; uw neus is als de toren van Libanon, die tegen Damascus ziet.

„Uw hoofd op U is als Karmel, en de haarband van uw hoofd als purper ; de koning is als gebonden op de galerijen.

„Hoe schoon zijt gij en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten !"

Zonder te bepalen voor welk lichaam die bedwelmende woorden waren, voelden wij het aan dat ons beider lichaam in de ogen van de zanger één waren en dat zijn strelende vingers slechts de snaren van een enkele luit tokkelden, die was de luit van ons beider begeerten in God.

Na dit plechtig introït, sprak de stem van de ridder-kluizenaar, om ons te zeggen in de taal van het helderste kristal :

„Weest gegroet, zeer genadige vrouwen. Als Zusters van de Geest, weest welkom in mijn blanke kluis. Terwijl uw gevolg van ruiters een kring van licht en vuur rond ons heeft getekend, roep ik U thans op tot een hoge zaligheid.

„Maar eerst, U weet immers reeds dat vrouwen uit hoofde harer vrouwelijke onvolmaaktheid en bezoedeling onmogelijk tot de hoogste tabernakels toegelaten worden... Met behulp van de goddelijke genade zal ik U dan ook in de eerste plaats van uw vrouwelijke bezoedeling ontsmetten en U van de rode doem der maandstonden voor eeuwig bevrijden."

We zijn dan aan zijn voeten neergevallen, met het gelaat in onze uitwaaiende haarlokken,

en met bevende stem hebben we in de eigen woorden van het Hooglied gepsalmeerd :

„Mijn liefste is blank en rood, hij draagt de banier boven tienduizend, Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtstte goud ; zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf.

„Zijn ogen zijn als der duiven bij de waterstromen, met melk gewassen, staande als in kasjes der ringen.

„Zijn wangen zijn als een bed van specerij, als torens van reukwerk ; zijn lippen zijn als leliën, druipend van vloeiende mirre.

„Zijn handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois ; zijn buik is als blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren.

„Zijn schenkelen zijn als marmerpilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud ; zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen.

„Zijn gehemelte is enkel zoetigheid, en al wat aan hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn liefste, ja zulk een is mijn heer en meester. Zijn wil geschiede dan ook tegen het vlek van mijn bezoedelde vrouwelijkheid in !"

Onze heer en meester heeft dan ons beider lende met een ketting van zilver, als het metaal van de maan, omgord en aan het linker uiteinde der ketting heeft hij koning Salomons groot Pentakel gehecht, en aan het rechter uiteinde het Pentakel van de Maan. Aan onze rechterwijsvinger heeft hij een zilveren ring gevestigd, een ring bezet met een diamant van de soort

partij... Doch, van ochtend was het heel anders, en we voelden ons ijl en overgelukkig, want we wisten dat die heilige nacht van de Gedachtenis ons van onze vrouwelijke bezoedeling had verlost en we thans als gegood waren in onze onbevlekte ontvangenis in de Geest.

Onze kraam was wonderbaar geweest, maar toch zouden we nog negen dagen bedlegerig moeten blijven om geheel te genezen van de heilige arbeid dezer verlossing. Onze vroedheer, indien ik aldus onze ridder-kluizenaar durf noemen, heeft ons gedurende die lange dagen met de grootste toewijding verzorgd en geestelijke zangen heeft hij voor ons gezongen of het verhaal van stichtende legenden en van gouden exempelen heeft hij ons gedurende de lange uren onzer bedlegerigheid voorgelezen.

Een ware engelbewaarder is hij gedurende die negen dagen voor ons geweest, en ridderlijk groots was hij, zoals nooit een ridder het voorheen in onze ogen geweest was, want hij draagt in werkelijkheid de fiere banier boven de tienduizend die zijn van de Graal waaruit ik heb gedronken het bloed van mijn vaders hart.

Lang heeft hij ons eveneens gesproken van het licht der Gedachtenis, uitweidende in sublieme beschouwingen over de diepere betekenis van onze nooit verzadigde honger naar God, die het licht van al ons doen en laten is : Ja, God gaat ons steeds en immer voor, en steeds onbereikbaar...

IX

DE eerste Zondag na de negende kraamdag, vroeg in de ochtend, heeft onze gastheer ons gewekt, en hij heeft ons met vloeiend reukwerk gewassen en ons geolied met de Olie van de Verrijzenis, om ons dan met het witste linnen te kleden, na in de vier hoeken van de kluis mirre en aloë te hebben verspreid.

Hij heeft ons dan gewenkt om in het midden van een nieuwe magische cirkel plaats te nemen, en een witte kaars van maagdelijk was heeft hij aangestoken, alhoewel de eerste stralen van de vroege morgen ons reeds kwamen belichten.

En knielend, als in extaze, is hij voor ons komen staan. Wierook brandde er overvloedig in de kamer, zodat onze zinnen langzaam maar zeker in de geest benevelden en we totaal gevoelloos werden, alsof we wijsloos-onbepaald doorheen de oer-baaierd zweefden. En weldra waren we alle drie in elkaar verwrongen als één ziende drieëenheid die zag met de ogen van de Geest.

En we zagen ons voortschrijden met de geselroede in de hand en elkaar geselend met een innige vreugde die was als een balsem. En we schreden verder in het azuur van een wolke-

loze hemel, en de planeten en de sterren gingen aan ons voorbij en ze staarden ons lang aan, want ze dachten ons een komeet van het dichtste goud te zijn.

Aldus zijn we gekomen in een oord dat van het Verleden was en waar we Meester Tanchelm in een onvoorwaardelijke gelukzaligheid hebben zien tronen midden een schaar wondermooie maagden, die naakt waren en die hem vereerden en dienden zoals het een zon toekomt.

En Meester Tanchelm troonde in zijn mannelijke naaktheid, met een overheerlijk aidoion getooid, als die van de Sterrestier, en het lichtende sperma dat er aan ontsteeg werd een tweede Melkweg, heel wat breder en malser dan deze die destijds uit Hera's borsten ontstond... En Meester Tanchelm onderwees de maagden. Hij sprak de leer van Wijsheid die hij destijds over onze lage landen bij de zee had verspreid en tot aan de bronnen van onze drie stromen. En we begrepen hier, in die hemelse transen, waarom de gelovigen van onze aarde niet rijp genoeg waren geweest om de verblindende waarheden van zijn leer in hun zielen te ervaren. Voor zijn steeds gezwollen roede en zijn kring van naakte maagden had men slechts aan geilheid gedacht en in de arme mensenogen was slechts het schouwspel van 'n verwerpelijke aidoion-cultus gebleven. Ze hadden inderdaad slechts de uiterlijke praal van de prediking aangevoeld, het esoterische met het andere verwisselend. Ze hadden slechts het goud gezien, en de edelstenen, en de gewaden van de menselijke ijdelheid, die zijn leven omringden, alsof men de ware leer van onze Heilige Moeder de Kerk zou verwarren met de ijdele praal van de pauselijke optochten... Ze hadden in waarheid slechts het geluid van zijn woorden gehoord en niet de diepere zin van die woorden. En ze hadden hoofdschuddend geglimlacht, toen hij verkondigde dat de Heilige Geest door zijn mond sprak en dat hij de Verlossing was. En ze begrepen eveneens niet, toen hij, als volgeling van Amalrich van Bena verkondigde, dat ieder mens in zijn eigen hart drager was én van de Hemel, én van de Hel. Hemel en Hel waren immers toch elders, zoals de beeldspraak van de Kerk het ons sedert altijd onderwees, want nooit was men achter deze beeldspraak gaan kijken, vermits het veel mooier was Hemel en Hel elders dan in ons hart te plaatsen...

Het rijk van het mensgeworden Vlees hier op aarde heeft hij gepredikt en de minne volgens de wetten van het Vlees heeft hij gehuldigd in de geneugten van al de aardse liefdes. De vrouwen der mannen heeft hij in het Vlees bekend en de maagden heeft hij met zijn heiligend sperma bevrucht, opdat het Woord tot het Vlees zou worden bekeerd... Edoch, het Woord werd slechts onder de doven verspreid, en beter ware het geweest onder de doden te verkeren en krengen te bevruchten... Een ver-

„Zijn woorden," zal eens de jongste psalmist mogen verkondigen, „heeft men in een dubbele zin kunnen begrijpen – maar een van deze zinnen bestond er in de Heer te verheerlijken. En indien de andere zin zekere zielen tot onrust heeft kunnen nopen – hebt U het toegelaten, Heer, al ware het slechts geweest om hun vernuft te meten..."

En onze ziende drieëenheid is dan verder aan Meester Tanchelm's ithyphallisch sterrebeeld voorbijgevlogen, om eindelijk te komen in een tuin waar onze zeer genadige zuster Hadewich haar minnende zusters onderwees. En het was de tuin van haar visioenen, waarin ze zo graag vertoefde en waarvan ze ons zo 'n wondere beschrijving in haar geschriften heeft gelaten. En ze wuifde ons toe en ze toonde ons aan haar zusters, die verwonderd omkeken naar de schone vaart van onze lichtende drieëenheid...

Veel hoef ik U niet te vertellen over de leer van zuster Hadewich, die U trouwens in haar talrijke geschriften kunt lezen, maar ik hoorde een stem, die me zacht in het oor fluisterde :

„Vrouwe Heilweich, eens zal er een dag komen, waarop men uw naam met die van zuster Hadewich zal verwarren, om in uw beider personen slechts een enkele godschouwende vrouw meer te zien..."

„Niets hebben we nochtans met elkaar gemeen," wedervoer ik verwonderd, „'t en zij dezelfde liefde tot de Minne. En zullen trouwens ons beider geschriften niet getuigen voor het onherroepelijk verschil onzer twee leerstelsels ? Haar leer is wel het voetstuk en als de berg Karmel waarop ik de burcht van mijn godschouwing heb gevestigd : ik ben als een telg aan haar schoot onttogen, maar toch ben ik ze niet... Ze zit daar immers voor mij in haar tuin der visioenen, te midden van haar zusters, en ik, ik ben hier, eng verstrengeld in de vliegende geheimenissen van deze zeer magische drieëenheid..."

„Misschien wel, vrouwe Heilweich," antwoordde me de stem, „maar U zult aanstonds zien waarom de burcht van uw eigen leer in de nevelen zal verzwinden..."

En nu ontsloten zich voor ons de deuren van de Toekomst, en we kwamen in een dal gelegen in het hart van een groot woud van beukebomen, en ik herkende aanstonds het dal, want ik zag er de witte kluis van onze ridder-kluizenaar... Maar zag ik daar geen stormlopende menigte door enkele bedelmonniken aangevoerd, die de kluis in brand stak en ze met de grond gelijk maakte ? Ja, o gruwel, hoorde ik ze daar niet roepen : „Weg met de grote ketter ! Ter dood, de Satanszoon ! Op de brandstapel ! Ter dood, ter dood !..."

En de monniken zegenden dit huilend en tierend gespuis, want ze vonden het goed dat de rechtvaardigheid van de Heer uit de mond der kleine mensen kwam om de hovaardige zielen in haar hoogmoed te fnuiken...

„Helaas ja, vrouwe Heilweich, zo zal het met de ridder-kluizenaar binnen afzienbare tijd vergaan... Doch we moeten barmhartig zijn, want, vergeet het niet, elke ziel die waarlijk van God is, dient haar kruis te dragen."

En op de plaats waar eens de kluis van onze vroedheer had gestaan, verscheen nu de nieuwe kluis, veel groter dan de eerste, waarin een kleine kapelaan van Sinter Goedele, samen met enkele volgelingen, zijn intrek kwam nemen. En men noemde hem weldra de Wonderbare, want uit zijn leer groeide een hele school godzoekende zielen, en van heinde en ver, ja zelfs van uit het Rijnland kwam men naar zijn wijze woord luisteren. Zijn talrijke boeken, waaronder er één was dat heette : „Het Sieraad van de Geestelijke Bruiloft," waren in onze zo zoete Brabantse taal geschreven, doch in alle toonaarden van de kristelijke wereld werden ze vertaald, opdat alle gelovige zielen gemakkelijker de weg van God zouden vinden.

En de kleine kluis groeide weldra uit tot een machtig klooster, terwijl talrijke andere kloosters zich onder dezelfde banier kwamen plaatsen.

Vele eeuwen later zijn er dan geweldige onweerswolken over de wereld gekomen, en moord en brand hebben ze meegebracht... Toen ze eindelijk opklaarden was het eveneens met de talrijke kloosters vergaan, zoals daar even met de kleine witte kluis : overal waren nog slechts puinen, maar o wonder der wonderen ! de vele boeken van de kleine kapelaan bleven nog immer de weg naar God tonen...

En we verlieten het groene dal, om de vlucht te nemen naar de nabije stede, en daar zagen we een lange treurstoet die volgde de lijkbaar van een godsvruchtige vrouw die in geur van heiligheid was ontslapen en ik vernam de naam van de zeer dierbare afgestorvene en die naam was... Ach, het was mijn naam... en een oude, treurende vrouw vertelde me toen het afsterven van Heilweich Bloemardinne, na een lange, pijnlijke doodstrijd... En ik nam verder deel aan het plechtig ceremonieel van mijn teraardbestelling in de Sinter Goedelekerk, vlak achter het hoogaltaar...

Maar hoe was mijn lange doodsstrijd geweest ? Een lange worsteling met de charadrius was hij geweest en hij was slechts geëindigd, aldus vertelde me de oude, treurende vrouw, toen Sint Machiel in persoon, geheel met goud ompantserd en gezeten op een witte hengst, de vogel zonnewaarts opjoeg. Een geheimzinnig ceremonieel zou zich in het adellijke steen der Blommaerts hebben afgespeeld, vertelde me nog de oude vrouw, waarbij vrouwe Heilweich tot Zuster van de Dood werd geslagen, zoals het destijds met haar vader, Heer Willem Blommaert, was gebeurd...

En met die oude vrouw heb ik toen geweend bij de stichtende dood van Bloemardinne, die is gekomen op de 23ste dag van de Oogstmaand van het jaar onzes Heren 1335...

En ik zag verder de mirakelen die dagelijks zouden gebeuren bij de aanraking van de fijn in goud gedreven rijve, waarin haar stoffelijk overschot gebalsemd lag geborgen. En ik zag eveneens de zilveren katheder die haar hertogelijke vriendin, Maria van Evreux, de vrouwe gemalin van de hertog Jan III van Brabant, van haar had mogen erven als eeuwig pand van haar beider verknochtheid aan de serafijnse liefde.

En verder zag ik nog, pas enkele maanden na het verscheiden van Bloemardinne, het onverwacht doodsceremonieel van Maria van Evreux, die eveneens door het verschijnen van de met goud gepantserde ridder werd beeindigd...

En overal zag ik geurende bloemen pralen, veelkleurige bloemen in talloze tuilen en kransen, en het werd een zee van bloemen die de ganse stede onder haar pracht bedolf...

En nevelen kwamen er over deze zee van bloemen, en toen ze eindelijk opklaarden stond heel de stede in de vuurgloed van een gruwelijk gebeuren... Een zeer geliefde mannenstem fluisterde me toen in het oor : „Helaas, vrouw Heilweich, de gelovigen waren nog niet rijp voor het overheerlijke licht van uw leerstellingen, ze waren nog te verblind om de ware hoogten van uw serafijnse minne te benaderen. Ze waren nog niet voldoende vrij in hun geest om het ganse Heelal in de driften van hun aardse liefden op te roepen en ze aldus te puren

tot de klaarten van de Minne in God. Uw al te talrijke volgelingen zijn niet bij machte geweest het grote Absolutum in uw aardse woorden te verkennen en in de verdwazing van hun zinnen hebben ze slechts naar de letter van uw woord kunnen leven. Uw woord is in hun mond en in hun dagelijkse handelingen ontaard om tot de hachelijkste ketterij te verworden...

„Ze hebben zich ten slotte niet kunnen te weer stellen tegen de verguizers van uw leer, en daarom is het dat nu van overal de vuigste scheldwoorden tegen U opstaan. Uw stoffelijk overschot wordt door het gespuis bespot... Ach, luister naar al die kreten, hoe gruwelijk : „Dat men het gebeente der grote ketterin verbrande..."

En het akelige schouwspel mijner eigen lijkschennis werd me niet bespaard. De weerzinwekkende bedelmonniken waren daar weer, en ze beriepen zich op de weerlegging van mijn leer door Ruusbroec, de Wonderbare, in hoogst eigen persoon opgemaakt, en op de phylacter mijner verkettering las ik : *„Mulier haec multa scribens de spiritu libertatis et nefandissimo amore venereo..."*

Onder de aanvoerders van het gespuis liep er een zekere Jan van Leeuwen, meesterkok van beroep en blinde navolger van de Wonderbare, die het trouwens in zijn plompe vermetelheid eveneens heeft aangedurfd de geschriften van ons aller meester Eckehart te verguizen... De

stompzinnige kok liep vooraan om de brandstapel der ijdelheden — zoals hij zegde — aan te wakkeren. En hij stond daar, als voor zijn fornuizen met het zweet dat hem in vette geuten van het vuile voorhoofd droop... En hij had zijn pij opgestroopt, zodat men zijn korte magere benen zag, waarvan de resten haartjes verschroeiden aan de grote vlammen van de brandstapel, waarop men niet alleen de voorwerpen van mijn minnecultus, doch eveneens mijn mooi verluchte geschriften opstapelde, alsmede het schamele huisraad van mijn arme volgelingen. Het gespuis had inderdaad het door mij aan de Sinter Goedelekerk geschonken godshuisje geplunderd...

En met deemoed zag ik hoe mijn dierbaarste aanhangers werden vervolgd, gegeseld en gepijnigd, en ten slotte de brandstapel opgejaagd. Mijn zusters in de Geest werden naakt door de straten gesleurd, met geschoren haar en met schandmerken op de borsten en de buik gebrand. En het gepeupel zong schunnige liedjes op onze zo dierbare serafijnse liefde, die we vurig in de kuisheid van onze gemoederen hadden vereerd en gehuldigd... zij het dan ook met al de delen van ons vleselijke lichaam.

Doch, de hoge heren van de Kerk, die deze uitspattingen van het „ware geloof" door hun zeer heilige aanwezigheid vereerden, hoorden die schunnige refreinen niet. Daartoe hanteerden ze te druk de wijwaterkwast waarmee ze de duivel meenden te verdrijven.

En daar werd door brallende en dronken wijven de gouden rijve en mijn zilveren katheder op de brandstapel geworpen, en vlug smolt het edele metaal, doch mijn gebalsemd lichaam dat hemels geurde, bleef ongedeerd in de vlammen...

Talrijke Serafijnen zijn toen uit de hemelen gedaald, om het uit de brandstapel te lichten en het tot de Vader terug te voeren, en hun legioenen van fladderende vlerken waren als een gouden wolk boven de stede...

Noch de priesters, noch de joelende menigte hebben echter iets van die wonderbare tussenkomst bemerkt, dewijl de Serafijnen in een rukwind tot aan de brandstapel zijn gevlogen. De vlammen zijn toen plots heel hoog opgelaaid, het houten gebinte der omliggende huizen in brand stekende.

Verschrikt is de menigte uit elkaar gestormd, roepende „Brand ! Brand !" En een geweldig onweer is toen over de stede ontketend, alsof het einde der tijden ware gekomen... en met bliksemschichten en dondergeratel zoals men er nimmer te voren had gezien of gehoord.

We waren eindelijk aan het slotvisioen van onze magische vlucht doorheen tijd en ruimte gekomen, en we ontwaakten langzaam uit de schijndood waarin we waren gedompeld geweest, dank zij de bovennatuurlijke kunde van onze wijze gastheer.

De enge kamer van de witte cel hing nog

vol bedwelmende geuren en nevelen, zodat we alle drie als dronken waren en onze hoofden duizelden. Zoals na onze kraam, nu reeds een veertiental dagen geleden, hebben we ons dan op de diepe bedstede uitgestrekt, om er de slaap der gewijde accoorden te mogen genieten.

Gedurende die slaap is de serafijnse liefde nog dieper in ons gedrongen, en de Heer heeft het goed gevonden : met de kostbaarste gaven van zijn goddelijke genade heeft hij ons toen voor eeuwig bevrucht.

En het werd goddelijk heerlijk en zonnig over het blauwe van de diepste zee in ons.

X

EN het was nacht geweest, en het was dag geweest : de dag der Minne die steeds meer en meer in mijn geest opklaart, en de nacht van de Gedachtenis die over velden en bossen gaat.

Heel lang heb ik nagedacht over al hetgeen er me in mijn zienstersroes werd vertoond en heel wat helderziender ben ik geworden.

En aldus is het dat ik mij heb kunnen afvragen hoe het mogelijk was zo verblind te zijn in de rijke overdaad van mijn al te talrijke gaven ?

Ach, kon ik de weg maar terug... Ik zou alles verzaken en me heel klein maken, als een kind. Ik zou God in alle eenvoud trachten te dienen naar de goede werken van mijn heilige biechtvader. Ik zou deemoedig zijn en het gebruik van de woorden trachten te verleren, om zeker te zijn nooit meer in hoogspraak te vervallen en nooit meer een woord te gebruiken dat U niet zou behagen, Heer !

Maar ik hoor uw goddelijke verwijten, of beter, ik voel ze aan in het diepste van mijn hart, waarin thans mijn brandendste helle laait. De stormen bruisen er door elkaar en ik word als een vluchtende hinde opgejaagd. Van alle kanten snellen me uw goddelijke kwellin-

gen achterna. Ik voel me doodgaan aan een al te smartelijke verscheuring in mij, die heel mijn lichaam doorploegt en het aan flarden rijt, vreselijk onbarmhartig. En ik hunker naar lafenis, o God... Ik ben op het punt te bezwijken en alles te verzaken, alles, om niet meer te moeten lijden, niet meer te moeten sterven, levend te sterven...

Maar neen, Heer, de lafheid bewoont me niet, en ik schaam me voor al hetgeen ik zo erbarmelijk klein voor uw troon van vuur heb gekreund, want ik weet immers dat de loutering slechts uit de ergste beproevingen kan opstaan.

In die prachtige, overweldigende nacht van de geheimenissen, Heer, hebt U me de afgrond van uw smaad voor de laffe zielen getoond, doch ik ken eveneens de overheerlijke mildheid van uw uiteindelijke genade.

De vele geheimenissen, die me werden geopenbaard, hebben me in de Minne gesterkt en soms is het me zelfs gebeurd dat U me goedwillig tot orewoet hebt opgeroepen.

Menigmaal is het me misschien ook wel gebeurd te strompelen op het enge pad dat naar uwe almogende Minne moet leiden, doch nooit ben ik gevallen en trouw zal ik de Minne blijven, trouw tot in de dood... Uw Serafijnen zijn daar trouwens steeds om me te helpen in de grootse taak die me door uw genade werd bedeeld en die van de serafijnse liefde in U moet getuigen, o mijn Heer en Schepper!

Ik vrees de mensen niet, noch de haat die ze me eens zullen toedragen. Ik weet het immers: mijn rijk is niet van de mensen, doch van de Heer. Hun vuur vrees ik niet, want ik huis in het louterende vuur van uw Godheid. Met de grootste vreugde zie ik dan ook op de beproevingen van het leven terug: de Serafijnen Gods dragen mijn banier en ze hebben ze geplant in de besloten hof die werd verboden aan de vijanden van de Heer. Aan U, mijn God, deze besloten hof van mijn Minne tot uw heerlijkheid der heerlijkheden!

Ik doorblader thans dit boek dat vol is van U en dat van uw Minne is doordesemd. Het goud prijkt er in wonderschone beelden, en mijn woorden om U te loven en te verheerlijken zijn er van het zuiverst diamant, maar nog zuiverder is de vlam die dit boek verlicht. Ze sprankelt, ze leeft, want ze is van de levende God in mij.

„Je bent het verbod en ik ben het lied..." staat er ergens geschreven in dit boek, en het vers komt van de eeuwige Zanger in mij.

En verder lees ik eveneens: „God is het gouden licht van mijn volgelingen. Een vuurpijl in de nacht is het geprevel van hun gebeden en God is het bloedend doel en tevens het vuur dezer pijlen."

Een vuurpijl...

Ach een vuurpijl in de nacht... en die wonde, die vurige wonde... ach!

... ...

SENTA'S AANKLACHT

HEER, het is afschuwelijk geweest ! Uw dienaren zijn bloeddorstige honden. Erger dan de jakhalzen en de hyenas zijn ze, en als de schromelijkste wangedrochten van uw hel. De venijnige basiliscus is een hemelse verschijning naast de afschuwelijk-verfijnde wreedheden van uw dienaren. En het is in de naam van het ware geloof, in Uw naam dat ze ons naar de erbarmelijkste martelingen en pijnigingen hebben verwezen. Hun geile ogen waren als verwilderd, en het schuim kwam hen kwijlend uit de mond : hun ganse lichaam beefde als aan de rand der epilepsis : het waren geen mensen meer...

En daar stond uw Kerk te midden van al deze verschrikkingen, en ze was onkennelijk in het scharlaken-rood gewaad van de grote hoer uit Johannes' Openbaring, want ze was als die hoer, gezeten op het beest dat vol was van de namen der godslastering en dat zeven hoofden had en tien hoornen. En uw Kerk had in de hand een gouden monstrans vol van de gruwelen en de onreinheden harer grote hoererij. En op haar voorhoofd stond geschreven de naam Verbolgenheid, het vuige Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen van onze aarde.

En uw Kerk was dronken van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van uw Zoon.

En het is in de roes van deze dronkenschap dat de dienaren uwer Kerk de goddelijke zielen in haar hemelse reinheid hebben vervolgd, gemarteld en gepijnigd, alsof ze de sprinkhanen waren van de put des afgronds, die aan het einde van de tijden zullen geroepen worden om de mensen te kwellen, die het zegel Gods niet op hun voorhoofd hebben...

Maar U weet het wel, Heer, dat al die dienaren van uw Kerk buiten het werkelijk leven staan, terwijl wij, integendeel, naar het stichtend voorbeeld van onze goede vrouwe Heilweich, in de liefde van uw Zoon hebben geleefd. Waarom ons dan op zulke gruwelijke wijze beproefd ? U weet het toch : trouw tot in de dood is ons parool, en vele van mijn vrienden hebben dit parool in ootmoedigheid geheiligd. Ikzelf heb me in liefde en trouw op de brandstapel aan mijn gegeven woord geofferd, en voorzeker ware ik de dood der martelaren gestorven, hadden niet twee Serafijnen me uit de vuurpoel gehaald, op 't ogenblik dat ik, te midden van de vlammen, het „Boek der Serafijnse Liefde", waarvan ik thans de verschroeide bladeren als het kostbaarst kleinood bewaar, op mijn gebroken hart drukte...

Maar zie, Heer, ik ben nog slechts de schim van de vrouw die ik was, pas enkele dagen geleden. Uw beulsknechten hebben me kreupel

gemaakt. Ze hebben me geradbraakt en me de ledematen gebroken. Ze hebben me met water en vuur bewerkt. Water hebben ze me met grote kruiken in de mond gegoten... tot stikkens toe, om me mijn „hekserijen" te doen bekennen. Doch U weet het beter dan wie ook, God, dat onze genadige vrouwe ons nooit in de hekserijen heeft onderwezen en dat haar leer uitsluitend over de vele manieren van Minne in de schoot der serafijnse liefde ging.

En ze hebben mijn voeten geroosterd, en ze hebben mijn arme schaamdelen onteerd en verkracht, om me te doen erkennen dat ik door de duivel werd bekend. En ze hebben mijn buikhaartjes verschroeid en ze hebben mijn schoot met gloeiende tangen bewerkt. En de tepels van mijn borsten hebben ze met die tangen afgerukt : om ze te reinigen van de bezoedelingen des duivels, zoals ze het me in schunnige woorden zegden. En ik werd gegeseld, en men heeft me edik, met gal vermengd, te drinken gegeven. En van kop tot teen was ik slechts één wonde meer, en toen hebben ze me met teer ingestreken en op de brandstapel geworpen.

God, wat heb ik geleden... Het was geen lijden meer ; ik weet niet meer hoe het te noemen al hetgeen ik heb doorstaan. In uw hel kan het niet erger zijn, o Heer...

En dit alles is in Uw naam gebeurd.

Ja, ik weet het wel : men moet het hun vergeven, want ze wisten niet wat ze deden, en

toch... Is het rechtvaardig, Heer, dat de reine de echte koninklijke zielen hier, op aarde, steeds worden verguisd ? Is het Uw Wil dat de koninklijke leer van uw serafijnse liefde uit het geheugen der mensen voor immer verdwijne ?

En nochtans, uw Serafijnen, Heer, hebben me geholpen het „Boek der Serafijnse Liefde" van de brandstapel te redden, maar helaas, vele bladzijden ervan zijn de prooi van de vlammen geworden... Misschien waren het nu wel juist diegene die eeuwig aan de mensen dienden verboden te blijven ? Maar waarom hadt U ze dan ingegeven, of waren ze des duivels ? Des duivels konden ze toch niet zijn, daar immers twee Serafijnen steeds naast vrouwe Heilweich stonden toen ze dit boek schreef... Ontsluierde ze er soms te veel geheimenissen in, die beter dienden geheim te blijven ?

„Slechts het geheim bewaart het Al."

Ik weet het, gedoemd worden de Ingewijden die het hebben aangedurfd de verborgen geheimenissen te ontsluieren. En daarom is het misschien dat uw grote verbolgenheid over ons is gekomen en dat U ons in de pijnen van de beulsknechten hebt geworpen. Edoch, daar is eveneens uw uiteindelijke Genade, vermits uw Serafijnen ons eindelijk ter hulp zijn gekomen en onze marteling ten slotte een echte verheerlijking van ons aardse wezen is geworden...

Heer, zie me aan, uw dochter Senta ligt als Job op de mesthoop, en als Job zou ze haar geboortedag kunnen vervloeken. Maar uw dochter Senta is in de leer van vrouwe Heilweich onderwezen, zodat ze slechts de woorden der Minne kent. In de Minne gaat ze dan ook op en zó is haar alles goed.

Maar is het rechtvaardig, Heer, dat de koninklijke zielen steeds en steeds voor en door de zondige zielen moeten boeten ? Uw dochter Senta is uit het geslacht van Herkenbaldt geboren ; ze weet dan ook wat rechtvaardigheid is, en het is niet goed dat steeds het lam geofferd worde.

U hebt het reeds gewild, o Heer, dat uw Zoon op het kruis der schande zijn goddelijke dood stierf. Zoudt U dan toch de bloeddorstige en nooit verzadigde God der eeuwige vermaledijdingen zijn, de God van de Verschrikkingen ?

Neen, het is niet mogelijk. Ik weet het, Gij zijt de lichtende God der Minne, en al het kwaad dat hier op aarde gebeurt, is slechts het losgeld van die Minne. Het Goede en het Kwade, ze zijn slechts twee tegenstrijdige uitzichten van uw Eeuwig Leven, en hun vereniging in uw Hart van Minne wordt uw hoogste Apotheose van Godzijn...

Hier heb ik thans het kostbaar handschrift op mijn minnend hart... In het vuur van uw brandstapels, Heer, is het Boek gelouterd en twee Serafijnen hebben het in een bovennatuurlijke bewaring geheiligd, want dit Boek diende gered daar het van uw Minne in onze arme menselijke ziel getuigt. Ja, het is een wonderbaar Boek waarvan de woorden, in hun hyperbolische gestalte, veel verder dan de dagelijkse en arme woorden van de gewone stervelingen reiken... Het is een Boek vol hartstocht, geschreven met het bloed van een minnend hart dat steeds oplaaide in de tormenten van de hoogste betrachtingen van het Eeuwig Leven in U, o Heer en God...

Het is een Boek zonder einde, en aldus als een symbool van uw eigen Eindeloosheid...

En alvorens tot U te komen, Heer, om U mijn vele wonden als het zoenoffer van mijn Minne te tonen, wil ik eerst dit Boek voor eeuwig in veiligheid brengen. Met mijn bevende vingeren ga ik een diepe put in de heilige moederaarde trachten te graven, om er het kostbaar handschrift, in een schrijn van Minne, aan de bezoedelde en bezoedelende ogen uwer beulsknechten te ontrukken. Vele eeuwen later zal er dan misschien wel een mensengeslacht komen, dat waardig zal worden bevonden de heiligende woorden van dit Boek in louterende Minne te ervaren... In liefde is het geschreven geweest en uit liefde schenk ik hun deze milde gave van Bloemardinnes liefde tot uw Minne...

Heer, ik heb mijn plicht hier op uw aarde gedaan. Het Boek van vrouwe Heilweich heb

ik in het diepste van het Zoniënwoud begraven en ik heb er de steen van de Gedachtenis op gelegd.

In volle deemoed van zijn, beveel ik U thans mijn ziel aan, want steeds geschiede Uw Wil, op de aarde als in de hemelen. Amen.

Brussel, 30 September 1944.

VERANTWOORDING

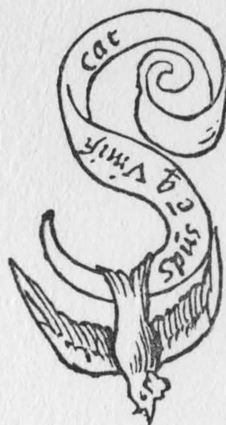
Men zoeke in het Boek van Bloemardinne geen systematische reconstitutie van hetgeen men in de verdwenen geschriften van Bloemardinne zou hebben kunnen vinden, noch van zekere hermetische of ketterse betrachtingen uit het fel bewogen geestelijk leven der Middeleeuwen, doch wel als het ware „contrapunctische" variaties op mystisch-pantheïstische themas. Hierbij werd dan een gestadige en louter poëtische verwerking aangewend van zeer uiteenlopende en soms tegenstrijdige tradities en esoterische leerstelsels. Enkele bladzijden stammen rechtstreeks uit de Schrift of uit de werken van streng orthodoxe mystici, andere zijn de weerklank van oude neo-platonische wereldbeschouwingen of van zeer hermetische geschriften, terwijl men elders nog de duidelijke sporen van de jongste metaphysische stromingen van onze tijd zal terugvinden. Hier en daar zal men eveneens de stem van Nietzsches Zarathustra, in zeer gedempte echo, horen weerklinken...

Alles tezamen genomen, dient het Boek van Bloemardinne verstaan te worden als een hartstochtelijke, soms rhetoricaal-hyperbolische belijdenis van het zielewee van de moderne mens

op de moeilijke wegen die naar het nooit bereikte en niet bereikbare Absolutum leiden. Het Boek van Bloemardinne is dan ook te beschouwen als een nieuwe getuigenis van de eeuwige, hoogste geestelijke betrachtingen in de nooit verzadigde scheppingsdrang van de Godzoekende en -schouwende ziel.

Door de geestelijke stof waarvan het doordrenkt is en de talrijke reminiscenties, behoort het Boek van Bloemardinne misschien wel tot een voor immer verdwenen verleden, maar door zijn moderne gestalte-geving staat het echter te midden van de metaphysisch-poëtische branding van onze tijd. Dit boek kon slechts door een mens uit de 20e eeuw geschreven worden. Het is én een noodkreet, én een hymne, waarvan het eeuwig-onrustige in de menselijke ziel de oergrond is. Zo worde dit boek gelezen en begrepen.

Adelaarsburcht Eze,
21 October 1953.

COLOPHON

In opdracht van de Colibrant-Uitgaven, te Lier, werd dit boek gezet uit de Original Baskerville-letter, 11 punts, en gedrukt op de persen van Die Poorte, te Antwerpen. Deze eerste oplage, verschenen in Januari 1954, bedraagt twaalf exemplaren op Haesbeek de Luxe, genummerd van I tot XII, en tweehonderd-vijftig exemplaren op houtvrij Esparto Antique Wove, genummerd van 13 tot 262.

Dit is nummer

39